

Glasnik MIRA

Godište VI. • Broj 6 • Međugorje • Lipanj 2011. • Cijena 2,5 KM / 10 kn

30. obljetnica ukazanja Kraljice Mira

Zemljopisni i povijesni dosezi

Trideset godina Međugorja – zvuči pomalo nevjerojatno, ali je stvarno. Trideset godina – pa to je vrijeme kad se na povijesnoj pozornici smjenjuje cijeli jedan naraštaj. Jedan je naraštaj odstupio, drugi je u potpunosti stasao i uzima sudbinu svijeta i naroda u svoje ruke. Do tridesete pojedinac stvara u pravilu svoju obitelj, rađa potomstvo, osamostaljuje se, širi se. Trideset godina – vrijeme da se pogleda i unatrag, i u širinu, ali i prema naprijed.

fra Tomislav Pervan

Načinimo neke povijesne usporednice. Prenesimo se u duhu u prvo stoljeće našega brojenja, u ranu Crkvu. Započnimo s ranim kršćanstvom. Što se dogodilo tijekom trideset godina od Isusove smrti na Golgoti te uskrsnuća i rađanja mlade Crkve na Duhove? Ako je Isus raspet i umro između 30.-33., što se dogodilo za tih trideset godina, tijekom jednoga cijeloga naraštaja. Najprije imamo rađanje Crkve na Duhove. Crkva hvata korijene u židovstvu, a potom slijedi Stjepanovo i Jakovljevo mučeništvo u Jeruzalemu. Iskorak Crkve u Samariju, dogodilo se obraćenje Pavla, progonitelja i zatornika Kristova djela. Sve se to odvijalo tridesetih i ranih četrdesetih godina. Crkva izlazi iz palestinskih okvira, Antiohija postaje novo središte. Kršćani hoće u gradove, a Antiohija bijaše jedno od sjedišta Rimskoga Carstva. Prve misije u Maloj Aziji, a potom Jeruzalemski sabor gdje su konačno punopravno prihvaćeni pogani u Crkvu bez obveze obdržavanja Mojsijeva Zakona. Tijekom tih prvih trideset godina Pavao je prokrstario cijelim Sredozemljem i već je u rimskoj tamnici gdje čeka 'pravorijek' u smrtnoj presudi mačem, čeka svoju *dekapitaciju*. Promišlja, reflektira u uzništvu o svome životnom djelu, piše poslanice, ulijeva nadu, zaokružuje svoj život: *Dobar sam boj bio, trku dovršio, vjeru sačuvao*, i sad očekuje pravednu plaću od Gospodina... Ne znamo je li dospio do Španjolske, do *finis terrae*, ali spominje kako je bio u Iliriku. U Rimu je s njime i apostolski prvak sv. Petar koji će podnijeti mučeničku smrt na križu, ali strmoglavce. U Jeruzalemu je god. 62. pogubljen Gospodinov brat Jakov, pisac krasne

Iz sadržaja

Poruka za sadašnji trenutak
Molim za sve vas koji tražite milost obraćenja
vlč. Adalbert Rebić

Razgovor s provincijalom fra Ivanom Sesarom

Razgovor sa župnikom fra Petrom Vlašićem

Razgovor s ravnateljem ICMM fra Miljenkom Štekom

Sjećanje na prve dane
Velika nam djela učini Gospodin! Opet smo radosni

s. Lidija Glavaš

Iskustvo
Cijelim sam bićem osjećala Isusovu ohrabrujuću blizinu

s. M. Ljilja Pehar

Uz tridesetu obljetnicu ukazanja
Međugorje 1981. - 2011.

Ivan Bor

Svjedočanstvo
Samo sam htjela vršiti Božju volju

Ursula Herberg

„Draga djeco!
Moja molitva je danas za sve vas koji tražite milost obraćenja. Kucate na vrata moga srca, ali bez nade i molitve, u grijehu, i bez sakramenta pomirenja s Bogom. Ostavite grijeh i odlučite se, dječice, za svetost. Samo tako vam mogu pomoći i uslišati vaše molitve i tražiti zagovor pred Svevišnjim.
Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.“

25. svibnja 2011.

Autori fotografija u ovom broju: Arhiv ICMM, Foto Đani, Lidija Paris, Tomislav Pervan, Luka Rupčić, Miljenko Šteko, Mate Vasilić-Tunin i Maria Winkler

GLASNIK MIRA | Utemeljitelj i nakladnik: Informativni centar MIR Međugorje | Glavni urednik: Krešimir Šego | Lektor i korektor: Dragan Naletilić | Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266 Međugorje, BiH | Tel.: 00 387 36 650 200; 653 327 | Faks: 00 387 36 651 300 | Služba pretplate: 00 387 36 653 342 | E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr | Internet: www.medjugorje.hr
Grafičko oblikovanje: Shift, Mostar | Tisak: Fram-Ziral, Mostar | List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006. | Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATA PRETPLATE: Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352 | **Iz Hrvatske u HRK:** Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Societe generale - Splitska banka d.d., Broj računa: 2330003-5100201682 | **Iz Njemačke u eurima:** Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Konotonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300 | **Iz Švicarske u CHF:** Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Konotonummer: 805418.40A (za Glasnik mira), IBAN : CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2 | **Iz svih europskih zemalja u eurima:** Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Konotonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300, BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044 | **Za sve valute iz drugih zemalja:** Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

poslanice, stup Crkve u Jeruzalemu, dok su apostolski prvaci u Rimu, prijestolnici.

Za tih trideset godina imamo već glavni spisa Novoga zavjeta, postupno se oblikuje novozavjetni kanon. Crkva je postala tijekom tih prvih desetljeća značajan čimbenik u Rimskom Carstvu tako da će sredinom šezdesetih godina uslijediti veliki progon kršćana u Rimu za Nerona. Riječju, Marija je mogla mirno usnuti u Jeruzalemu promatrajući kako se djelo njezina Sina širi, kako kršćanstvo zahvaća sve slojeve društva, pa i rimske plemenitaše. Kršćanstvo se nezadrživo grana po cijelom carstvu, nutarnjom silom, energijom Duha Svetoga, ali i na zemljopisnim prostranstvima. Bjelodani dokaz kako ono nije ljudska izmišljotina, plod mašte ili zanese-njaštva, nego su na djelu *posljednja vremena*, kad Bog izravno zahvaća u svjetske tijekove u osobi Isusa Krista, snagom Duha Svetoga. Naraštaj koji ponosno i uzdignute glave, mučenički, odlazi s pozornice, upravo kao što piše Luka u Djelima apostolskim, završavajući svoj spis. Zna on za povijesni odstup prvoga naraštaja, apostoli su uglavnom sišli s pozornice, Pavao u Rimu – makar u tamnici – još uvijek slobodno naviješta Isusa Krista. Njemu po dolasku u Rim predstavnici rimskih Židova govore da nisu čuli ništa loše o Pavlu, ali za tu 'sljedbu' znaju da joj svi posvuda protuslove (Dj 28,22). Što je djelo jače, to su mu snažniji, brojniji i veći protivnici. No, njihovim odstupom s povijesne pozornice ne nestaje djelo koje su po Gospodinovoj providnosti i naumu započeli. Krist ostaje dominantni lik na svjetskoj pozornici. Doći će i proći mnogi carevi i imperatori, ali Krist ima zadnju i završnu riječ. To je neslomljivi optimizam, nada Novoga zavjeta.

Usporedimo Međugorje primjerice i s Fatimom, ukazanjima u Fatimi. Što se dogodilo tijekom trideset godina od fatimskih ukazanja 1917? Okončan je Prvi svjetski rat, ali se Fatima dogodila u predvečerje Oktobra i strašnoga krvoprolića za komunističke strahovlade, što je Marija pretkazala govoreći kako će Rusija posijati svijetom strahovite bezbožne zablude. Marija pozivlje svijet na obraćenje i molitvu krunice te posvetu njezinu Srcu. U Portugalu biskupi posvećuju svoju zemlju Marijinu Bezgrješnom srcu, i zemlja je pošteđena krvoprolića i velikoga svjetskoga sukoba, dok se susjedna Španjolska kupala u krvi i građanskom ratu. Na 25. obljetnicu fatimskih ukazanja, za Sve svete 1942., papa Pio XII. posvećuje svijet Blaženoj Djevici Mariji i nakon toga Nijemci gube sve velike bitke, pogotovo na istočnoj i afričkoj fronti. Amerikanci se doskora iskrcavaju na afričkom tlu. Događa se obrat u ratu, doskora i kraj rata, ali i primjena strahovitoga oružja,

atomske bombe, bačene u dijaboličkoj odluci na japanske gradove. Fatima nastavlja pisati povijest dvadesetoga stoljeća na svoj način, koja se upotpunjuje u Međugorju. Ona ostaje trajni poziv na obraćenje.

Cijela Kristova Crkva u Međugorju

Što se dogodilo tijekom ovih trideset godina od početka Međugorja? Znamo u kakvim je okolnostima nastalo, kako se pojavilo na svjetskoj pozornici. Ništa nije obećavalo da će uhvatiti dublje korijenje. Šestero mladih je iznenada izbačeno iz životne kolotečine, normalnoga života, u orbitu, i najednom su postali, mimo svoje volje, traženi svjedoci nečega nadnaravnoga, neobičnoga. Tisuće i stotine tisuća htjelo ih je vidjeti, dotaknuti, s njima porazgovoriti o svojim nevoljama, patnjama, bolestima, tjeskobama. Komunističke i milicijske prijetnje i represije, progone, zlostavljanja, zatvaranja. Svemu unatoč ti vidioci ostaju neustrašivi, ali su vlasti krajnje uznemirene. Ponavlja se ono što se dogodilo u Lurdu, Fatimi, gdje su također državna vlast i policija intervenirale, sprječavale, prijetile, zatvarale.

Prijetnje odasvuda, mediji ih prozivaju, žigošu, ismijavaju, rugaju se njima i vje-

ri. Odakle njima ta sigurnost? Zacijelo ne od njihove slabašne naravi, pa ne ni iz naučena znanja ili vlastite pameti, nego jer ih je neka viša sila zahvatila i nije ih više puštala. Nisu mogli ne govoriti, ne svjedočiti. Upravo kao i apostoli u Djelima apostolskim: *Ne možemo ne govoriti, ne možemo šutjeti o onome što smo doživjeli, vidjeli i čuli*. I tako do danas. Međugorje dopisuje novo poglavlje u povijesti Crkve i Djela apostolskih. Ono je postalo svjetski, globalni fenomen, a to nije moglo postati nikako snagom ljudske promidžbe i nastojanja, nego jer viša sila stoji iza njega. Tijekom trideset godina ono je postalo globalni pokret, nema mjesta gdje se o njemu nije čulo, nema medija koji nisu spomenuli Međugorje. Ono je postalo raspoznajni znak za Hrvatsku i Hrvate u cijelom svijetu, na svoj način u onome zlosretnom ratu ono bijaše svjetionik koji je svijetlio u svijetu i govorio istinu o agresiji i strašnom ratu koji se odvijao na ovim prostorima.

Što se zbilom, promijenilo na društvenom i crkvenom planu tijekom minulih trideset godina? U Crkvi imamo dugi pontifikat sada već blaženoga Ivana Pavla II., poljskoga pape i prijatelja nas Hrvata, pape iz tzv. *Bijele Hrvatske*. Posvećuje on cijeli svijet dvokratno

Mariji, god. 1981. i 1984., a nakon tih posveta uslijedile su promjene u komunističkom bloku. God. 1989. pada Berlinski zid, simbol komunističkoga i ateističkoga svijeta, a točno deset godina nakon početka Međugorja prestaje postojati Sovjetski Savez, bastion ateizma. Nitko to nije mogao ni u snu sanjati. Svi su mislili da će komunizam još dugo, dugo vremena trajati te biti zla kob i usud onih naroda koje je tlačio; svi su vjerovali da je podjela na Istok i Zapad zapečaćena zavazda na Jalti, kadli se komunizam u sebe uruši, kao kula od karata. Bez ispaljena metka, poput papirnata tigra. Komunizam je otišao, ali je ostavio iza sebe duhovnu i duševnu pustoš od koje i danas patimo svi. Odatle, rekao bih, i dugotrajnost Međugorja, poziv na trajno obraćenje u bezduhovljenu svijetu.

Međugorje se dogodilo na razdjelnici Istoka i Zapada, na susretništu vjera, kultura i civilizacija, i odigralo je a i danas igra ulogu mosta među narodima. Svakodnevno doživljavamo ovdje u Međugorju cijelu Kristovu Crkvu, ljude iz svih *plemena, jezika, puka i naroda*, svih društvenih staleža i rasa, s istoka i zapada, sjevera i juga. Već od početaka bilo je jasno da je ovdje neka viša sila na dje-

Međugorje danas jest istoznačnica za obnovu Crkve u svakom pogledu. I prema van i prema unutra.

Ekstenzivno i intenzivno. Produbljuju se vjera i molitva, sakramentima se pristupa s više žara, oduševljenja, molitve, dubine, a kršćanski život prerasta u ono što bi trebao biti, naime, djelatno služenje Bogu i čovjeku.

lu. Ljudi se nisu dali zaustaviti niti ičim ili ikim zastrašiti.

Zov i izazov

Međugorje danas jest istoznačnica za obnovu Crkve u svakom pogledu. I prema van i prema unutra. Ekstenzivno i intenzivno. Produbljuju se vjera i molitva, sakramentima se pristupa s više žara, oduševljenja, molitve, dubine, a kršćanski život prerasta u ono što bi trebao biti, naime, djelatno služenje Bogu i čovjeku. Vjernik postaje svjedok, neustrašiv koji intenzivno živi svoju vjeru i kršćanstvo. Međugorje je postalo znamenom obraćenja, prihvata sakramenta pokore, proživljavanja euharistije, dubokoga euharistijskoga klanjanja. Riječju, ono što je Crkva htjela i zacrtala kao obnovu na Drugom vatikanskom saboru ozbiljuje se i obistinjuje ovdje u Međugorju. Stoga je ono postalo blagoslovom za nebrojene, duhovnim zavičajem, žuđenim hodočasničkim ciljem. Tijekom ovih trideset godina nebrojeni ma je bilo od koristi na duhovnom, fizičkom ali i na materijalnom planu, pa ipak ima toliko protivnika! Molimo i želimo da i nadalje raste, da se širi cijelim svijetom, još snažnije. U to smo sigurni, jer iza njega ne stoji ljudski plan ni ljudski projekt, nego – čvrsto vjerujemo – samo Nebo i nebeska Majka. Ono piše zlatnim slovima povijest Crkve u našem vremenu. Poželimo mu da se posluži i nama te budemo svi korisno i blagoslovljeno sredstvo u Marijinu planu.

Prije trideset godina nitko nije mogao ni u snu sanjati ovako intenzivan, tako snažan razvitak fenomena koji se među nama rodio. Ni vidioci, ni fratri, pogotovo ne narod. Komunisti su činili sve da se ovo u zametku uguši, napose su u tome bili aktivni domaći duhovni 'janjičari' koji su se htjeli dodvoriti partiji. Imali smo trajno oko kuće za svih prigoda udbaške *dušobrižnike* koji su sve bilježili, snimali, koji su bili vrlo uočljivi. Trebalo je plivati i kormilariti između raznih *scila i haribda* te izvesti samo djelo u mirne vode. Paziti na pravovjerje i pravočinje, da se ne izrodi u praznovjerje, u puku pomamu za senzacijama i radoznalošću, što je redovito slučaj kad je riječ o

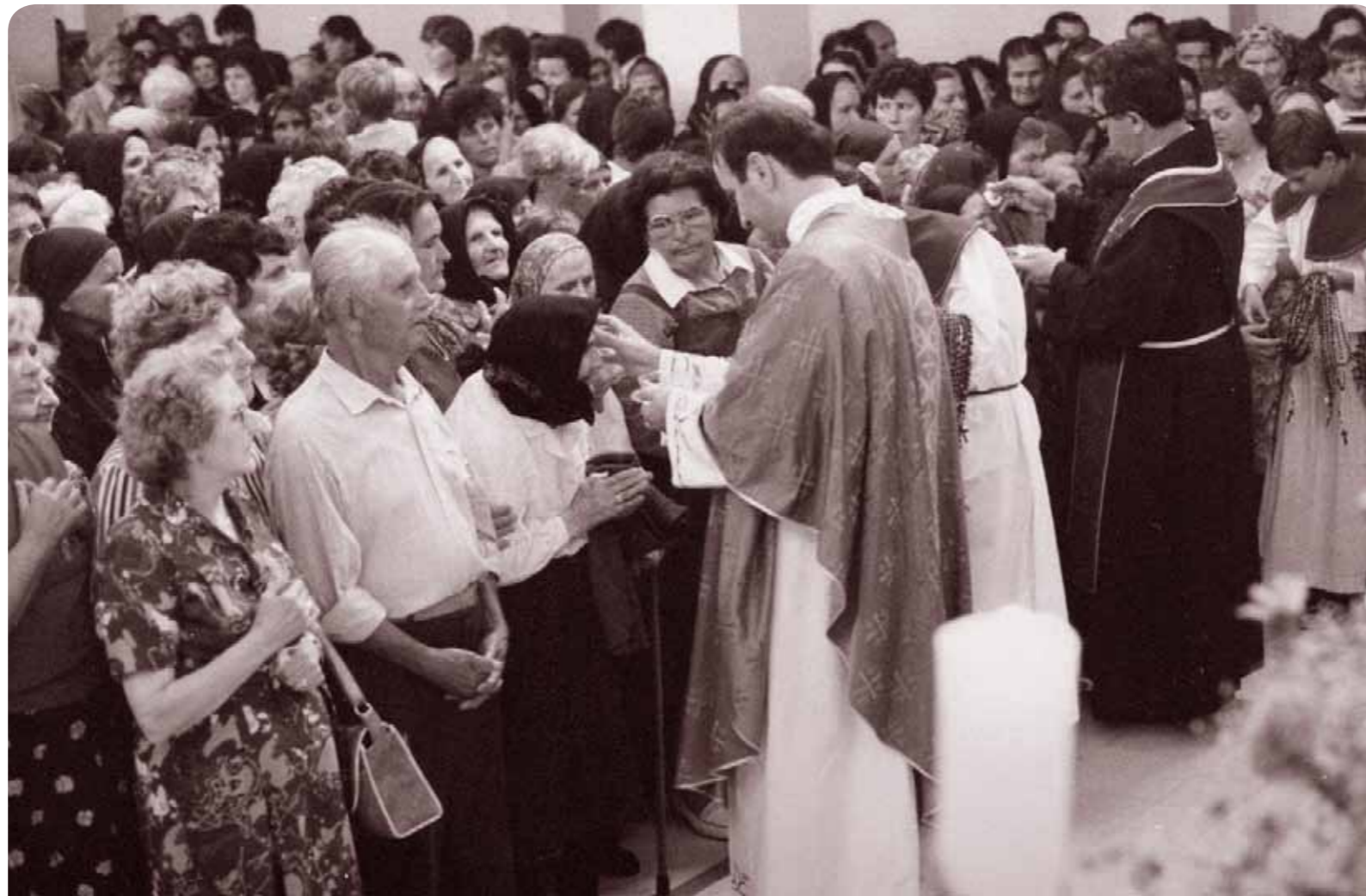
neobičnim pojavama. Od početka Međugorje je veliki zov i izazov, poziv na obraćenje i zao-kret u životu, ali i izazov da čovjek iskorači iz uhdanoga, da istinski povjeruje kako Bog i danas govori. Kao i u Novom zavjetu te kroz cijelu povijest Crkve i ovdje je Marija u službi Boga i svoga Sina, kao zaručnica i posuda Duha Svetoga koja je po ovim događajima privela natrag u krilo Crkve i zagrljaj Trojstva nebrojene naše suvremenike. Međugorje je milijunima pomoglo, a nemamo svjedočanstava da je igdje ikomu naškodilo. Stoga moramo svi pasti zahvalno na koljena i zahvaliti Gospodinu za sve što nam je pružio preko ovoga mjesta blagoslova i milosti.

Slobodno se može reći, jedan je naraštaj odstupio, drugi stasao. Vidioci su postali u cijelom procesu gotovo suvišni, pa i franjevci koji su vodili u početku glavnu riječ mahom su nestali s pozornice. Ili su preminuli pa su u nebu, ili su maknuti. Kao da se repriziraju Djela apostolska. Nisu važni posrednici, važan je glavni Čimbenik. I Međugorju se toliki snažno opiru jer se nešto veliko odvija na globalnom planu. Poruka i nakana Međugorja nisu ušutkane. Poruka se širi još snažnije u vremenu interneta, premreženosti i povezanosti. Stvorena je višemilijunska obitelj onih koji su iskusili milost i dar Neba preko Međugorja. Milijuni molitelja mole svakodnevno s Međugorjem, nepregledan je pisani ili multimedijiski materijal vezan uz Međugorje.

Katoličko biće ljubi Mariju, ona je zorno uprizorenje istina vjere, ona omogućuje susret i sa sobom i svojim Sinom, u njoj se zbiva personalizacija, uosobljenje vjere i Crkve, Crkva u osobi, u njoj možemo doživjeti blizinu Tajne – Isusa Krista, u svemu njezinu bogatstvu, u žbansko-čovječjoj punini, toplini, životu. Stoga nam ostaje na obzoru kao uzor i trajna zvijezda evangelizacije, promicanja Kristova djela u svijetu. Međugorje je tomu svakodnevni bjelodani dokaz. Nadamo se da će tako i ostati.

(Međugorje, 13. svibnja 2011. na dan Fatimske Gospe, 30. obljetnicu atentata na bl. Ivana Pavla II.)

Iz života župe osamdesetih

Molim za sve vas koji tražite milost obraćenja

Gospa nam dolazi ususret i poručuje nam da ona ustrajno moli za nas grješnike, *dan*s i uvijek. Tako ona uslišava našu molitvu: „Sveta Marijo, moli za nas grješnike sada i na času smrti naše!“ Ona moli za sve nas koji tražimo obraćenje, koji tražimo promijeniti svoje životno ponašanje nabolje, ispraviti svoj odnos prema Bogu i svome bližnjemu. Zašto Gospa dolazi k nama, hodočasnici ovom suznom zemaljskom dolinom? Dolazi k nama otkriti nam želje svojega Sina Isusa, našega Gospodina Isusa Krista.

vlč. Adalbert Rebić

Samo Bog nam može otkriti pravi razlog zašto se Gospa ukazuje, zašto se ona spušta na razinu svojih zemaljskih sinova i kćeri. Samo molitvom i čitanjem Svetoga pisma shvatit ćemo što to Bog po svome Sinu i po Blaženoj Djevici od nas traži. Marija nam poput dobre majke kazuje put kojim trebamo ići prema Bogu. To je put *obraćenja, mira, nade i svetosti*. U svim svojim ukazanjima ona poziva svoje sinove i kćeri na obraćenje, na promjenu srca i uma, na promjenu životnog ponašanja, da bismo mogli svi živjeti u miru jedni s drugima i s Bogom. Mir kao teološka vrjednosta ne znači samo obustavu ratova, nego pomirenje s Bogom i s ljudima. Kao takav, mir je posebno važan danas. Marija želi da svi mi budemo spašeni. Ona želi sve nas privesti Bogu.

Marijine poruke i njihov sadržaj

Marija plače na mjestima svojega ukazanja i očitovanja ljudima. Vidjelica Marija Pavlović svjedoči kako je Marija prilikom trećega ukazanja, 26. lipnja 1981., plakala i preporučivala molitvu za mir: „Mir, mir, mir – i samo mir! Mir mora zavladati između čovjeka i Boga, a i između ljudi!“ Zašto Gospa plače? Gospa plače jer ljudi dopuštaju da Sotona dobiva prevlast nad njima. Već u siječnju 1991. ona poručuje: „Sotona je jak. On bi htio razoriti ne samo ljudski život, nego i prirodu i planet na kojem živite. Ako želite da vam pomognem, uzmite krunicu u ruke! Krunica može činiti čudesa u svijetu i u vašem životu...“ A mjesec dana prije, 25. prosinca 1990., Gospa moli: „Pomirite se! Moli-

te. Sotona naime želi pomrsiti moje naume mira.“ Nekoliko mjeseci prije toga poručila je: „Sotona vas želi uništiti i na mnogo načina prevariti. Sotona je jak i svim svojim snagama želi uništiti mir koji dolazi od Boga. Zato na posebni način molite za mir!“

To su bile one velike tajne koje mi onda nismo mogli shvatiti ali smo ih mogli naslutiti! Nismo tada još znali što nas čeka, a kad nam je to postalo jasno, bilo je već prekasno. Prošli smo kroz strahote ratnog vihora. Nakon 20 godina, mnogo toga nam je jasnije. Sve se ostvarilo što je Gospa tada govorila. Međutim, naši suvremenici, moćnici ovoga svijeta, nisu Marijina upozorenja razumjeli. Danas, nakon strašnih ratnih razaranja, Gospa nas ponovno zove: „Obratite se i vratite se molitvi. Pozivam vas na molitvu, na post i na obraćenje. Ostavite grijeh i odlučite se za svetost.“

Gospine su poruke dosljedne. Kroz svih ovih 30 godina Gospa ustrajno ponavlja: čvrsto vjerujte u Isusa i njegova Oca, Boga stvoritelja svijeta i svih ljudi; obratite se, molite za obraćenje i mir; da biste to postigli postite... Sve njezine poruke mogu se svesti na uvodnu Isusovu propovijed koju je zabilježio Marko: „Obratite se i vjerujte evanđelju!“ (Mk 1, 14).

Obraćenje je česta Gospina poruka jer bez obraćenja nema punine vjerskog života, nema mogućnosti da se spasimo. Bez obraćenja, bez korjenite promjene srca i uma nije moguće postići istinski mir duše svakog pojedinca i ljudi općenito. Pravo je obraćenje „čišćenje srca“ (Jer 4,14), „jer pokvareno srce

stvara i podržava loše odnose i društvene sustave, nepravedne zakone i ropske ustrojbe“ (Rupčić). Zato Gospa stalno zahtijeva čestu ispovijed. Zahtjev je upućen svim ljudima bez razlike jer, „nema pravedna ni jednoga... Svi su zastranili, podjednako se pokvarili“ (Rim 3,11-12).

Druga je Gospina poruka *vjera*. Vjera je po sebi odgovor na Božju riječ u kojoj se Bog

ne samo objavljuje, nego i dariva ljudima. U vjeri čovjek prima Božju riječ koja je u Kristu postala „naš mir“ (Ef 2,14). Primajući je, čovjek postaje *novi* čovjek s novim Kristovim životom u sebi i dionik Božje naravi (usp. 1 Pt 1,4; Ef 2,18). Time se čovjeku osigurava mir i s Bogom i s ljudima.

Nitko kao Gospa ne poznaje vrijednost vjere za današnjeg čovjeka. Zato je ističe u

svakoj prigodi vidiocima i zadužuje ih da je prenose drugima. Ona je pretpostavlja svemu što ljudi traže i postavlja je kao prvi uvjet za ispunjenje svih molba, želja i zahtjeva, odnosili se oni na zdravlje ili na bilo koje druge ljudske potrebe.

Gospa gotovo u svakoj svojoj poruci preporuča *molitvu*. Molitva spada na bit kršćanskog življenja. Ona zahtijeva od svih ljudi da neprekidno mole, baš kako je to i Krist tražio (usp. Mk 9,29; Mt 8,38; Lk 11,5 -13...). „Bdijte i molite da ne padnete u napast!“ (Mt 26, 41). Pavao, izabrana posuda Isusova, preporuča nam: „Svakovrsnom se molitvom i prošnjom u svakoj prigodi u Duhu molite“ (Ef 6,18). „Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu“ (1 Sol 5, 17).

„Kucate na vrata moga srca, ali bez nade i molitve“

Marija nas često upozorava na ono što nam nedostaje, na ono što trebamo popraviti ako se želimo iskreno njoj moliti. Ne možemo joj se moliti i biti u nesavršenu stanju s Bogom, dapače u neprijateljskom ili protivničkom odnosu prema njemu. Kucati na vrata Marijina srca pretpostavlja posjedovanje nekih temeljnih kršćanskih krjeposti kao što su vjera, nada i ljubav.

Nada je jedna od triju krjeposti koje nazivamo bogoslovnim krjepostima (vjera, nada i ljubav), jer izražavaju način čovjekova postojanja koji ga na najbolji način povezuje s Božjim otajstvom. Nada obično prati stav čovjeka koji očekuje da će u budućnosti zadobiti neko dragocjeno dobro o kojemu ovisi njegova radost ili sreća. Živjeti u nadi znači smjestiti se između „već da“ i „još ne“, smjestiti se u povijesti podvrgavajući se njezinoj logici, ali istodobno sigurni da je možemo nadići.

Kršćani svoju nadu polažu u Krista koji, prema Svetom pismu, ispunja čitav niz obećanja koje je Bog izrekao u Starome zavjetu.

Molitva je razgovor s Bogom. Ona potiče i jača čovjekovu vjeru bez koje nema uredna odnosa ni s Bogom ni s drugim ljudima. Osim toga, molitvom čovjek očituje svoju životnu povezanost s Bogom: priznaje ga, zahvaljuje mu na primljenim darovima i s pouzdanjem od njega očekuje i ostalo što mu je potrebno, posebno spasenje. Molitva učvršćuje taj stav u čovjeku te mu pomaže da ima uredne odnose s Bogom, bez kojih nije moguće održavati i promicati mir ni s njim ni s ljudima.

Molitva je potrebna zato što je riječ Božja upućena čovjeku i na nju čovjek treba odgovoriti. Najbolji odgovor Božjoj riječi jest govorna vjera ili molitva. Osim toga, molitvom

Grijeh je nesavršeno čovjekovo stanje u kojem se svjesno i svojevolum odijelio od Boga, u neprijateljskom je odnosu prema Bogu.

čovjek uvjerljivo navješćuje Boga i evanđelje te užije vjeru u drugim ljudima.

Marija nas upozorava da uzalud kucamo na vrata njezina srca tražeći od nje neko posebno dobro, materijalno ili duhovno, *dok smo u grijehu* i bez sakramenta pomirenja s Bogom. Vjera i nada u tijesnoj su vezi s ljubavlju prema Bogu i prema bližnjima. Kršćanski život pretpostavlja uredan čudoredni život. Ne možemo gajiti nadu u bolju budućnost dok god smo u grijehu i s Bogom nepomireni.

»...u grijehu, i bez sakramenta pomirenja s Bogom«

Grijeh je nesavršeno čovjekovo stanje u kojem se čovjek svjesno i svojevolum odijelio od Boga, u neprijateljskom je odnosu prema Bogu. Grijeh je, dakle, svojevolum i svjestan otpad od Boga, koji se očituje u čovjekovim grješnim činima. A grješni je čin onaj čin kojim čovjek svojevolum i svjesno krši Božju volju izraženu u njegovim zapovijedima, krši Božji nacrt čudorednog življenja i raskida milosni odnos s Bogom, prestaje sudjelovati u Kristovu životu, poriče svoj vlastiti poziv. Grijeh duboko ranjava dušu, ranjava je do te mjere da on utječe na čovjekovo psihičko zdravlje. Grijeh, drugim riječima, ima psihosomatske posljedice za čovjeka. U takvu stanju uzalud kucamo na vrata Marijina srca. Zato Marija traži obraćenje srca i pomirenje s Bogom. Bez toga nema čovjeku mira, nema mu mirna sna, nema mu sigurne i zdrave budućnosti.

Crkva nam nudi pomirenje s Bogom *u sakramentu pomirenja* i pokore, u svetoj ispovijedi. Marija često u svojim porukama ističe potrebu svete ispovijedi kojom se pomirujemo s Bogom kajući se za svoje grijeha, žaleći što smo ih počinili i obećavajući Bogu po pravak: „Kajem se od sveg srca što sam Boga uvrijedio i čvrsto odlučujem da ću se popraviti i da ne ću više griješiti.“ Nakon takva pomirenja s Bogom smijemo kucati na vrata Marijina srca, moliti je za milosti, sigurni da će nam ona isprostiti od Boga sve što nam je potrebno za spasenje.

Međugorje je postalo dio identiteta naše redovničke zajednice

Naš sugovornik je fra Ivan Sesar, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, koji je u dva navrata bio međugorski župnik te stekao bogato iskustvo u radu s hodočasnicima i u vođenju ove u svijetu poznate župe.

Razgovarao Krešo Šego

Poštovani oče provincijale, hvala Vam što ste se odazvali pozivu na razgovor za Glasnik mira u povodu tridesete obljetnice ukazanja Kraljice Mira u Bjakovićima, župa Međugorje. Ukazanja još uvijek traju, a broj hodočasnika sve je veći. Kažite za naše čitatelje, koliko međugorski događaji čine poznatom i Vašu provinciju u svijetu?

U Međugorju kao župi već 120 godina djeluju franjevci Hercegovačke franjevačke provincije. Župu Međugorje utemeljio je ondašnji mostarsko-duvanjski biskup fra Paškal Buconjić 1. svibnja 1892. i povjerio je na pastoralnu skrb franjevcima ove provincije. Od 1981., uz župni pastoral franjevci su postali i duhovnici i ispovjednici nebrojenih vjernika iz svijeta, koji – uz pomoć braće iz susjednih župa i iz čitave Hercegovine, a ponekad i šire – nastoje izići u susret svima onima kojima je potrebna duhovna okrijepa, kojima je potrebna riječ utjehe i koji na ovome mjestu traže novi put u život. Plodove Međugorja tako se nipošto ne može odvojiti od ustrajnog, hrabrog i nesebičnog djelovanja hercegovačkih franjevaca i onih koji im pomažu – pogotovo u slavljenju svetih Misa i još više u međugorskim ispovjedaonicama.

Danas možemo s pravom reći da je Međugorje postalo dijelom identiteta naše redovničke zajednice. Kad susrećem franjevce iz drugih zemalja, ponekad je dostatno spomenuti Međugorje, i svako drugo predstavljanje postaje suvišno. Po ovoj župi našu su provinciju posjetili i dijelom upoznali brojni hodočasnici, među kojima su bili i ljudi koji vode Crkvu te pripadnici različitih redovničkih zajednica i ustanova.

Pastoralna skrb koju dobivaju župljani i hodočasnici iziskuje i mnogo veći napor svećenika Vaše provincije – podsjetimo samo na to da su ovdje redovi za ispovijed duži nego igdje. Uspijeva li Provincija odgovoriti na tolike potrebe vjernika?

Od 24. lipnja 1981. pa do danas, u Međugorje se doslovce slijevaju hodočasničke rijeke sa svih strana ove zemlje. Milijuni ljudi pohrlili su u Međugorje. Pomireni s Bogom u sakramentu ispovijedi, mnogi od njih, prema vlastitom svjedočanstvu, u Međugorju su prekinuli s dotadašnjim bezbožnim načinom života i obratili se u srcu. Dar vjere koji su pronašli upravo u Međugorju postaje im pokretačka snaga u životu. Teško je prebrojiti sve one koji su upravo u Međugorju pronašli mir i utjehu. Međugorje je u međuvremenu postalo *ispovjedaonicom svijeta*. Tu se svakodnevno slavi sv. euharistija na više jezika, moli se Gospina krunica, pjeva se srcem, klanja se pred Presvetim oltarskim sakramentom.

Braća koja pastoralno djeluju u ovoj župi, uz sve redovite župne poslove s pot-

punim predanjem obavljaju i mnoge druge pastoralne djelatnosti: svakotjedna pobožnost krunice na Podbrdu i križnoga puta na Križevcu, svakodnevne nagovore i kateheze za hodočasnike, organizaciju različitih skupova i duhovno-molitvenih susreta za različite razrede vjernika i skupina, karitativnu, izdavačku i medijsku djelatnost, itd. To, naravno, traži velike snage, dodatne napore i, na kraju, veliku žrtvu braće koja u župi djeluju. Uvijek se može bolje, ali svjesni vlastite odgovornosti za povjerenu nam župu i za sve one koji je posjećuju svih ovih 30 godina, držim kako smo kao zajednica, unatoč svim manjkavostima i poteškoćama, ispunili svoju zadaću. Prepoznaje se to iz riječi hodočasnika koji nerijetko, puni zahvalnosti,

pridu i kažu: Vi ovdje činite velike stvari! Ovom prilikom zahvaljujem svima onima koji su svojim zalaganjem sudjelovali u životu ove župe i ujedno pozivam sve one koji mogu da pomognu braći koja su trenutno u župi.

Prošle je godine Sveta Stolica osnovala međunarodno povjerenstvo za Međugorje. Je li ta činjenica nešto promijenila u župi?

Imenovanje povjerenstva nije u bitnome utjecalo na rad i život župe, osim što je stvorilo određena iščekivanja.

U Međugorju se ništa ne događa tajno ni skriveno od očiju onih koji su zainteresirani za međugorski fenomen i sve ono što se događa u ovoj župi. Svatko može doći i osobno se uvjeriti u međugorska događanja. Prema članovima toga povjerenstva nemamo nikakve zadržke, otvoreni smo za suradnju i spremni smo im pomoći ukoliko to budu tražili.

Ne želeći nipošto prejudicirati sud Crkve o međugorskom fenomenu, želim tek napomenuti da su međugorski plodovi gotovo isključivo pozitivni, te podsjetiti na ono što Isus govori: *Prepoznat ćete ih po njihovim plodovima!* (Mt 7, 16). Ili onu mudru iz knjige Djela apostolskih: *Ako je taj naum ili to djelo od ljudi, propast će; ako li je pak od Boga, ne ćete ga moći uništiti...* (Dj 5, 38-39).

Međugorje je dar Neba. Mislim da je, neovisno o tome kakav će biti konačni sud Crkve, jedno sigurno: mnogobrojni hodočasnici su upravo u Međugorju naučili abecedu kršćanskog življenja vjere. Stalni poziv na molitvu, obraćenje, post, pomirenje, mir... jest ono što je današnjem svijetu i Crkvi najpotrebnije.

Prije trideset godina bili ste dječak pa je zanimljivo čuti kad ste i kako „susreli“ Međugorje i na koji je način ono utjecalo na Vaš redovnički i svećenički poziv?

Od početka međugorskih događanja uvijek sam rado dolazio u ovu župu. Međugorje sam uvijek doživljavao kao mjesto milosti i kao mjesto gdje nebo dodiruje zemlju.

Sjećam se vrlo rado i živo svega, a na poseban se način sjećam svoga prvog dolaska u Međugorje te mnoštva hodočasnika koje je, unatoč mnogim zabranama i prijetnjama, hrlilo u Međugorje. Kao četrnaestogodišnji dječak, pitao sam se: *Zašto i zbog čega ljudi ovamo dolaze?* Pitam se to i danas. Koja je to sila i moć koja ih evo i nakon trideset godina kao magnet privlači ovom hercegovačkom kršu? To je tajna Međugorja! To je onaj mir što su ga mnogi doživjeli pohodivši ovo mjesto. Doista, teško je ovdje, u Međugorju, ne doživjeti jačinu i blizinu Kristovih riječi: *Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem* (Iv, 14, 27). Ovdje čovjek jednostavno poželi pomoliti se i uzeti vremena za šutnju i razmatranje.

U dva navrata ste bili župnik u Međugorju. Što ovu župu čini drugačijom od ostalih u nas i svijetu, posebno glede svećeničkih obveza?

Međugorje je odavna nadraslo mjesne i državne granice. Teško je povući bilo koju usporedbu s nekom drugom župom, kako u Hercegovini tako, usudujem se reći, i u svijetu. O tome nam posebno govori broj onih koji su posjetili ovu župu, kao i statistički podatci koji se precizno vode u ovoj župi o broju podijeljenih sv. pričesti. Svakako, biti župnik u ovoj župi posebna je čast, ali i iznimna odgovornost.

Nerijetko se Međugorje doživi kao *svijet u malom*. Bogatstvo različitih kultura ostavlja trag koji govori o ljepoti jedinstva u različitosti. Doista, svakodnevno susretati ljude iz mnogih zemalja i različitih kultura prava je životna škola.

Kakvim vidite značenje Međugorja u životu Crkve, odnosno, mijenja li ono, i na koji način, život žive Crkve?

Međugorje je dar Neba. Mislim da je, neovisno o tome kakav će biti konačni sud Crkve, jedno sigurno: mnogobrojni hodočasnici upravo su u Međugorju naučili abecedu kršćanskog življenja vjere. Stalni poziv na molitvu, obraćenje, post, pomirenje, mir... jest ono što je današnjem svijetu i Crkvi najpotrebnije. Međugorje je tijekom ovih trideset godina mnogima poslužilo kao sredstvo spoznaje kako vjernije nasljedovati Krista u svagdašnjem životu. U Međugorju se događa upravo ono što Crkva pokušava s novom evangelizacijom.

U Međugorje ste prvi put došli dok je još uvijek bilo kao i ostala mjesta u okruženju, a danas je riječ o izgrađenom selu s mnogo velikih kuća – pansiona i hotela, sa sadržajima koji su potrebni mnoštvu koje svakodnevno dolazi. Što župljanima i hodočasnicima preporučate danas za tridesetu obljetnicu, i za budući život?

Mnogi novosagrađeni objekti nastali su kao posljedica potreba onih koji pohađaju Međugorje. Ali držim mnogo značajnijim napomenuti da župljani ove župe ne smiju zaboraviti odgovornost i vrijednost svjedočanstva vlastitim životom. Ako je ovo mjesto za mnoge sveto, onda njegovi mještani moraju biti svjesni odgovornosti da su upravo oni čuvari žiška, tj. čuvari svetoga. Pozvani su životom svjedočiti i bdjeti nad vlastitim obiteljima da one, tj. obitelji to sveto nikad ne izgube.

Svima želim plodonosno djelovanje, osobito onima koji su zaduženi za župu Međugorje i hodočasničko mnoštvo. Radost susreta sa Svevišnjim želim napose svim hodočasnicima koji će ove godine pohoditi Međugorje. Na putovima života neka nas prati zagovor naše nebeske Majke, Kraljice Mira!

Toplice za dušu i srce

Fra Petar Vlašić, međugorski župnik, na čelu ove župe već je nekoliko godina, a prije te dužnosti bio je i župni vikar. S njim razgovaramo u povodu tridesete obljetnice ukazanja Kraljice Mira.

Priradio Krešo Šego

Oče fra Petre, u ljudskoj naravi postalo je prirodnim slaviti različite obljetnice, od rođendana do brojnih povijesnih događaja. Mi u Međugorju svake godine slavimo obljetnicu ukazanja Blažene Djevice Marije, a ove je godine to i iznimna – trideseta obljetnica. Našim će čitateljima biti zanimljivo da se prisjetite svoga dolaska na službu u župu Međugorje. Koliko se rad u ovoj župi razlikuje od rada u drugim župama?

Da, mi ove godine slavimo trideseti rođendan međugorskoga fenomena koji je zahvatio cijeli svijet. Slobodno se može reći kako ovdje nije posrijedi nikakav katolički folklor, nikakvo praznovjerje. Nismo nasjeli nikakvim pričama ni bajkama, jer milijuni koji su prošli ovim mjestom nisu nasjeli dječjim pričama, nego su ovdje osjetili milost, doživjeli dodir Neba. Nebo se samo poslužilo tim onodobno neukim tinejdžerima da preko njih pozove svijet na obraćenje, čvrstu molitvu, vjernički i sakramentalni život.

U župu sam došao prije dvanaest godina. Mislio sam da ću, nakon što sam skoro trideset godina bio župnik u ovoj biskupiji, otići konačno u zasluženi mir. Poglavarari su me, međutim, poslali u ovu župu koja je u odnosu na sve druge prezahtjevnija i specifičnija. Rad u ovoj župi naskroz se razlikuje od rada u bilo kojoj župi u kojoj sam dotad bio. A bio sam i u velikim župama poput Mostara i Širokoga Brijega te Humca. Međugorje traži cijeloga čovjeka, po cijeli dan. Pa i noć. Posao je ovdje danonoćan, uvijek imaš pred sobom čovjeka koji nešto traži. Traži pomoć, traži milost, traži u svojoj nevolji utjehu. Mnogi pak nakon zlosretnoga rata, traže i tvarnu, novčanu pomoć. Tu treba mudrosti i razlikovanja da čovjek ne nasjedne previrantima, jer obično takvi koriste ovakva mjesta za vlastitu korist.

Svakodnevno susrećete hodočasnike, ljude iz cijeloga svijeta, koji se razlikuju po jeziku, kulturi... Što oni očekuju od dolaska ovdje? I jesu li njihova očekivanja ispunjena, vraćaju li se svom domu zadovoljniji?

U čovjekovoj je naravi da je putnik na ovoj zemlji. Osjeća on kako ovdje nema trajnoga boravišta, kako mu je domovina na nebesima. Zato je u njegovoj naravi hodočastiti. Svatko se u svojem životu nekamo zapućuje. Pa što su drugo tolika hodočasnička mjesta rasijana diljem svijeta, nego nešto kao zavijač, dom. Čovjek ostavlja svoj dom i traži taj Božji dom, Božju kuću, crkvu, svetište, prošteništa, da tu iznese svoje potrebe i nevolje, boli i suze, svoje bolesti i strahove, svoje životne udarce. Na takvim mjestima čovjek osjeća da ga Netko čuje, da razgovara s osobom koja ga razumije. U našem je slučaju to Marija, ili pak Gospodin Isus, ili drugi sveci kojima hodočastimo.

Teško je reći jesu li im očekivanja ispunjena ili se vraćaju razočarani. Vjerujem da većina odlazi u duši smirena, toliki nakon jednoga posjeta Međugorju žele ponovno doći. Štede novac da bi još jednom mogli doći. Shvatimo, ne dolaze u Međugorje bogati, nego oni *Gospodnji siromasi* kojima je Nebo ostalo jedinom utjehom. Njima Bog treba, oni bez Boga ne mogu, i zato dolaze ovamo – neki stotine puta, a neki iz inozemstva već više od četvrt stoljeća, svake godine po nekoliko puta. Međugorje je stanoviti magnet za dušu i srce.

Većina očekuje pomoć za dušu i tijelo. Ne žele nikakav provod, nije ovo turističko odredište ni mjesto ugođe, ovo su toplice za dušu i srce.

U početku, tih davnih godina, prvi su hodočasnici živjeli sa župljanima – molili su s njima u kući, išli skupa u crkvu, jeli su i pili što i oni dijeleći njihove skromne uvjete. I tako su sudjelovali u vjerskom životu sela i naših obitelji, o čemu su hodočasnici bili puni hvale. Koliko je to djelovalo na njihovu promjenu, na to da dolaze ponovno i ponovno?

Da, to bijaše u početcima. Svi su dijelili ono malo što su imali u svojim kućama, svojim smočnicama, podrumima. Nudilo se srce u onome gutljaju rakije, vina, čaši vode, u onome zadnjem zalogaju kru-

ha i pršuta, u prvim danima i mjesecima. Nitko nije bio zahtjevan. Doživljavali smo kako ovdje oživljavaju ona prva kršćanska vremena kad nam bijaše sve zajedničko. Svi smo zajedno molili, išli zajedno na večernji program koji bijaše nešto kao sveta obveza i zavjet za župljane. Vremenom se sve na neki način profesionaliziralo. I hodočasnici su postali zahtjevniji. Danas mahom traže klimatizirane prostore, dizala u kućama, komfor. A onda bijaše u crkvi ljeti neizdrživo bez klimatizacije. Svi smo se kupali u znoju, a zimi drhtali na buri. Vremena

se mijenjaju, pa se stoga i mjesni hotelijeri moraju prilagoditi hodočasničkim zahtjevima. Svatko želi jednokrevetnu ili najviše dvokrevetnu sobu, u trokrevetnu nitko više ne želi. To su zahtjevi turističkoga standarda. U tom smo smislu već danas nadmašili primjerice jedan Lurd, gdje sam bio prije dvije godine i gdje smještaj bijaše daleko ispod razine današnjega međugorskog. Pri tome samo treba uvijek imati na pameti da ne izgubimo dušu i prvotni smisao hodočašćenja. Jer hodočasnici primarno traže Boga i spas za svoju dušu.

U svemu je najznačajniji timski i solidaran rad te raspoloživost braće koja su dodijeljena ovoj župi i hodočasticima. Svi smo svaki dan na usluzi hodočasticima, to držimo svojom svetom obvezom. Treba se samo prenijeti u njihovu kožu, njihove potrebe, tisuće milja i kilometara koje su prevalili. Pred tim moramo biti uvijek zahvalni Bogu i susretati ih kao Božje glasnike, kao anđele.

Kakvo je stanje danas, mogu li hodočasnici i dalje učiti od mještana?

Najprije moramo uzeti u obzir činjenicu da se u minulih trideset godina broj župljana udvostručio. Ako je u početcima ukazanja u župi bilo oko dvije i pol tisuće župljana, danas u župi ima oko pet tisuća duša. Mnogo je doseljenika, mnogo je onih koji su došli čisto iz poslovnih razloga, sagraditi hotele i motele, smještaje za hodočasnike, mnogi u Međugorju vide izvor dobiti i prihoda, tako da se struktura župe mijenja. Postoji ona zdrava jezgra koja uporno i ustrajno dolazi na svetu Misu i ostale pobožnosti, koja hodočasti na međugorska brda – mjesto ukazanja i Križevac. Mnogi pokušavaju spojiti duhovne zbiljnosti s ugodnim i korisnim, što donosi dobit. Ovo je postalo hodočasničkim mjestom po uzoru na druga mjesta u svijetu. Mnoštvo suvenirnica, mnoštvo ugostiteljskih objekata, sva sila ponude na sve strane, nerijetko i na hodočasnike djeluje negativno. Sve to donekle rastresa hodočasnike, nema one izvorne sabranosti, promet je prebučan, zagušen. Općinski bi oci, čini mi se, mogli više skrbiti o Međugorju. A treba uzeti u obzir i to da u sezoni, svakodnevno, na tisuće vozila dolazi u Me-

đugorje i da je to brojnim obiteljima izvor prihoda i sredstava za život te školovanje djece. Ovo je sami dar Neba ovom kraju, na tome moramo biti svi zahvalni. Vjerujem da mnogi hodočasnici dosta nauče od domaćih ljudi i istinskih vjernika.

Ova je župa kroz cijelu godinu ispunjena i događajima koji zahtijevaju izniman napor pastoralnoga osoblja – mislim na seminar za svećenike, za bračne parove, Molitveni susret mladih, susret voditelja hodočasničkih skupina, centara mira i molitvenih skupina... Kako uspijevate sve te događaje ostvariti?

U svemu je najznačajniji timski i solidaran rad te raspoloživost braće koja su dodijeljena ovoj župi i hodočasticima. Svi smo svakodnevno na usluzi hodočasticima, držimo to svojom svetom obvezom. Treba se samo prenijeti u njihovu kožu, njihove potrebe, tisuće milja i kilometara koje su prevalili. Pred tim moramo biti uvijek zahvalni Bogu i susretati ih kao Božje glasnike, kao anđele. Na jednom mjestu u Novom zavjetu piše kako su neki, a da nisu ni znali, ugodili anđele Božje. Svaki je hodočasnik Božji anđeo, glasnik koji nam nudi neku vijest, poruku na koju se ne smijemo oglasiti. Mislim da je veoma značajno pred očima imati činjenicu da Međugorje okuplja ljude u jednu veliku međugorsku obitelj, što se posebno osjeti na susretu voditelja hodočasničkih skupina početkom korizme. Ne zaboravimo da se ovdje susreću sve strane svijeta, istok i zapad, sjever i jug, svi narodi, svi kontinenti, a to od nas iziskuje susretljivost, gostoljubivost, otvorenost i spremnost pomoći.

Trideset godina, svaki dan, ukazuje se Kraljica Mira. Što preporučate svojim župljanima, mislim na vjerski život i skrb oko gostiju, danas, sutra, u budućnosti? Kakva ova župa treba biti da bi (p)ostala primjerom drugima?

Ono što očekujem od svoje braće fratara, očekujem također i od župljana i svih onih koji prihvaćaju hodočasnike. Čovjeka je moguće jednom ili dvaput iskoristiti, ali ti treći put sigurno ne će doći. Zabožići će tvoju kuću ili hotel u široku luku. Pohlepa, gramzljivost, nesnošljivost djeluju odbojno. Isto tako i odnos prijevoznika te taksista prema hodočasticima. Moramo se učiti civilizacijskim dostignućima u svojim ponudama i tako ćemo biti svi najbolja promidžba ovoga svetoga mjesta. Riječi se moraju potvrditi u životu i na djelu. A najbolji je magnet naš autentični kršćanski život. On se ne da sakriti, ali ga ne možemo pred drugima ni glumiti.

Ukazanja su uvijek bila proročki poticaj u određenom vremenu i povijesnoj datosti

Fra Miljenko Šteko, vikar Hercegovačke franjevačke provincije i ravnatelj Informativnog centra "Mir" Međugorje, nekoliko godina djeluje u župi Međugorje. S njime smo, u povodu tridesete obljetnice Gospinih ukazanja, razgovarali o prvom susretu s ovom župom, svećeničkom i redovničkom iskustvu, mariologiji...

Razgovarala Ana Šego

Godinama ste radili s mladima, poglavito sa studentima, a svjedoci s početka ukazanja govore kako su upravo mladi pohrlili u međugorsku crkvu. Nije riječ samo o vidiocima, nego i o mladeži iz župe i susjednih mjesta. Kako je danas s mladima, koliko oni sudjeluju u molitvenom životu našega mjesta? Mislim i na župljane ali i uopće na mlade hodočasnike?

Iako ovdje nemam neko posebno zaduženje koje bi se odnosilo na mlade – to druga subraća vode – nemoguće je biti u Međugorju a ne imati susrete s mladim naraštajima. Jer ovdje se za poznato molitveno okupljanje početkom kolovoza, na Mladifest, saberu deseci tisuća mladih iz sedamdesetak zemalja. Slična slika, u manjim brojkama, ponovi se i za molitveni doček Nove godine. Moje iskustvo je da mladi u svom srcu nekako jednostavnije čuju one Gospodinove riječi: „Ne bojte se!“ To su Isusove evanđeoske riječi koje diraju u srce, to su riječi koje stvaraju povjerenje, riječi koje približe krjepost nade, koja je svima nama tako silno, a mladima gotovo nasušno potrebna. U župi je mnoštvo mladih koji su rasli i rastu uz Gospu, uz molitveni i sakramentalni život župe, ali ima, očito je to, i nekih nesnalaženja u realnosti tolikog broja hodočasnika koji zauzimaju velik dio vremena njihovih obitelji, župe i našega mjesta. Bitno je pomoći mladima danas da mogu rasti uz Gospu, uz župnu zajednicu. A tu je, čini mi se, obitelj temelj. Ako se moli u obitelji, ako se redovito ide na svetu Misu i molitvu, onda sve drugo ide lakše. No ako nema molitve i ako je ponašanje roditelja i starijih neodgovorno, onda su oni prepreka milosti mladim naraštajima. Velika je to odgovornost.

Što bitno mladi nalaze u Gospinim porukama, je li sadržaj poruka „zastario“ za njihov način života?

Na vaše pitanje odgovorio bih u mnogo širem obzoru. Jedna od najvećih snaga koja oblikuje čovjekov život na ovome svijetu, jedan od najvećih utjecaja koji duboko dira ljudsko srce, naravna je ljubav koja postoji između roditelja i djece. Prva stvar koju je, vjerujem, i svatko od nas shvatio je činjenica da ga roditelji vole. Nikad se nisam osjećao tako sigurno i ugodno kao kad sam bio u naručju svoje majke. Naša nas vjera, oslonjena na svetopisamske izvještaje, uči da je na Kalvariji, u svom posljednjem času, umirući Isus, po apostolu Ivanu, Mariju ostavio nama za duhovnu Majku: „Evo ti Majke.“ To ime Majka, koje nam je darovano, nije isprazna titula, to nije tek puki izraz pobožnosti, nego je to ime stvarnost odnosa između nas i Majke Božje,

koji je sličan odnosu koji imamo s našom zemaljskom majkom, s našim roditeljima. Takvi odnosi i sve što se tu događa ne znaju za pojam zastarjelosti. Osobno mogu reći da bi moj duhovni život bez Marije i ovdje življene marijanske duhovnosti bio nemjerljivo prazan. Vjerujem da mladi upravo to osjete. Osjete da je Marija ona koju je Bog u svojoj providnosti i ljubavi izabrao za „velike stvari“ u povijesti čovječanstva i svakoga od nas ponaosob. Mladi, posebno u svome najintimnijem dijelu, čeznu izreći stanje vlastite duše i u svom traženju žele čuti savjet kako dalje. A to upravo mogu izreći Mariji kao Majci.

U kontekstu prethodnog pitanja, kažite nam kad ste prvi put došli u Među-

gorje i što je za Vas značila duhovnost koju ste ovdje doživjeli? K tomu, je li uopće, a ako jest na koji način, Međugorje utjecalo na Vaš redovnički i svećenički život?

Bio sam već u kasno ljeto 1981. godine. Mogao bih i danas napisati putopis o svojim ondašnjim dječjim doživljajima. Kad se sjetim nekih zgoda toga hodočašća, ispovijedi, Mise, naroda Božjega u molitvi, srce i danas usplamti i um se nekako prosvijetli. Ali odnos svakoga od nas i milosti redovito traži intimu skrovitosti. Ukratko, ne mogu reći da je Međugorje neposredno utjecalo na moje zvanje, no posredno sigurno jest. Osobno mogu podijeliti određena iskustva koja i drugi kazuju. Nekako mi se čini da ova naša molitvena mjesta moliteljima pomažu s Marijom se obratiti Isusu, i u njemu, osobito preko sakramenata, prepoznati svoj budući miljkaz.

Uz pastoralni rad u župi, vodite i medije u Informativnom centru „Mir“ Međugorje. Koliko oni doprinose vjerskom životu današnjeg čovjeka pritisnuta ponajprije egzistencijalnim problemima, a onda i slikom koju nameću razni mediji? I, zapravo, koliko su prihvaćene vrijednosti koje njeguju i nude mediji vjerskoga nadahnuća u svijetu medija koji sve relativiziraju?

Prateći i gledajući sve ove hodočasničke rijeke, ne prejudicirajući ni na koji način službene stavove Crkve, imam dojam da je u Međugorju obnovljena izvorna kršćanska duhovnost, koju samo treba živjeti te istinito i bez senzacija svjedočiti. Sve je u Informativnom centru počelo i zaživjelo prije moga dolaska ovamo i ne bih pridavao nikakvu osobnu važnost tome projektu. Druga strana medalje je odgovornost za sustav i ljude. To je civilna ustanova i podliježe svim društvenim zakonitostima koje treba poštovati. Pitanje medijskih prava i sloboda izuzetno je osjetljivo područje. Budućnost nove evangelizacije polaže veliku nadu upravo na ovome području. Zanimljivo je i ohrabrujuće da je u ovogodišnjoj poruci za dan sredstava društvenog priopćavanja Papa izričito pozvao kršćane da se s povjerenjem i odgovornom kreativnošću uključe u ovaj medijski svijet, jer je on postao sastavni dio ljudskoga života. A kad govorite o egzistencijalnim problemima današnjice i medijima, onda je tu u igri splet uzroka i učinaka u bremenitosti ovoga svijeta. Nije dobro olako izricati prosudbe, jer je teško sve to obuhvatiti i izreći u cjelovitosti. Naše je živjeti vjerodostojno, sijati istinu, a Božja milost nalazi putove do ljudskih srca.

Ukazanja u Međugorju traju trideset godina. Osvrćući se na ukazanja u povijesti Crkve, po vremenu trajanja uistinu su iznimna. Naime, najpoznatija – u Guadalupi, Lurdu i Fatimi – dogodila su se nekoliko puta, u Kibehu su trajala nekoliko godina... Želim Vas upitati možete li, kao teolog, reći nešto o ukazanjima i nazrijeti razloge toliko dugotrajnog vremena ukazanja? Je li ono povezano sa stanjem u svijetu, stanjem današnjeg čovjeka, društva i vjere?

Općenito uzevši, ukazanja se u teološkom obzoru poimaju kao doživljaji u kojima nama nevidljivi i nečujni svijet postane pristupačan naravnim sjetilima na nadnaravan način. Dakle, ono što je nepristupačno redovitome ljudskom iskustvu, postaje nekomu pristupačno. U načelu se teološki i vjernički treba prihvatiti da su ukazanja nadnaravne vrste moguća, jer Bog uvijek ostaje slobodan i svemoguć raspolagati naravnim zakonitostima onoga što je stvorio. Bog može u svakome vremenu i prostoru dopustiti i darovati milost onostranosti. Marijanska ukazanja, kao privatna ukazanja uopće, nikad nemaju za cilj proširiti nauk vjere, nego potaknuti konkretan vjernički život. Kad promatramo povijest o kojoj govorite, onda lako zamjećujemo da su ta ukazanja uvijek bila i neki proročki poticaj u određenom vremenu i povijesnoj datosti. Ono što mi se čini bitnim ovdje istaknuti glede međugorskoga fenomena, je činjenica kako drevno crkveno načelo kaže da se kod vijesti o događajima ukazanja odmah ne pretpostavljaju nadnaravni utjecaji, nego se oni trebaju i moraju dokazati. Stoga je posve opravdano i nužno uvijek sve činjenice istražiti. Znamo da od ožujka prošle godine djeluje na najvišoj crkvenoj razini ustanovljeno Međunarodno istražno povjerenstvo za Međugorje, a kojem predsjedava nekadašnji vikar Rimske biskupije, kardinal Camillo Ruini. Svi koji su, na bilo koji način, u doseg ovoga fenomena, trebaju pratiti nauk i uredbe Crkve, a oni izravno odgovorni u pastvi trebaju biti osobito osjetljivi glede zdrave pobožnosti i liturgije. Osobno gledam sve ovo s velikim nutarnjim poštovanjem, a kao svećenik i redovnik koji djeluje ovdje, osjećam duboku odgovornost za svaki svoj čin. Držim da je teško i gotovo nemoguće sagledati sve dosege međugorskoga fenomena koji je postao planetaran. Ono što je očito svakomu tko ovamo dođe je činjenica neopisive ljepote molitve, sakramentalnoga života i najzdravije pobožnosti prema Gospi. A to najbolje opisuje ona poznata pjesama „Gospa, Majka moja!“

Kako teologija gleda na Mariju kao Majku u našem vremenu?

Marija je posrednica u vremenu spasenja. U teologiji se čitav jedan traktat zove mariologija. To je bogoslovno učenje o Blaženoj Djevici Mariji kao dio velike cjeline Katoličke dogmatike, a obuhvaća sva ona svjedočanstva Svetoga psima te nauk i izjave Crkve i vjere. Ukratko, čitava je mariologija upućena na Isusa Krista, na utjelovljenu Riječ Božju. Zato je bitnost mariologije upućena na Mariju Bogorodicu. Onu koja nije samo biološki majka Sinu Božjemu nego i, u slobodnoj poslušnosti svoje volje, suradnica u spasenjskom planu. Dakle, suradnica i posrednica i danas, u našem vremenu.

A što je marijanski kult, štovanje?

Osim enciklike toga naziva, *Marialis cultus*, o tome vrlo jasno piše još u onom prevažnom koncilskom dokumentu, konstituciji *Lumen gentium*, u osmome poglavlju. Kad govorimo o čašćenju Marijinu, onda mi dobro znamo da se klanjamo samo Bogu, a Mariju častimo. Upravo po onome proročanskom hvalospjevu – da će je blaženom zvati svi naraštaji. Nadalje, bitno je pred očima uvijek imati stvarnost mističnoga Tijela Kristova prema kojoj je svaki vjernik, svojom osobnom i neprenosivom odgovornošću, uključen u povijest spasenja te tako i suodgovoran. Upravo tu vrijedi i za Blaženu Djevicu Mariju, a na odgovarajuće izveden način i za svakoga kršćanina. Uključivanje u jedinstveno Tijelo Kristovo (1 Kor 12, 12-31) utemeljuje duboko jedinstvo i solidarnost među svim članovima naroda Božjega. Štovati Mariju i svece znači s poštovanjem priznati njihovo povijesno-spasenjsko poslanje, a zagovorna molitva znači molitvu u krilu čitave zajednice i na temelju zajedništva svih onih koji pripadaju Kristu.

Između ostaloga, studirali ste franjevaštvo, i na stranicama Glasnika mira redovito pišete o franjevačkim temama. Koji su Vam franjevački likovi najdraži?

Mnogi su mi dragi. Zapravo, svi su mi dragi, a neki posebno upečatljivi. Naravno da su tu na prvome mjestu sv. Franjo i sv. Klara. U intelektualnom smislu, svakako je najznačajniji sv. Bonaventura, sveučilišni profesor u Parizu i pisac mnogih teoloških i filozofskih djela. On je svojom intelektualnom sposobnošću i svetačkim životom, posebno u ulozi generala Reda, usmjerio franjevačku misao – i nazvan je serafskim učiteljem. Papa mu je prošle godine po-

Nastavak na 26. str. ►

Uz fenomen Međugorja – povijesni, eklezijalni i teološki kontekst međugorskih događanja ⁽⁵⁾

Međugorje ima svoje gorljive pobornike ali i vatrene protivnike. Ono u službenoj Crkvi nema pravo javnosti, a vjernici su neumorni u dolaženju i traganju za smislom i istinom te autentičnim vjerskim iskustvom. Djevica dolazi kako bi nas podsjetila na istine evanđelja koje mogu i danas biti vreloom nade u svijetu bez nade i ljubavi, bešćutnom i sve protubožnijem. Naša nada ima svoju horizontalnu i vertikalnu protežnicu, i Marija uporno naglašava tu okomicu – vertikalnu, odnos prema Bogu u molitvi i poniznosti. Za čovjeka je bitno biti u dodiru s Bogom, on je iz Boga potekao, k njemu se vraća. To je sržna poruka svih Marijinih ukazanja kroz povijest.

fra Tomislav Pervan

Znanstvena istraživanja

O d početka je Međugorje privlačilo i znanstvenike. Kao što smo spomenuli, već su prvih dana liječnici u Čitluku i Mostaru na temelju svojih promatranja zaključili da su vidioci normalne osobe. Slovenski psihijatar dr. Ludvik Stopar dolazio je god. 1982. i 1983. u Međugorje, promatrao i ispitivao vidiocima i zaključio da su posve normalni, da su ekstaze autentične. Poglavitno se pak htio u to osvjedočiti dr. Rene Laurentin na čiji je nagovor god. 1984. i 1985. dolazio u Međugorje sa sveučilišta u Montpelleru (Francuska) dr. Henry Joyeux sa svojim timom te s onodobno najsuvremenijim aparatima bilježio stanje kod vidjelaca prije, za vrijeme i poslije ekstaze. Ta je svoja istraživanja potom objavio i u knjizi. Opetovano je došao s najnovijom kompjuterskom tehnikom i god. 2006. u povodu 25. obljetnice međugorskih događanja te ponovio svoje eksperimente na vidiocima Mariji Pavlović-Lunetti i Ivanu Dragičeviću.

Skupina liječnika iz Milana (Italija – organizacija ARPA) također je sredinom osamdesetih godina provodila svoja istraživanja i to su objavili u svojim knjigama. Zaključak bijaše da su ekstaze autentične, da mladi međugorski vidioci ne lažu, ne haluciniraju.

Devedesetih godina vidiocima se bavio i svećenik, redemptorist profesor dr. dr. Andreas Resch koji se bavi psihologijom, paranormalnim pojavama, graničnim područjima i slučajevima, i njegovi su zaključci, nakon što je ispitivao vidiocima, pozitivni. Nema u njih nikakve epilepsije, katalepsije,

hipnoze, halucinacije, nikakvih paranormalnosti. Ekstaze su, tako on zaključuje, autentične.

Opći zaključak stručnih timova koji su ispitivali vidiocima s raznih motrišta jest, kako

su vidioci normalni, bez patoloških oboljenja, a u trenutku ekstaze nešto se čudesno s njima događa. Odmak tu čini prof. Belanger iz Kanade, agnostik, koji se bavi paranormalnim pojavama (tzv. Poltergeister) koji

niječe autentičnost. On, jasno, pristupa fenomenu sa stajališta jednoga nevjernika.

Glede znanstvenih istraživanja može se ustvrditi kako nijedno dosadašnje ukazanje Blažene Djevice Marije nije u toj mjeri znanstveno istraživano, zabilježeno na slikama, filmskim i videozapisima kao Međugorje. Ni jednim se dosada znanstvenici nisu bavili kao upravo Međugorjem. S te strane vidioci su bili uvijek kooperativni, nisu se bojali nikakvih mjernih instrumenata, susreta sa znanstvenicima ili liječnicima tako da se tu može isključiti bilo kakav oblik prijekave ili obmane. Oni su se jednostavno prepuštali onome što je od njih iziskivano, makar to nerijetko bijaše za njih mučno i ponižavajuće. Htjeli su da se i na taj način dozna istina o Međugorju.

Međugorje u surječju konkretne vjere i pučke pobožnosti u Crkvi

Redovito se govori o međugorskoj pobožnosti ili duhovnosti, duhovnoj praksi pa se navode značajni elementi pobožnosti koji su utkani od početaka u međugorski fenomen. Tu se doslovce obistinjuje ono što su uporno naglašavali dvojica posljednjih papa, i Ivan Pavao II., ali ništa manje ni Benedikt XVI. Pape (us)trajno govore o nutarnjoj prože-

U okviru teološke epistemologije osjećaj vjere jest samostalna razina u vjerskom fundusu koja se ozbiljuje u životu vjere i ljubavi, kroz sve protežnice i sastavnice kršćanskoga života, poglavito pak u kršćanskoj pobožnosti i duhovnosti.

tosti vjernika molitvom, euharistijskim klanjanjem, osobnom obraćenju, pomirenju, obnovi duhovnoga života, ponovnom otkriću sakramenta pomirenja, redovitim primanju sakramenata, studiju crkvenoga nauka, produbljenu prijateljavanja s Kristom, studiju Svetoga pisma, meditiranju kroz *lectio divina*. Sve je to međugorska praksa povezana s pozivom na post kao sastavnicu kršćanskoga života. Sami Katekizam Katoličke Crkve naglašava potrebu raznih oblika pobožnosti, poput štovanja moćiju svetaca, hodočašćenja u svetišta, procesije, napose tjelovska, pobožnost križnoga puta, krunica, štovanje medaljica (br. 1674-1679). U tim pobožnostima nastavlja svoj život izvorno bogoštovlje Crkve u kome imaju udjela svi vjernici prema riječima Prve Petrove: "Vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen za stečevinu da razglasite slavna djela onoga koji vas pozva iz tame u svoje divno svjetlo. Vi nekoć nenarod, a sada ste narod Božji" (2,9s.).

Izričaji 'rod' i 'svećenstvo' nalaze se usporedno, imaju istu težinu i isti subjekt. Svi su vjernici pripadnici istoga Božjega naroda i svetoga svećenstva. Zato se može reći da je s ovoga motrišta pučka pobožnost u Crkvi identična s kršćanskom pobožnošću i duhovnošću, za razliku od poganskoga praznovjerja. U šesnaestom stoljeću teološka epistemologija počela je govoriti o kriterijima vjerovanja te je nastao nauk o *loci theologici*, teološkim mjestima, odnosno izvorima vjerskih sadržaja. Danas se u teologiji razlikuje pet takvih *loci theologici*: Sveto pismo i Predaja, potom crkveno učiteljstvo, znanstvena teologija te vjerski osjećaj vjernika ('sensus fidelium'). Nemaju svi isti stupanj značenja jer je Biblija nesporno najviša norma kršćanskoga vjerovanja, ali svi drugi imaju na svoj način svoje značenje u vjerskom pokladu Kristove Crkve.

Dakle, osjećaj vjernika, vjersko ćutilo u samih vjernika, u kršćanskom puku ima svoje specifično značenje. Sama dogmatska konstitucija Drugoga vatikanskoga sabora "Lumen Gentium" u svome drugom poglavlju govori o tome sljedećim riječima: "Sveti Božji narod ima udjela i u Kristovoj proročkom službi time što o njemu širi živo svjedo-

čanstvo osobito životom vjere i ljubavi te prinosi Bogu žrtvu hvale, plod usana koje ispovijedaju njegovo Ime (usp. Heb 13,15). Sveukupnost vjernika, koji imaju pomažanje od Svetoga (usp. 1 Iv 2,20 i 27), ne može se u vjerovanju prevariti (ist. moje)... Naime, tim osjećajem vjere, koji pobuđuje i podržava Duh istine, Božji narod pod vodstvom svetoga učiteljstva, koje vjerno slijedi, prima ne više ljudsku riječ nego uistinu Božju riječ (usp. 1 Sol 2,13), nepokolebljivo prijanja uz vjeru jednom predanu svetima (Jd 3) te pravilnim sudom dublje uvodi u nju i u životu je potpunije primjenjuje" (LG 12,1).

Treba primijetiti kako Sabor izričito snažno vrjednuje duhovnost kršćanskoga puka, njegovu pobožnost i realizaciju te pobožnosti u životu kao dio *sensus fidelium*. Vjernici su fundamentalni nositelji crkvene nepogriješivosti, a sami Papa i crkveno učiteljstvo u trenutku proglašavanja neke dogme nastupaju kao 'glasnogovornici' i predstavnici cjelokupne Crkve. Pa i sami Prvi vatikanski sabor naglašava kako se Papa prije neke odluke *ex-cathedra* treba poslužiti svim sredstvima ('auxiliis') kako bi ustanovio vjeru sveukupne Crkve. Potom *sensus fidei fidelium* doprinosi aktivno boljem i dubljem prožimanju i prodiranju u vjerske istine.

U okviru teološke epistemologije osjećaj vjere jest samostalna razina u vjerskom fundusu koja se ozbiljuje u životu vjere i ljubavi, kroz sve protežnice i sastavnice kršćanskoga života, poglavito pak u kršćanskoj pobožnosti i duhovnosti. Ovdje se to kroz cjelokupnost konkretnoga života, kroz molitvu, znakove (znak križa, blagoslovljena voda, priganje koljena pred tabernakulom, naklonom pred svetim slikama i sl.), štovanjem svetaca, sakramentima, profiliranjem cjelokupnoga kršćanskoga života, inkulturacijom vjere u svagdan. Kršćani postaju kršćanima kroz egzistencijalno iskustvo sadržaja svoje vjere u sveukupnosti stvorene zbiljnosti jer je sam Logos utjelovljenjem unišao u totalitet ovoga svijeta. Cilj je kršćanstva da vjernik stupi u spasenjski susret s utjelovljenim Logosom, s Bogom. To se događa u

Nastavak na 52. str. ►

Trideset godina poslije (5)

Obraćanje i pokora nemaju u sebi ništa mračno pred čime bi se čovjek morao uplašiti. Naprotiv, to je od Boga čovjeku darovana mogućnost koju samo treba radosno prihvatiti. Zdrava kršćanska teologija u pokori i obraćenju uvijek je gledala od Boga čovjeku darovan pravilan stav prema grijehu, što se očituje u njegovu unutarnjem raspoloženju koje prate odgovarajući vanjski čini. Oproštenje koje od Boga očekujemo nije plod naših pokorničkih čina za čiji ishod još uvijek strepimo, nego je to Božji dar koji pokorničkim raspoloženjem prihvaćamo i čuvamo.

fra Ivan Dugandžić

Plodovi obraćenja

Govoreći o duhovnome stanju svijeta danas, jedan suvremeni teolog (Christian Heidrich) priznaje kako je današnjim medijima „privlačnije govoriti o zlu nego o dobru“. Dosta je samo pogledati svakidašnji tisak da se u to uvjerimo. Koliko negativno intoniranih naslova i otrovnih članaka! Najprodavanija literatura je, nažalost, ona senzacionalistička s negativnim nabojem. Teško je na policama modernih knjižara naći knjigu koja preporuča dobro, a kamoli da bi istraživala izvor dobra i tako čitatelje poticala da se stave na stranu dobra.

Promatrajući takav svijet, njemački pjesnik Gottfried Benn, koji je kao liječnik dugo radio u Berlinu i dobro upoznao život toga velegrada sa svim njegovim manama i vrlinama, u jednoj svojoj pjesmi pjeva o ljudima „koje je sreo“, koji su živjeli u teškim uvjetima života a ipak im se na licu odražavala dobrotu i blagost, završavajući svoje razmišljanje zanimljivom primjedbom: „Često sam se pitao i nisam nalazio odgovora, odakle dolaze blagost i dobrotu, ne znam to ni danas, a moram otići.“ Ali u svakom slučaju ti ljudi predstavljaju „ljude kakvi bi trebali biti“. To je znak da u ljudima živi čežnja za onim idealom života koji smo nekoć svi imali, ali ga nismo uspjeli ostvariti.

O takvim ljudima govor je i u evanđelju. Kad je Ivan Krstitelj pozvao svoje suvremenike na obraćenje (Mt 3,1-12), želio je od njih stvoriti ljude kakvi bi trebali biti. Tražio je da donesu plodove svoga obraćenja, da se vrate zaboravljenom ili iznevjerenom idealu svoga života. Njegovu pozivu odazvali su se

oni kojima će Isus poslije uputiti svoja „blazenstva“: siromašni, gladni, žedni, krotki, čisti srcem... Podalje su ostali farizeji i saduceji, uvjereni u svoju pravednost.

I Gospa je, kad je odmah prvih dana ukazanja uputila poziv na obraćenje, željela čovjeka kakav bi trebao biti u Božjim očima. Možda nisu slučajno ta ukazanja započela baš na blagdan Ivana Krstitelja, propovjednika pokore i obraćenja. Njezin poziv u početku su mnogi, barem se tako činilo, prihvatili s oduševljenjem. Počeli su moliti, postiti, redovito se ispovijedati. Plodovi obraćenja bili su na mnogima vidljivi. Mnogim su se psovačima otvarale oči da vide kako je besmislena njihova vjera ako ne odbace psovku. Preljubnici su počeli shvaćati svu rugobu bračne nevjernosti i ljepotu vjernosti. Ovisnici o alkoholu i drogi odjednom su nalazili snagu da se otmu lancima ovisnosti.

No s vremenom se sve više pokazivalo kako je u čovjeku velik otpor zla protiv dobra i kako je početni zanos često na kušnji da se izgubi. Tako i danas, nakon trideset godina Međugorja, poziv na obraćenje ništa nije izgubio na svojoj aktualnosti, od prvih svjedočaka ukazanja, preko župe kojoj je namijenjena posebna uloga pa do zadnjeg hodočasnika koji je posjetio Međugorje. Svi smo mi još uvijek samo na početku puta koji svaki dan traži novu odluku i novi napor.

Obraćanje nikad nije dovršeno

Brojne su Gospine poruke koje pozivaju na obraćenje. To nije puklo ponavljanje iste pjesmice, nego se u tome može vidjeti stanovit dinamika i pedagogija majke koja ima strpljenja s neposlušnom ili nagluhom djecom. Na-

Brdo ukazanja - trideset godina poslije

kon što je početkom ožujka 1984. otkrila da je župi Međugorje namijenila posebnu ulogu i da će joj davati posebne poruke, već u drugoj poruci uslijedio je poziv na obraćenje: „Djeco draga, obraćajte se vi u župi. To je moja druga želja. Tako će se moći obratiti oni koji budu ovamo dolazili“ (8. ožujka 1984.).

Obraćanje nije stvar jednoga trenutka nego proces koji traje. Gospa se pritom služi jednom od temeljnih biblijskih metafora, metaforom puta. Budući da je obraćenje dar od Boga, za nj se treba odlučiti prihvaćajući molitvu srcem, što u čovjeku rađa radošću. Kad je Gospa od tjednih poruka četvrtkom za župu prešla na poruke svakog 25. u mjesecu, proširila je vidokrug adresata od župljana na sve hodočasnike: „Draga djeco, želim da shvatite da je Bog odabrao svakog od vas da bi ga upotrijebio za veliki plan spasenja čovječanstva. Vi ne možete shvatiti koliko je velika vaša uloga u Božjem nacrtu. Zato, draga djeco, molite da biste u molitvi mogli shvatiti plan Božji preko vas“ (25. siječnja 1987.).

Isto kao i u slučaju župe, i ovdje je odmah sljedeća poruka bila poziv na obraćenje: „Draga djeco! Danas vas sve želim oviti svojim plaštem i povesti sve prema putu obraćenja. Dragi djeco, molim vas, dajte Gospodinu svu svoju prošlost, sve zlo koje se nataložilo u vašim srcima. Želim da svatko od vas bude sretan, a s grijehom to ne može

Obraćanje nije stvar jednoga trenutka nego proces koji traje. Gospa se pritom služi jednom od temeljnih biblijskih metafora, metaforom puta. Budući da je obraćenje dar od Boga, za nj se treba odlučiti prihvaćajući molitvu srcem, što u čovjeku rađa radošću.

nitko biti. Zato, draga djeco, molite i u molitvi ćete spoznati novi put radosti. Radost će se očitovati u vašim srcima i tako ćete biti radosni svjedoci onog što od vas svakog želimo ja i moj Sin“ (25. veljače 1987.). Kako u ovoj poruci ne osjetiti odjek Isusova poziva: „Obratite se i vjerujte Radosnoj vijesti!“ (Mk 1,15), što je poslije našlo najznačajniji izraz u zanosnom pozivu apostola Pavla svojim kršćanima u Filipima: „Braćo moja, radujte se u Gospodinu!“ (Fil 3,1). Radost je uvijek znak autentičnog kršćanskog života jer je ona plod prihvaćenog evanđelja. To je ono što kršćani danas duguju žalosnom svijetu.

No kako obraćenje nije lagan proces već dug put borbe čovjeka sa svojim slabostima, Gospa uvijek iznova poziva na molitvu kao najjače sredstvo borbe protiv grijeha, naglašavajući da „nitko ne može reći da je obraćen, jer vaš život mora biti svakodnevno obraćenje“ (25. veljače 1993.), a to opet zna-

či: „Odlučite se svaki dan posvetiti vrijeme Bogu i molitvi, dok vam molitva ne postane radosni susret s Bogom“ (25. travnja 2000.). O istinitosti tog obećanja mogu svjedočiti samo oni koji su prihvatili poziv i doživjeli iskustvo radosti u molitvi. To je i najbolji odgovor onima koji se pitaju, kako međugorski dugi molitveni program hodočasnima nije dosadan. Dok velik broj mladih početak svake nove godine pozdravlja u pijanom ili drogiranom stanju, tisuće njihovih vršnjaka radije bira doček u međugorskoj crkvi koji ih ispunja mirom i radošću. To vrijedi i za desetke tisuća onih kojima ni nesnosna ljetna žega nije zaprijetila da svake godine početkom kolovoza tjedan dana provedu u Međugorju.

U čemu je bit prave pokore?

Tako brojni Gospini pozivi na obraćenje i pokoru nemaju u sebi ništa mračno pred čime bi se čovjek morao uplašiti. Naprotiv, to je

od Boga čovjeku darovana mogućnost koju samo treba radosno prihvatiti. Vidjeli smo kako i prije poziva župi i svim hodočasnima da se zapute putem obraćenja Gospa govori kako su od Boga izabrani i kako Bog računa s njima u svome planu spasenja. Tek nakon toga slijedi poziv na obraćenje, na promjenu života, koja će najjači poticaj naći u toj svijesti izbora i mjesta u Božjemu planu.

To je posve u skladu sa zdravom kršćanskom teologijom koja je u pokori i obraćenju uvijek gledala od Boga čovjeku darovan pravilan stav prema grijehu, što se očituje u njegovu unutarnjem raspoloženju koje prate odgovarajući vanjski čini. Oproštenje koje od Boga očekujemo nije plod naših pokorničkih čina, za čiji ishod još uvijek strepimo, nego je to Božji dar koji pokorničkim raspoloženjem prihvaćamo i čuvamo. Pokora pogotovo ne znači da mi nekim svojim djelima mijenjamo Božje namjere u odnosu na nas, već se odlučnije podlažemo njegovoj volji i spasenjskome planu koji ima s nama. Nadalje, prava se pokora ne iscrpljuje u djelima koja činimo od vremena do vremena kao protutežu svojim zlim djelima, već je to dugotrajan i mukotrpan proces kroz koji nam je proći, i to jednako u pogledu liječenja rana iz prošlosti kao i u pogledu sve većeg urastanja u tajnu Božje ljubavi i milosrđa s nama.

Obraćanje ima za cilj potpuno odvratanje od grijeha na svim područjima našega života i posvemašnje priklanjanje Bogu. Jer, grijeh je zapravo negacija Boga, samo mnogi ljudi toga nisu svjesni. On je, zapravo, čovjekov drski pokušaj da živi bez Boga. A pokora nam pomaže da Boga vratimo u središte svoga života. Ona čovjeku pomaže sebe vidjeti u pravome svjetlu, kao stvorenje koje je izišlo od Boga i koje je na putu k njemu, s kojega, nažalost, znade zalutati. A to rađa potrebom trajnog obraćenja.

Grijeh je zatvaranje čovjeka u svoje vlastite, često vrlo sebične i sumnjive planove koji su katkad oprečni onima koje Bog ima s nama. To je čovjekov pokušaj da stvarnost života suzi na svoj mali horizont, dokazujući svoju moć i veličinu, zaboravljajući pritom da je samo stvorenje Božje i da mu život može uspjeti samo u suradnji sa svojim Stvoriteljem. Pokorom čovjek razbija tu usko-grudnost i izlazi iz te začahurenosti. Otvara se riječi Božjoj i podlaže njegovoj volji. Malo pomalo, čovjek koji se odlučio na obraćenje čisti svoje srce od svih mogućih idola, kojih često nije ni dovoljno svjestan, a Bogu prepušta prvo mjesto u svome životu. Netko je zgodno rekao, pokora je ispovijed vjere. Zsigurno najteža, ali zato i najučinkovitija i današnjem svijetu prijeko potrebna. Zato je tako prisutna u Gospinim porukama.

(Svršetak)

Velika nam djela učini Gospodin! Opet smo radosni

U tridesetljetnoj povjesnici međugorskih događaja, 17. kolovoza 1981. posebno je utisnut u pamćenju ljudi. Nakon svih pokušaja da zaustave događaje, da ušutkaju vidiocce a vjernicima zabrane dolazak na večernji molitveni program, toga je dana crkva zatvorena, a vjernicima zapriječen put do crkve. Pretresen je župni ured, uhićeni su župnik fra Jozo Zovko i urednik Naših ognjišta, dugogodišnji politički uznik fra Ferdo Vlašić, a ispitivani su kapelan fra Zrinko Čuvalo te časne sestre. Time se htjelo zauvijek prekinuti „dječju priču“, a uz pomoć oduzetih stvari dokazati „neprijateljsku djelatnost“ osoblja župnoga ureda! No, crkva je otvorena, Misa je slavljena, vidioci su imali ukazanje i svjedočili su u crkvi. I rekli da je fra Jozo dobro, da se ne boje. O tim smo danima, prije pet godina, donijeli sjećanje s. Janje Boras, a u ovome broju donosimo sjećanje s. Lidije.

s. Lidija Glavaš

Bilo je još mnogo toga što se, osamdesetih godina prošloga stoljeća, moglo očekivati od vladodržaca na ovim prostorima, koji nisu mogli ili nisu htjeli razumjeti život i vjeru jednoga kršćanina. Njihovi su ideali kroz više desetljeća rasli, razgranavali se i bivali drukčiji, bezbožnički, poganski. Dakako, događaji u Međugorju u početku Gospinim ukazanja, gdje se u tako kratku vremenu okupilo mnoštvo naroda Božjega sa svih strana svijeta, u njima su izazivali strah i nesigurnost u održanje njihovih zakona koji su se, poput kule babilonske, izdizali iznad svakoga ljudskog razuma.

Dok smo još, te godine 1981., bili u slavlju Gospina Uznesenja na nebo, razigrala se ta bezbožnička igra u ovome malom mjestu. Kao i svake večeri, dugo u noć poslije svete Mise i molitvenih bdijenja, mi sestre spremale smo i čistile crkvo i njezin okoliš. U to vrijeme ne bijaše dovoljno vode ni za piće, a kamoli da bismo imali javne sanitarne čvorove, umivaonike i slavine uokolo crkve kao danas.

Kolovoz je u svoj svojoj jedrini širio kri-la vrućine, pjesma cvrčka uklapala se u glazbeni duhovni pjev puka Božjega. Tisuće ljudi, na koljenima, u rana jutra i kasne večeri bilo je na Brdu ukazanja, na Križevcu, u crkvi i crkvenom dvorištu. Bio je to takav duhovni ugođaj da si bio sretan što pripadaš velikoj Isusovoj zajednici koja ima za majku Presvetu Djevicu. Činilo mi se kako se vjera iz časa u čas snažila, a ljubav bivala njezinim plodom. Oni koji su tada živjeli ove trenutke, dobro znaju o čemu govorim... Pa i ljudi otvorena srca razumijevali su ove događaje na svoj način. Prisjećam se kako je jedan radoznali posjetitelj inovjerac, vidjevši kršćanski puk u molitvi, u neopisivu raspoloženju, u ljepoti Duha Božjega, rekao: „Pa da se sve Gospa nije ni ukazala ovdje u Među-

gorju, na toliku molitvu, pjesmu, post i žrtvu ne bi mogla ostati ravnodušna u nebu. Kršćani bi je dozvali ovakvim svojim raspoloženjem“. I sama sam bila dio te Božje ljepote.

Udba u župnom uredu

Poslije jutarnje Mise, 17. kolovoza, dok smo išli prema župnoj kući, ljudi su zapitkivali mnogošto. Onda smo doručkovali i pripremali se za posao, ali je osjećaj bio neobičan. Kao da je sve nekako utihnulo. Koji trenutak poslije, službenici Udbe upali su u župni dvor i uhitili župnika fra Jozu Zovku. Ulazeći u kuću, vidjela sam kako ga odvođe... Unutra je već sve bilo puno uniformiranih osoba, u svakome dijelu stana. Izgledalo je kao da su tu oduvijek, tako su se dobro rasporedili. Mi sestre (Marcelina Sušac, Majda Ravlić, Skolastika Galić, Janja Boras i ja) zajedno s fra Ferdom Vlašićem bile smo u našoj maloj blagovaonici. Među nama je, kao stražar, bio jedan mladi milicajac; mirno je, po gnute glave, sjedio i šutio. Osjećala sam da je to sin našega kraja, ali posao bijaše takav, nažalost. Nismo se dale smesti nasrtaju zla koje je haralo po kući, na određeni način boreći se zajedno s pok. fra Zrinkom Čuvalom. Često smo čule fra Zrinkov glasni govor koji je dopirao iz susjednih prostorija dok su prebiralali svaki kutak kuće. Odgovarao je, naime, na pitanja koja nisu imala veze ni s vjerom, ni s Gospinim ukazanjima. Znale smo, ti su ljudi bili poučeni što im je činiti: neke uhititi, a onda pokupiti zavjetne darove s Gospinim ruku, milodare i novac od zavjetnih svetih Misa puka Božjega. No, snažile smo se utječući se Kraljici Mira molitvom, za koju smo od njih tražile dopuštenje. Molile smo naglas radosna otajstva Gospine krunice, a fra Ferdo je predmolio. Molitva je bila naše uporište, a njima je to – barem smo tako iščitavale iz njihova ponašanja – bio oblik našega prkosa

i inata, posebno kad smo zapjevale pjesmu „O, Marijo mila, mi sada smo tu, usliši nam pjesmu, daj vapaj nam čuj“. Naš pripjev: „Na putu života križ čeka nas ljut, daj Majko nam kaži ti u nebo put“, isprovocirao je jednoga od udbaša, koji je dobro znao da je upravo njegov Brijeg zaliven mučeničkom krvlju. Ukorio nas je pogrđnim riječima, opominjući nas kako su nam dopustili moliti, ali nam nisu dopustili pjevati. Započesmo tada moliti žalosna otajstva svete krunice. U taj čas, iznenada, u našu malu prostoriju, s upaljenim reflektorima upali su udbaši, milicija, i ne znam tko su sve to bili. S vrata se čuo povik: „Fra Ferdo Vlašić!“ Fra Ferdo ustade tako hitro, kao Kristov vojnik, te ponosno odgovori: „To sam ja!“ „Vi ste uhapšeni!“ čuo se glas udbaša. Fra Ferdo, valjda misleći na nas sestre – sam bijaše navikao na njihova zlostavljanja – mirno reče: „Pokažite mi nalog!“ „Mi smo ti nalog!“ uslijedio je odgovor. Svežaše mu ruke i povedoše ga između sebe. On se okrenu prema nama i reče: „Zbogom, moje sestre!“ Ode tako tiho, ponizno kao janje... Naši se pogledi zadržale na njemu, a naše su ga misli pratile kroz cijelo njegovo tamnovanje.

Živo smo osjećale Božju prisutnost

Kroz prozor sam često pogledala ima li žive duše da vidi ovaj naš dan. Bože, nigdje nikoga! Toliki ljudi, hodočasnici, kao da su u zemlju propali. Nigdje nikoga od naših Međugorčana... Dječji su glasovi umuknuli. Vinogradi i duhaništa stajali su napušteni. Tek ponegdje se mogao zamijetiti pokoji čovjek... Mi nismo znale da je sve uokolo blokirano, da hodočasnici nisu mogli dalje od mosta na Lukoću. Mladi iz Jablanice i Mostara koji su sa svojim svećenicima došli Majci Kraljici Mira, morali su satima stajati na mostu i gledati svoju crkvu. Njihov je dolazak, naredbodavcima iz Sarajeva,

Na Podbrdu kod Majke

zasigurno bio nepoželjan i toliko opasan da bi mogao srušiti i njihove komunističke zakone.

I danas mislim kako smo mi sestre bile navodne misleći da nam nitko ništa loše ne će učiniti. Razmišljale smo ovako: Vjerujemo u dragoga Boga i ljubimo svoju Majku Mariju. Nikomu ništa našao ne činimo. Ne treba nam ni zlata ni srebra. U srcu nam je žarilo da pomognemo ljudima i brojnim svećenicima koji su sa svojim vjernicima dolazili u Međugorje... Čak i kad su između nas uzeli s. Marcelinu – koja je jedina bila tu stalno nastanjena – i odveli je u susjednu prostoriju gdje su donijeli zavjetne nakite s Gospinim ruku, zavjetne svete Mise, milostinju i milodare, posadili je pokraj svega toga i slikali, i za to smo njihovo djelo pokušavale naći razumijevanja. S. Marcelina je znala da Bogu svom služi i da ljudske zle namjere ne će uništiti žar njezina redovničkog posvećenja.

Malo potom pridružila nam se jedna milicajka, zvali su je Silva. Dok su pretresali župni stan i mrcvarili fra Zrinka, ona je počela sa svojim zadatkom. Naredila nam je da skinemo svoja redovnička odijela. I ne samo redovnička odijela... Tražila je, navodno, nešto i nekoga! Koga??? U tom sam trenutku dobro razumjela brojne sestre svoje zajednice koje su, poslije Drugoga svjetskog rata, ljudi istoga duha kao i ovi maltretirali, svlačili s njih redovnička odijela, ubijali, mučili i više godina držali u zatvorskim ćelijama.

No nismo se zbog tih poniženja osjećale jadne ni pogažene, nego uznosite i radosne, jer smo živo osjećale Božju prisutnost u svojim srcima. Svaka od nas. Bilo je to ono veliko bogatstvo koje se godinama kroz život nosi: disati zajedno, misliti iste misli, moliti se istoj Majci, klanjati se istom Bogu. Osjećale smo da smo jedno.

Kad je dotična milicajka završila svoj posao, počeo je pretres naših skromnih stvari. Htjeli su da ih fra Zrinko predvodi, a on im je rekao kako nikad nije ulazio u sestarske prostorije pa to ne će ni danas učiniti. Tada smo posle samo mi sestre. Pregledali su te naše skromne stvarčice. S. Janja, koja se bila vratila iz Amerike, imala je slike i adrese naših dragih hrvatskih rodoljuba koji su zbog ovakvih ljudi morali napustiti rodni dom i vječno ostati u čežnji za njim. Sigurno bi bila među uznicima kao „neprijatelj države“ da im Bog nije stavio „ljuske na oči“ i sputao ruke te nisu ni vidjeli ni pročitali spomenute adrese.

Saslušanja

U obližnjoj školi čekala su nas ispitivanja. Trebale smo ići dvije po dvije, a odgovarati na pitanja svaka ponaosob. Išla sam sa s. Majdom. Ona je bila starija i iskusnija s ovom vrstom ljudi. Puto m mi je šapnula: „Ja ću učiti prva i glasno ću govoriti, tako da možeš čuti što govorim. Ako nam budu ista pitanja, ti odgovori kao i ja.“ Najviše me mučila pomisao da ne bih, zbog zbnjenosti, rekla nešto što bi opteretilo nekoga od braće i sestara. Tražili su da žurno potpišemo izjavu kako se fra Ferdo prilikom uhićenja opirao, suprotstavljao i arogantno ponašao vrijeđajući miliciju. Čula sam sestru Majdu kako govori da ne će ništa potpisati dok ne vidi što su napisali.

A već u te popodneve sate braća fra Jozo i fra Ferdo navikavala su se na zatvorsku sobu zloglasne Čelovine u Mostaru.

Zazvonila su zvona međugorske crkve

Osjećala se velika užurbanost, udbaši su bivali sve nervozniji. Poslije smo saznali, po narednju iz Sarajeva, zadatak je trebao biti već obavljen. Fra Zrinkov glas dao nam je naslutiti kako nad njim vrše prisilu. A on je ostajao uporan u

budnosti uma, pa prijatnje nisu mogle uništiti njegovu postojanost i čvrstinu. Tako smo živo duhom stajali uz njega...

Već se bližilo šest sati i vrijeme za početak moljenja svete krunice. Mi sestre smo i dalje bile u pritvoru, sada u našem malom staniću uz župnu kuću.

Mučninu dana odjednom je prekinuo veliki žamor. Kao nabujali potok, vjernici su nahrupili prema crkvi. Netko se, očito, bio zaputio prema nama, jer je milicajac vikao da ne može dalje. Bio je to fra Josip Jole Jolić. Tražio je ključ da rastvori sva crkvena vrata. „Da se svijet ne uguši“, govorio je. Dopustivši mu to, milicionar mu reče da ne smije zvoniti. A s. Marcelina je, dajući mu ključ kroz prozor, spontano uzviknula: „Zvoni svim zvonima!“ Tako je i bilo. I gle, zazvonila su zvona međugorske crkve i pozvala puk na molitvu krunice i na svetu Misu.

Iz svoga smo stana gledale mještane kako žurno hode prema crkvi. Majke su kroz vinograde jedva sustizale svoju djecu koja su se utrkivala ispred njih. Trčali su u hram Božji, u svoju crkvu, dragoj Gospi... To su dirljivi prizori, kojih se rado sjetim.

Crkva se orila od molitve: „Zdravo Marijo... Sveta Marijo, moli za nas...“. Na početku svete Mise koju je predvodio mještanan, kapucin fra Stanko Dodig, fra Zrinko je vjernicima saopćio da su braća odvedena u nepoznatom pravcu i da je sve njihove zavjete odnijela milicija. Ispričao se za neurednost u crkvi i okolo nje, objasnivši kako su sestre cijeli dan u pritvoru. Čuli su se tihi jecaji vjernika... Vidioci su imali ukazanje i rekli: „Gospa je s nama!“ Dugim pljeskom, tu radosnu vijest primili su vjernici i hodočasnici. Radost, smijeh, suze, pomisao i na one koji su zatvoreni... Sve se to mijesalo u srcu.

Mi tada još nismo znale da smo „slobodne“. Na vrata našega stana netko je pokucao. Bili su to fra Velimir Mandić i fra Vlado Kozina, poslije i drugi... I naše sestre, dakako s posebnim, posebnim, posebnim osjećajima. Bijaše to susret kakav imaju samo braća i sestre...

Fra Stanko Dodig svojim je zvonkim glasom i jasnom riječju Božjom poručivao kako ne treba strahovati od „moćnika“ koji duši ne mogu nauditi. U njegovoj su molitvi bili neizostavni svi oni koji su ovaj dan proživjeli uistinu u milosti Božjoj.

Poslije svete Mise, kao i obično, dugo u noć vjernici su ostali u molitvi, a prijatelji i znanici u propitivanju što se to događalo u ovome mjestu. Vijest o ovome proširila se na sve strane. Naši su roditelji, naše obitelji, žurno, u tjeskobi, stigli u Međugorje i umirili se tek kad su nas vidjeli žive i zdrave... Mi smo nastavili moliti, raditi, slaviti Boga ljubeći našu dragu Gospu i pjevajući: „Velika nam djela učini Gospodin! Opet smo radosni!“

Cijelim sam bićem osjećala **Isusovu ohrabrujuću blizinu**

Do odlaska u samostan prolazila sam kroz strahovite kušnje. Kao da se cijeli pakao digao da me zaustavi. Bojala sam se da ne ću uspjeti. Toliko mi je bilo teško da sam molila Boga da umrem. Bilo je strašno. Jednom prigodom, dok sam razmišljala kako bih mogla od svega nekamo daleko pobjeći, ponovno se prolomio glas: „Ovo je moja volja, a ti si slobodna“. Bolno i posramljeno sam zaplakala i odgovorila: „Isuse, ja idem s tobom pa neka sutra umrem od jada i muke“.

s. M. Ljilja Pehar

Rođena sam 21. veljače 1960. u Gradnicima, župi osam kilometara udaljenoj od Međugorja. Ljubav prema Bogu i ljubav prema posvećenom životu vezani su uz moje najranije pamćenje. Željda se posvetim Bogu povjerila sam svojim roditeljima u petom razredu osnovne škole. Roditelji su bili radosni. Otac mi je rekao: „Biti časna sestra, to je nešto najljepše što žena može biti“, ali mi je ipak savjetovao da se Bogu molim, a da konačnu odluku donesem kad odrastem. Moja mi je mama poslije povjerila: „Uvijek mi je u srcu bila želja da od mog srca bude ‘habit’, i eto, Bog mi je dao tebe.“

Reakcija na vijest o Gospinu ukazanju

Nutarnje borbe protiv posvećenja Bogu javile su se u mojoj trinaestoj godini. Koliko je samo dragi Bog sa mnom bio strpljiv! Stalno me pratio, pozivao i za sebe čuvao dok sam se zabavljala posjećujući kafiće i druga mjesta zanimljiva mladima. A ja sam se žestoko opirala odbijajući njegov plan sa mnom. Jasno sam mu pred lice stavila svoje želje i planove. Zanimljivo, za kratko vrijeme sve su mi želje bile ispunjene. Poslovno sam tada bila vrlo uspješna. Jedno sam vrijeme bila zamjenica šefa konfekcije u tvornici trikotaže, a potom sam kreirala krojeve i bavila se dizajnom. Učlanila sam se i u komunističku partiju, što je u to vrijeme bila podloga za materijalnu sigurnost i društveni prosperitet. Nakon određenog vremena „uživanja“ u svojim željama, u dubini bića, tamo odakle bi dolazio Božji poziv, čula sam upit: „Jesi li sretna?“ To je bio susret s istinom. Priznala sam sebi da nisam bila istinski sret-

na. Od tog trenutka počelo me ispunjati neko neobično, novo stanje, mir kakav nikad prije nisam osjetila jer je dolazio iz moje nutrine. Premda nisam osjećala Božju blizinu niti njegov poziv, ipak sam polako napuštala sve ono što mi je bilo tako drago, bez čega sam mislila da ne mogu živjeti. Sve ono što je stajalo između mene i Boga. Srce mi je sve više bilo ispunjeno mirom i iščekivanjem onoga što će se dogoditi. Jasno mi je bilo da sam sva u Božjem zahvatu. Bila sam sigurna da će se u mom životu dogoditi nešto značajno. Radosno sam čekala. I dogodilo se! Dogodilo se „Međugorje“! Gospa se ukazala! Sam me je Bog pripremio da odmah čvrsto povjerujem. „Bog je živ! Više nema nikakve sumnje, život treba živjeti s Bogom“, bila je moja unutarnja reakcija na vijest o Gospinu ukazanju.

Rađala se nova ljubav prema Bogu

Moj nutarnji proces se nastavlja... Kad sam počela ostajati bez ikakvih želja i navezanosti na nekoga i na nešto, počelo se pojavljivati pitanje vječnosti. Do tada je bilo pitanje života, a sada dolazi pitanje života koji vječno traje. Božji poziv kao da je u meni zamro, jednostavno je pao u zaborav, dok se u meni stvarala i rađala jedna nova ljubav prema Bogu i vječnom životu. Gospinu poruku da molimo, postimo i čitamo Sveto pismo prihvatila sam u potpunosti. Čini mi se da smo svi dobili dar molitve. Rado smo molili i razgovarali o molitvi. Posebno mi je bilo lijepo dok bismo radili u polju. S obližnjih njiva i vinograda redovito se čulo pjevanje Gospinih pjesama. I na ulici smo se susretali s kru-

Sestra Ljilja Pehar na Podbrdu

nicom u ruci. Molitva i pjevanje svetih pjesama postadoše mi velika radost.

O kruhu i vodi

Imala sam veliku milost da sam bila u Međugorju na slavlju svete Mise koju je predslavio blagopokojni biskup mons. Pavao Žanić. Njegova potpora vidiocima, dok je u propovijedi govorio *djeca ne lažu*, još je više učvrstila moju vjeru, dobila sam veliku sigurnost i neustrašivost. Iako sam bila član partije, nisam se bojala ići u Međugorje, a pravo mi je zadovoljstvo bilo slušati i govoriti o tamošnjim iskustvima.

jedni drugima petkom dolazili u goste, častili bismo se pogačom. To je bilo tako slatko i ukusno. Nikomu nije padalo na pamet da se buni i svi smo vidjeli da se to može. Nitko nije govorio ni o kakvoj sumnji ili opasnosti da ne će moći izdržati bez hrane. Jednostavno, kao da smo bili zahvaćeni nekom posebnom nebeskom milošću, moglo bi se reći bili smo ispunjeni nečim *novim*. Ali, ipak je tu i tamo bilo i onih koji su se usuđivali sijati sumnju. Slušala sam ih bez protivljenja, sigurna u jedno: Bogu je sve moguće.

To je onaj kojeg tražim svom dušom

Jednog dana za vrijeme svete Mise fra Jozo Zovko nam je prenio Gospin poziv da čitamo Sveto pismo te je i sam od nas tražio da to obećamo. Čitajući evanđelje, doslovce sam se zaljubila u Isusa; bio je živ, tako bliz, bio je onaj komu mogu vjerovati. Jednostavno, osjećala sam, to je onaj koga svom dušom tražim.

Gospin poziv da molimo za svećenike duboko me se dojmio te danas, nakon gotovo trideset godina, mogu posvjedočiti da je trajno ostao u meni. Vjerujem da Kraljica Mira taj svoj poziv čuva u meni i potiče me na majčinsku molitvu za svećenike što je, rekla bih, po njezinu daru postala moja *glavna* životna zadaća.

Istodobno sam se smijala i plakala

Jednoga dana dok sam bila na Podbrdu i molila na mjestu ukazanja, jednostavno sam dovedena u situaciju da temeljito pogledam u sebe i vidim što je to što želim, što želim da mi Bog dadne. Počela sam pomisljati na ranije želje i simpatije. Ostala sam duboko iznenađena kad sam se zatekla da na sve gledam istinskom sestričkom ljubavlju. Za sebe i za sve želim samo vječni život. A onda, kao grom iz vedra neba, duboko u duši osjetih poziv: „Evo, sad je čas, sad pođi!“ Znala sam tko govori, bio je to meni dobro poznat glas i znala sam kamo trebam poći. Bila sam jako sretna da nisam izgubila milost poziva. No onda se pojavila strepnja od spoznaje da je to naporan i vrlo odgovoran put. U isto sam se vrijeme smijala i plakala. Cijelim sam bićem osjećala ohrabrujuću Isusovu blizinu: „Ne boj se! Nitko te ne će od mene rastaviti, obećavam ti svoju blizinu.“ O ovom doživljaju nikom ništa nisam govorila. Izvanjski sam nastavila živjeti *normalno*, šminkala se, dotjerivala, izlazila... Jednog dana jednostavno više nisam mogla izdržati i usred radnog vremena, takva kakva jesam, našminkana i sredena, uzela sam torbu i otišla u Međugorje. Htjela sam sve to ispričati fra Jozu Zovki. Kad sam, međutim, tamo došla, bila sam sva zbunjena. Ja ni-

kad nisam ni razgovarala s časnom sestrom, niti znam kako i od koliko godina se ide u samostan, baš ništa nisam znala. Uz to me uhvatila i sumnja: „Jesam li dostojna biti časnom sestrom, možda sve to umišljam“. Fra Jozi nisam mogla reći da želim biti časna sestra. Rekla sam: „Ja nikako ne znam što se sa mnom događa, ja bih samo molila Boga i bila u crkvi“. U tom trenutku su na vrata župnog ureda ušle dvije časne sestre i, vidjevši da je fra Jozo zauzet, htjedoše izići, no on ih zadržao: „Uđite, uđite, evo vam još jedne“. Kako sam dragom Bogu bila zahvalna, da se sve dogodilo tako jednostavno.

Do odlaska u samostan prolazila sam kroz strahovite kušnje. Kao da se cijeli pakao digao da me zaustavi. Bojala sam se da ne ću uspjeti. Toliko mi je bilo teško da sam molila Boga da umrem. Bilo je strašno. Jednom prigodom, dok sam razmišljala kako bih mogla od svega negdje daleko pobjeći, ponovno se prolomio glas: „Ovo je moja volja, a ti si slobodna.“ Bolno i posramljeno sam zaplakala i odgovorila: „Isuse, ja idem s tobom pa neka sutra umrem od jada i muke“. U taj sam čas dobila dar velikog povjerenja koje me nikad nije napustilo. Ovakve kušnje se nikad nisu ponovile. A na vrata samostana Školskih sestara franjevačka pokucala sam 16. kolovoza 1981. godine.

Osjećala sam se zaštićenom

Dana 17. kolovoza, dok sam išla u Čitluk dati otkaz na poslu a isto tako i partiji, sretna sam mnoštvo policijskih automobila. Nekako se osjećalo da se nešto strašno događa. Nakon davanja otkaza, poslala sam u Međugorje, na susret s fra Jozom. Putom doznajem da u Međugorje nitko ne smije ući osim mještana, no ja sam nesmetano prolazila pokraj policijskih straža. Išla sam s dvije mještanke. Župnu kuću i crkvu sa svih su strana opkolili policajci. Tek na ulazu u dvorište vratio nas je jedan policajac, govoreći da ne možemo u crkvu. Produžile smo prema Bijakovićima nesmetano prolazeći pokraj policajaca koji su automobilom zapriječili put. U Bijakovićima zaštićemo nezaboravan prizor. Na ulici mještani s molitvenikom i krunicom. Suznih očiju govoraše: „Fra Jozo je odveden“. Bila sam potresena, ali ne i prestrašena. Ispunila me još veća odlučnost i odvaznost. Nadasve sam se osjećala zaštićenom.

Oko mog odlaska u samostan, od strane ondašnjih vlasti digla se velika prašina. Uslijedila su ispitivanja onih s kojima sam se družila, prijetnje, a poslije i kažnjavanje moje obitelji... Meni nitko ništa nije govorio, mirno sam nastavila svoj put. Kako onda tako i danas, Gospodin me trajno prati svojom zaštitničkom blizinom.

Slušam te, pričaj mi

O Međugorju su me pitali u različitim prigodama, mjestima i zemljama. Prenosio sam im neka svoja iskustva i oduševljenje, i bio sretan zbog toga. Ali kako vama, tj. nama koji živimo s Međugorjem – za ljudski vijek nemalih trideset godina – kako i što nama reći?

don Mirko Barbarić, sdb

No, obećah uredniku Glasnika mira. Udahnih, pošutjeh! Mišli se uskovitlaše same od sebe, pa se smjenjuju s bojazni da su iskusniji i duhovniji sve već rekli, ne samo moja braća franjevci iz Međugorja, nego i toliki drugi... živi i pokojni svjedoci. Ali, odazvah se – jer nikad nismo tako daleko od početka a da ne bismo mogli baciti pogled unatrag! A što bih ja mogao na taj besmrtni dodir koji je, po Gospi, dotaknuo tolika srca i koji se širi u radosti, nego „mucati riječ nejasnu“. Ne kanim „rastakati“ zgusnutost i bogatstvo tolikih događaja vezanih uz Podbrdo i..., nego podsjetiti na tolike darove koji pritekoše u ova tri desetljeća i još uvijek pritječu.

Put koji nema kraja

Događaji su se počeli izvijati u čudesnom smjeru onoga trenutka kad je šestero djece dotrčalo kući nakon što je kroz smiješak čulo glas: „Ja sam Majka Božja“. Zasjalo je neko novo Sunce, Svjetlo nad Međugorjem i preko njega svijetom. Ta je radost mene zatekla u Zagrebu gdje sam bio na službi. Telefon je zazvonio. Ostao sam bez komentara. Sjećam se, bijah toga dana u posjetu sestri Danici u bolnici Rebro. Podijelio sam s mnogima tu nesvakidašnju vijest. Vijest koja nadilazi naše svakidašnje ljudsko iskustvo. Sljedećih sam dana „slagao kockice“ mnogobrojnih informacija o Međugorju, koje su se širile munjevitom brzinom i zahvaćale sve veći broj ljudi. Posvuda bruji o misteriju toga događaja. Sve je došlo tako neočekivano, iznenadno i tako znakovito!

Dobro se sjećam, pitanja se „naguravaju“ jedno uz drugo. Bože, je li to moguće? Otkud to sad odjednom neke nebeske stvarnosti i to baš u Bijakovićima, Međugorju? Je li to nešto autentično, ili... plod halucinacija, nečijih manipulacija? Nekakva ljudska kreacija ili namještaljka? Ostanješ, jednostavno, nijem u dubini srca. I očekuješ glas odgovornih, ponajprije mjesnoga biskupa.

Tko se ne bi sjetio slika iz prvih dana: neravnih ledina i vinograda oko crkve, koji po-

stadoše vanjske ispovjedaonice. Živo su u sjećanju vidioci i mještani, proganjani, prozivani, praćeni i ispitivani... Zatim zabrane na Podbrdo, pretresi, zatvori, straže mještana prisiljenih danonoćno čuvati prilaze, milicijske partijske kontrole, zastrašivanja...

Dolazio sam na Podbrdo i Križevac još u dane kad su ih čuvali brižni čuvari, poslije na Festival mladih, na duhovnu obnovu i slično.

Otkad osluškujem poruke Međugorja, imam i neka osobna iskustva, znam nešto više i o sebi. Sazrijevao sam, ponekad sporo i naporno, ponekad brže i lakše. Nekoliko sam puta nazočio – premda to nisam zahtijevao – neobičnim doživljajima vidjelaca. Zahvaljujući fra Slavku koji bi tako, pomalo usput, domahnuo: Ajde, uđi, ima još mjesta... Sjećam se slike iz sakristije s francuskim mariologom Laurentinom i njegovom ekipom. Djeca su se s toliko otvorenosti i spremnosti dala ispitivati pod svom tom aparaturom... Iskustva su me privlačila da sam uvijek iznova navraćao, pratio, osluškivao, molio se, zahvaljivao. Nekako sam se dublje i sam sa sobom susretao. Druženja s ljudima i s Kraljicom Mira pomogla su mi da se više otvorim za strpljenje, blagost, poniznost...

Priča golim nogama

Ne ću se suviše osvrtni – premda su mi osobno najviše smetali – na banaliziranja i površne pristupe, osobito braće svećenika, stiješnjene u tipično ljudske okvire i opterećene raznim odnosima koji se vrte u krug. Tko bi pobrojio situacije u kojima je blagoslov ostao bez odgovora, u kojima je na molitve uzvrćeno sumnjom! U vatrometu suprotnih, pa i teških (izgovorenih i napisanih) riječi, mnogo je mjesta za istraživanje. Osjećam se sretnim kad shvatim sigurnost ponekog odgovora u sebi. Predajem se i odustajem od prebrojavanja milosti. To je nemoguće, možda i nepotrebno. A tko ima dovoljno nurnje bistrine da o svemu zbori? Neka Bog naše misli ostavlja otvorenima dok ne sazre naše življenje u Bogu. Trebamo, kao i na po-

Župna crkva u prvim danima ukazanja

četku, golim golcatim nogama kamenito tlo Križevca i Podbrda ispitivati.

Uvjeren sam da smo darovani onim što nam je u tom povijesnom trenutku bilo potrebno, i da se to nije dogodilo bez Božjeg htjenja. Jer posvuda, ne samo u Međugorju, sve počinje s Isusovom majkom Marijom. Ona je u središtu povijesti spasenja. Na razmeđu dvaju Saveza. Kako jednostavan početak za tako veliko Božje djelo!

Zavičaj duše

Pokušavao sam se uživjeti u situaciju vidjelaca. Nije bilo nimalo lako predati se i uključiti u Božji naum. Vidjeti što to prosjajuje s Podbrda i Križevca. Progledati, jasno spoznati, razabrati. Djeca-Božji odabranici, iznenađeni svime, ne postaju umišljeni, nego o tome razmišljaju i pitaju se, poput Djevice iz Nazareta jednoć pred anđelom, što bi to moglo

značiti. To se može samo u jednostavnosti i poniznosti prihvatiti!

Ljudsko iskustvo ne susreće mnogo ovakvih situacija. Djeca nisu imala od čega učiti. Zadržuje njihovo velikodušno predanje, potpuna suradnja.

S njima, nekoć malo selo, izvan svih događanja, obično selo običnih ljudi koji su živjeli skromnim životom, postade mjesto „od značenja“. Uđe na kartu svjetskih zbivanja! I ono se samo otkriva ponovno kroz nove susrete, nova obraćanja. Da se nas pitalo, mi bismo možda izabrali neki od centara moći, politike, ekonomije, a Bog je izabrao jedno nepoznato mjesto, selo...

Što će biti od svega ovoga? Kako će se razvijati? Završiti? Kakav će trag ostaviti u povijesti? To je tajna s kojom i danas živimo. Neka se naše nade i iščekivanja pretvore u molitvu: „Neka tvoja ruka životom mo-

jim ravna“. Da, Gospodine, neka tvoja ruka ravna događajima vezanim uz Međugorje. „Neka Gospodin kuću gradi!“

Želim i molim da Međugorje bude blagoslovljeni i živi izvor i da još mnoge krijepi na ovoj uzanoj stazi života. Jer smisao je života otvor prema svjetlu. Za Suncem valja ići. Za Majkom – ženom obasjanom Suncem, i k tome onom koja ima uvid u život “s druge strane“. Da ne sustanemo na putu molitve i obraćanja i da donosimo plodove koji „zauvijek ostaju“, zahvalni Božjoj ljubavi koju je očitovao prema tolikima koji su je iskusili u iscjeljenju i obnovi. I u Međugorju našli svojevrsni zavičaj duše.

Zadaća Crkve

Ostaje nam čekati prosudbu Povjerenstva, stav Crkve: jedne, svete, katoličke, apostolske Crkve, sazdane u duhu Novoga Jeruzalema.

Ostaje nam čekati prosudbu Povjerenstva, stav Crkve: jedne, svete, katoličke, apostolske Crkve, sazdane u duhu Novoga Jeruzalema. One, koja je jamstvo naše vjere i sigurnosti na putu. U ovom trenutku vidim se zaštićen odlukom Crkve da osnuje novo povjerenstvo. Trebat će još vremena da se shvati što se to u Međugorju dogodilo, i događa. I kako rastvoriti problem i u tome biti korak naprijed! Razabrati ono „odozgo“ i „odozdo“.

One, koja je jamstvo naše vjere i sigurnosti na putu. U ovom trenutku vidim se zaštićen odlukom Crkve da osnuje novo povjerenstvo. Trebat će još vremena da se shvati što se to u Međugorju dogodilo, i događa. I kako rastvoriti problem i u tome biti korak naprijed! Razabrati ono „odozgo“ i „odozdo“. Mišliti i govoriti otvoreno o svemu što zadire u svijet beskonačnosti! I smjer kojim valja ići osjećam u sebi kao rijeku koja teče svojim tokom: izmjeriti joj možeš brzinu ili je zastaviti na trenutak, ali njezin cilj je more – more vječnosti!

I dok slažem ove misli i tragam, dok me subotnje predvečerje miluje tišinom i spokojem, sjetih se našega domaćeg pjesnika Maka, pa neka nam on na kraju progovori:

„Kako da vriskove zakopamo, Duboko u zemlju zaborava Kako da skupimo sve drage riječi i osmijehe u ove pretijesne torbake Kako da potkujemo što otpornijom kožom sve ranjave noge“.

Vrijeme ide, nebo „toči“ tolike milosne darove. Hvala Duhu za ovu beskrajnu priču.

Trideset milosnih godina ukazanja Kraljice Mira

Ovih dana, točnije 24. lipnja 2011., navršava se trideset godina (10. 955 dana) kako se ukazuje Gospa u Međugorju. Prvih dana, poput groma iz vedra neba odjeknula je vijest da se na Podbrdu u selu Bijakovićima – župa Međugorje, ukazuje Gospa. Šestero mladih sretnika doživjelo je nešto nesvakidašnje, nadnaravno, nešto što je teško opisati našim siromašnim riječima. Ta neočekivana, potresna te istodobno radosna vijest munjevitom je brzinom odjeknula ne samo župom, nego diljem naše domovine i čitavim svijetom, kao najznamenitiji događaj zadnjih stoljeća.

fra Petar Ljubičić

Otkuda našem dragom hrvatskom narodu ta velika milost da mu dolazi Nebeska Majka, Kraljica Mira?! Naš je narod među najstarijim europskim narodima i svoju povijest ispisuje već četrnaest stoljeća. I ta naša povijest, kao povijest malo kojega naroda, bila je teška i mučna, krvava i kalvarijska. Gospa se ukazuje tamo gdje je najveća potreba, velika nevolja... Ona dolazi kao pomoćnica i moćna zagovornica.

Milosno vrelo

Već prvih dana ukazanja, sa svih se strana slijevalo golemo mnoštvo naroda u ovo nepoznato mjesto, koje je preko noći postalo milosnim vrelom. Milijunske hodočašničke rijeke razlijevale su se da bi vidjele, osjetile i iskusile što se tu zapravo događa. Teško je danas ikoga igdje naći tko nije čuo za Međugorje, za Bijakoviće. Milijuni hodočašnika ovdje su doživjeli čudesne stvari. Mnogi su zapisali svoja svjedočanstva i napisali knjige. Pokrenuti su mnogi časopisi. Otvorene su razne središnjice za MIR. Na svim kontinentima nalazimo na tisuće molitvenih skupina Kraljice Mira. Osnivaju se zajednice čiji su članovi obraćenici u ovome milosnom mjestu. Oni zajednički mole svaki dan, neki i po sedam sati dnevno, imaju vječno klanjanje.

Svi čekamo za novim, boljim svijetom. Njega nema bez Boga, Bog je potreban čovjeku da bi postao bolji, pravedniji i blaženiji. Upravo to Gospa govori u Međugorju. Je li uopće potrebno naglašavati kako je danas stanje doista kaotično, krizno, recesijsko? Kriza i recesija postali su znakom našega vremena, svijet je zapao u veliku krizu i nevolju i to je najmanje što se može kazati. Kriza i recesija nisu isto što i propast svijeta, njegova katastrofa, ali ni to nije isključeno.

Kriza je najprije prilika, a ako se ne iskoristi, lako se promeće u štetu koja može biti općenita i poprimiti najveće razmjere i najgore oblike.

Problem je u tome što ljudi nepravdom rješavaju nepravde, rat ratom, nered u obitelji bračnom rastavom, ovisnost održavanjem ovisnosti. Ovisnicima, naime, daju manje doze heroina da ih odvrte od većih, pružaju im manje opasne droge da ih sačuvaju od opasnijih. Ne vide da vatrom trnu požar, ili vide ali su nemoćni poduzeti nešto bolje i uspješnije. Svi se slažemo u ovome: čovjek nikad nije bio nesigurniji i tjeskobniji, zabrinutiji i nezadovoljniji, grješniji i bolesniji, nikad nije bio u većoj nevolji i mucu nego što je danas.

Kriza je samo poziv da se preispitamo. Da se zamislimo nad svojim životom i odlučimo poći drugim putem. Sigurnijim, spasnosnijim. Upravo onim o kojem nam Gospa govori. Ovaj nemirni svijet u sve nas unio je utrku, muku, napetost, nesigurnost i bolest. Oboljeli smo od straha i potištenosti. Nema mira. Premalo je radosti i duševnog zadovoljstva. Osjećamo nedostatak ljubavi... Zato postajemo tjeskobno zabrinuti. Svi trčimo i čekamo za istinskom srećom, a nigdje je ne možemo stići ni naći. Naša nas sebičnost dovodi dotle da često ne razumijemo druge, svoje ukućane, prijatelje. Drugi ne razumiju nas. Samo se tužimo jedni na druge... A tu nije rješenje.

Bogatstvo u našim srcima

Svi smo zaboravili na veliko bogatstvo koje nosimo u svome srcu. O, kad bismo znali kako je u svima nama skriveno blago o kojemu i ne sanjamo! Bog nas je za sebe stvorio, i zato je nemirno naše srce dok se ne smiri u Bogu (sv. Augustin). Kad bismo znali što to znači, sve bismo prodali i razdali da to ot-

krijemo. Za to blago (radost, mir, zdravlje, sreću...) poneki sve žrtvuju. Plaćaju to blago skupo i u devizama. Mnogi ga ne nalaze, ili ga nalaze pomiješana s gorkim pelinom jer ga traže na posve krivome mjestu.

Kraljica Mira došla je k nama, k svojoj djeci. Želi nam pomoći otkriti to dragocjeno blago koje nosimo u sebi. Ona nas, kao Majka, želi uzeti za ruku i voditi k svome Sinu Isusu. Ona dobro zna da u Isusu možemo imati istinski mir, pravu radost, neopisivu sreću, život i spas. Upravo sve ono za čim čekamo. On je Spasitelj, Usrećitelj naš! Marija od nas ponajprije traži da povjerujemo kako je ona poslana od svoga Sina da nam pomogne u našim nevoljama. Ona nas već trideset godina neumorno zove: Vjerujte u

Boga, i to čvrsto. Imajte potpuno povjerenje u moga Sina Isusa. Posve se njemu predajte. Iskusićete kako je Bog dobar i milosrdan i kako vam daje snagu za život.

Gospa veli da je došla „probuditi vjeru svakoga vjernika“ (30. travnja 1984.). Došla je naučiti nas kako čvrsto i predano vjerovati. Gospa nam je skrenula pozornost na to kako se dar vjere ne će održati bez našega truda i napora. To je, istina, nezasluženi dar za koji se treba svim bićem boriti i njegovati ga da bismo ga sačuvali. Da bismo svoju vjeru sačuvali i u vjeri stalno rasli, Gospa nam je preporučila svakidašnju hranu: molitvu! Posebice svetu Misu, molitvu krunice, klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu, češće primanje svetih sakramenata, čitanje Svetoga pisma...

„Kad ste daleko od Boga, ne možete primiti milosti, jer ih ne tražite čvrstom vjrom. Ja iz dana u dan molim za vas i želim vas sve više i više približiti Bogu. A ne mogu ako vi to ne želite. Zato, draga djeco, stavite svoj život u Božje ruke...“ (25. siječnja 1988.). „... Dječice, vjerujte i molite da vam Otac umnoži vjeru. A onda tražite što vam je potrebno. Ja sam s vama. Radujem se vašem obraćenju...“ (25. travnja 1988.). Majčinski brižni poziv na molitvu i otvaranje Duhu Svetom posebice jača i učvršćuje vjeru: „Draga djeco, ovih dana posebno vas pozivam da otvorite srca Duhu Svetom. Osobito ovih dana Duh Sveti djeluje preko vas. Otvorite srca i predajte svoj život Isusu, da on djeluje preko vaših srdaca i učvrsti vas u vjeri“ (23. svibnja 1985.).

Obratite se, tj. promijenite se, izmirite se s Bogom, s braćom i sestrama i sami sa sobom. Drugim riječima, odrecite se grijeha, prestanite griješiti i darujte Bogu prvo mjesto u svom životu. To moramo činiti neumorno svaki dan. Žive i osvjedočene vjere nema bez svakidašnjeg obraćenja. Obraćenje je milost kojom Boga spoznajemo i postajemo svjesni njegove ljubavi i plana koji ima s nama. Obratiti se znači imati iskustvo da Bog postoji i uvijek biti ponizan pred njim, priznati mu svoje grijehove u skrušenoj ispovijedi i kajati se zbog njih. Obratiti se znači živjeti novim životom, u novom svjetlu gledati sve i mijenjati sebe i pomagati i drugima da budu drukčiji. To sve čini milost kojoj se čovjek otvorio i s kojom živi. Obratiti se znači svaki dan sve više bivati iskreniji i pravedniji, pošteniji i savršeniji. To je zadaća našega života.

Molite, molite, molite! I to srcem, s ljubavlju, čitavim bićem, da biste se svaki dan mogli obraćati i da biste u vjeri neprestano rasli. Na to nas blago majčinski poziva Velika Majka.

Molitva je srce i duša naše vjere, obraćenja i mira. Moliti treba srcem. Tako nas Gospa uči već blizu jedanaest tisuća dana. Što to znači? Ne moliti iz običaja i navike! Moliti srcem znači, prije svega, moliti s ljubavlju. Zdušno. To znači moliti čitavim svojim bićem: tijelom i dušom, čista srca. To znači potpuno se otvoriti Bogu. Njemu dati prvo mjesto u svome životu. Njemu se potpuno predati. Imati toliko pouzdanje u njega i od njega se svemu dobroome nadati. To znači sa-brano i ponizno, predano i pouzdano, postojano i pobožno moliti.

Prema Gospinim uputama i porukama, moliti srcem znači doživjeti molitvu kao susret s Bogom. To znači sjediniti se tako s Isusom te osjetiti i iskusiti ljepotu i veličinu milosti koju nam Bog daruje. To isto tako znači i primiti velike milosti. Moliti srcem, znači dopustiti Bogu da on ukloni sve zaprjeko i da molitva prevlada našim srcima u svakom trenutku. Ovih nekoliko poruka to nam zorno pokazuje: „Draga djeco! ... Pozivam vas na iskrenu molitvu srcem, da svaka vaša molitva bude susret s Bogom. U svome radu i svagdanjem životu stavite Boga na prvo mjesto!“ (25. prosinca 1987.). Molitva je dar Božji kojim čovjek čezne biti s Bogom, s njim prijateljivati, s njim se sjediniti. Gospa će reći: „Budite svjesni, ljubljani moji, da sam ja vaša Majka i da sam došla na zemlju da vas učim iz ljubavi slušati, iz ljubavi moliti...!“ Molitva nam pomaže doživjeti Božju ljubav. I zato Gospa želi da nam molitva postane život.

Postite, tj. činite pokoru, znajte se odricati, žrtvovati za svoje dobro, za svoje spasenje i za spasenje svoje braće i sestara.

Gospa nam preporučuje mjesečnu svetu ispovijed i što češću svetu pričest. Žarka joj je želja da nam sveta Misa bude život. To je najveća i najuzvišenija molitva naše vjere.

Kraljica Mira dolazi kao Majka svih ljudi. Ona nas sve žarko ljubi majčinskom ljubavlju. Svojim ukazanjima i svojom nazočnošću želi nama, svojoj djeci, pomoći darivajući nam Isusa.

Veoma je znakovito da se Gospa prvoga dana ukazanja pojavila s djetetom Isusom na rukama. Isus je naš božanski Spasitelj, pravi Bog i pravi čovjek. On je najveći dar koji netko može primiti ili sebi poželjeti. Krist je naš pravi mir i istinska radost, neopisiva sreća i život, uskrsnuće i spas!

To je Gospina poruka, dar i pomoć današnjem svijetu. Majka svih ljudi nije imala što važnije kazati, ni veće darovati, ni potrebnije učiniti. A ljudi uopće niti imaju što važnije od toga čuti, niti što veće primiti, niti što potrebnije imati.

(Svršetak u idućem broju)

▶ Nastavak s 13. str.

svetio čak tri redovite kateheze srijedom. U teologiji je on prepoznat kao istinski i pravovjerni učitelj mistične teologije. Odmah do njega moram spomenuti i blaženoga Ivana Duns Škota, koji zaključuje vrijeme zlatne skolastike. U franjevaštvu se drži da je on najbolje teološki izražavao ideale svetoga Franje. Da ne govorimo o njegovu mariološkome doprinosu. Posebno zaslužan za proučavanje njegovih djela je pokojni fra Karlo Balić, a i danas hrvatski franjevci istražuju i priređuju njegova djela u Rimu, u Škotističkoj komisiji. A od onih kod nas manje poznatih, zanimljiv je npr. sv. Didak Alkalski, Andaluzijac koji je bio samouk u bogoslovlju. Imao je Franjinu dušu u ljubavi prema stvorenju. Njegovao je biljke u skromnom vrtu, s ljubavlju i predanošću izrađivao različite posuđice i košarice te od toga hranio siromahe. Zanimljiv je njegov dolazak u Rim na kanonizaciju sv. Bernardina Sijenskoga. Tada je u Rimu zavladao kruga, a on se odmah i do kraja stavlja na raspolaganje oboljelima. Po njemu su nazvane mnoge dobrotvorne ustanove na španjolskome govornom području, osobito u Latinskoj Americi. Zanimljiv i hrabar je sv. Josip Leoniški, koji je u šesnaestom stoljeću posluživao kršćanke zarobljenike u Carigradu. Proživio je tolika mučenja, a nije se htio odreći pomaganja tim zarobljenicima. Onda, sv. Benedikt Labre, Francuz, zaštitnik rubnih društvenih skupina, skupina na koje se danas u franjevačkom svijetu gleda s posebnom pozornošću u novoj evangelizaciji. Obilazio je te skupine noseći uvijek sa sobom Sveto pismo, brevijar i onu poznatu knjižicu Tome Kempenca, Nasljeduj Krista. Neobičnošću je obilježen i Srećko Kantalicijski. Svetost je postigao kao prosjak. Kažu da je uživao prositi za bolesnike i rimsku sirotinju. Lino Maupas, Splitski francuskih korijena. Najzanimljiviji lik. Djelovao je u Parmi. Znao je bez pitanja uzimati iz samostana i crkve i davati sirotinji. Umro je u poznatoj tvornici tjestenine u Parmi proseći za sirotinju. Pa sv. Elizabeta Ugarska, zaštitnica Franjevačkoga svjetovnog greda, koja je svojim životom i radom brisala granice ondašnjih stališa. Ili pak bl. Anđela iz Folinja, žena uronjena u doživljaje izvanrednih mističnih iskustava. Moglo bi se nabrojiti čitavu plejadu primjernih i svetačkih života. Zaista, svi oni nadahnjuju i daruju prelijep cvijet na golemom stablu franjevačke duhovnosti.

U Međugorju se osjećam kao u nebu gdje sav svijet dolazi pred Isusa...

Velečasni Timothy Devine, iz Kanade, početkom svibnja sa skupinom je treći put boravio u Međugorju. Slijep od rođenja, on radosno gleda na svijet, a sugovornika zadivljuje radost koja obasjava njegovo lice, radost koja ne dopušta pomisao da je riječ o slijepoj osobi. Na koncu razgovora, vlč. Timothy je za slušatelje Radiopostaje „Mir“ Međugorje odsvirao i otpjevao pjesmu posvećenu Kraljici Mira koju je sam napisao i uglazbio.

Razgovarao Ivan Bor

Velečasni Timothy, budite ljubazni i predstavite se našim čitateljima.

Rođen sam blizu Toronta, u Ontariju, u Kanadi, i potpuno sam slijep od rođenja. Zahvaljujući ljubavi i podršci obitelji, bio sam dobar u školi.

Čuli smo da je Vaš svećenički poziv plod Međugorja. Kako se to dogodilo?

Studirao sam psihologiju i postavljao sam si pitanje o svećeništvu. Bio sam dobar student i mislio sam da bih mogao uspjeti u filozofiji i teologiji. Htio sam moliti za razlučivanje, i zato sam došao u Međugorje. Nisam znao s kakvim ću se izazovima morati suočavati u sjemeništu i htio sam zamoliti Majku Božju za pomoć. Dok sam boravio u Međugorju, bio sam vrlo iznenađen da su mi ljudi četiri puta pomogli uspeti se na Križevac. Mnogi su mi prilazili i pitali me jesam li razmišljao o svećeništvu! Tako sam u srcu osjetio da mi Duh Sveti potvrđuje svećenički poziv.

Iz Međugorja sam otišao ohrabren i pun povjerenja. Nisam znao u koje bih se sjemenište trebao javiti: u biskupijsko sjemenište ili u neku zajednicu. Vrata su mi se otvorila u glavnom gradu Kanade, u Ottawi, u jednoj novoj zajednici koja se zove *Suputnici križa*. Bilo im je vrlo drago čuti o mojim iskustvima u Međugorju i primili su me raširenih ruku.

Kad ste zaređeni?

U Međugorju sam bio 1996., a zaređen sam 2002. godine.

Što Vas je zvalo u Međugorje?

Pratio sam međugorske poruke, molio krunicu i postio. Poruke koje vidioci primaju doista su me poticale i davale mi nadu. Vjerovao sam da su čuda moguća. Vjerovao sam da, ako dođem u Međugorje, ili će Bog iscijeliti moje oči, ili će mi dati da uspijem u životu iako sam slijep. Marija je izabrala ovu drugu varijantu.

Jeste li u međuvremenu ponovno dolazili u Međugorje?

Bio sam ovdje i kao đakon, mjesec dana prije svećeničkog ređenja. Tada sam na Misi čitao evanđelje. Vani je bila velika oluja s grmljavinom i svjetla su se u crkvi ugasila, a ja sam i dalje mirno čitao jer sam imao evanđelje na brajevu pismo. Bilo je to vrlo ozbiljno evanđelje o tome kako Isus razdvaja ovce od jaračca, a ljudi su se smijali! Tada mi je netko bio rekao da je nestalo struje, pa sam shvatio zašto se ljudi smiju.

Koje je značenje Međugorja u Vašem svećeničkom životu danas?

Potiče me da posvetim cijelo svoje svećeništvo Isusu po Mariji. Znam da ću uz njezine molitve imati odvažnosti da objasnim istinu naše vjere i onda kada to nije popularno. Mislim da je molitveni program koji se živi u crkvi sv. Jakova dobar model za župni pastoral kako ga ja shvaćam. Ja služim u jednoj župi i na to pozivam svoje župljane i u Kanadi.

Je li Međugorje prisutno u Vašoj biskupiji?

To se najviše vidi u porastu javnog klanjanja pred Presvetim i u tome da postoji sve više mogućnosti za ispovijed. Postoji i mogućnost da se šire međugorske poruke, a iz Ontarija dolaze i mnoga hodočašća.

Živi li Međugorje i u molitvenim zajednicama u Ontariju?

Da. Ima ljudi koji se sastaju jednom tjedno na krunicu i čitanje poruke, i jedni drugima pomažu. Jedni drugima pomažu i postiti. U Ontariju postoji jedno imanje gdje se nalaze postaje Križnoga puta. Tamo mnogi ljudi idu i mole kao da su na Križevcu. Vlasnici toga imanja htjeli su donijeti Međugorje u Ontario.

Što mislite o nazočnosti Gospinih poruka u Kanadi i u svijetu?

Mnogi znaju za Gospine poruke i mnogi u njima nalaze nadu. Mnogi katolici s poteškoćama u obitelji ili u braku odlučuju doći u Međugorje da tu nađu mir.

Kako doživljavate Međugorje, što Vam ono znači?

U Međugorju se osjećam kao u nebu gdje sav svijet dolazi pred Isusa, a rijeka Božje milosti donosi iscjeljenje svim narodima. U Međugorju je lako moliti. Ovdje se lako može razviti dobre navike i krjeposti i onda ih ponijeti sa sobom natrag u Kanadu.

Kako vidite Međugorje 1996. i danas?

Godine 1996. bila je 15. obljetnica i ljudi su još uvijek bili zabrinuti zbog rata. Čuo sam mnogo lijepih svjedočanstava o Božjem djelovanju. Sada ima mnogo više ljudi nego zadnji put, još su više usredotočeni na euharistiju i ispovijed. Imam dojam da dolazi sve više ljudi, ali da ih sve manje gleda u sunce. I ovaj put sam čuo mnoga divna svjedočanstva o obraćenju i iscjeljenju. Ovaj put mogu ispovijedati i to mi je posebno drago. Mogu slaviti Božansko milosrđe.

Ukazanja u Međugorju poruka su za cijeli svijet. Što ona znače svijetu, kako ih treba slušati?

Vjerujem da ona donose trezvenost, napose zapadnom svijetu. Ljudi su rastreseni glaz-

Učim imati povjerenja u ljude i u Boga. Učim da ne moram sve sam, da je u redu ako čovjek treba Boga. Kada moram tražiti pomoć od ljudi, istodobno mogu i od Boga tražiti pomoć.

bom i zabavom. Ljudi ne priznaju neke stvari, usamljeni su i depresivni. Međugorje nas podsjeća na ono što je vječno i nudi evanđeoski način života. Samo u Bogu i samo u ljubavi možemo naći mir. To je poruka mira.

Vi slavite Boga i glazbom. Kako je to počelo?

Sa svojim bratom Matijom uvijek sam svirao. On na gitari, ja na klaviru. Na fakultetu smo svirali svjetovnu glazbu, onda sam ja poželio svirati glazbu koja govori o mojoj vjeri pa smo napustili svoju glazbenu skupinu i s drugim glazbenicima svirali katoličku glazbu. Snimili smo dva CD-a, to je originalna katolička glazba, a u Torontu smo 2002. godine svirali na Svjetskom danu mladih, na raznim skupovima i pred raznim skupinama mladih. Sada kao svećenik i dalje glazbom slavim Boga, ali više ne sviram sa skupinom. Zajedno sa svojim bratom komponiram glazbu i pišem tekstove.

Možemo li očekivati i jednu pjesmu o Međugorju?

Zašto ne? Napisali smo i jednu pjesmu koja se zove Kraljica Mira.

Od rođenja ste slijepi. Je li sljepoća ograničenje ili proširenje načina gledanja? Vi možda svijet vidite na drugačiji način nego mi?

Sljepoća čovjeka prisiljava da se obrati drugim ljudima za pomoć. To potiče međuljudske odnose. Ja svijet vidim kroz oči drugih ljudi, tako da je moj život obogaćen. Učim imati povjerenja u ljude i u Boga. Učim da ne moram sve sam, da je u redu ako čovjek treba Boga. Kada moram tražiti pomoć od ljudi, istodobno mogu i od Boga tražiti pomoć. Rekao bih da sam na neki način otvoreniji prema ljudima jer ih ne mogu suditi po izgledu.

Hvala Vam, o. Timothy, sretan Vam put i skori povratak u Međugorje.

Rado ću se vratiti jer mi Gospa uvijek nedostaje.

(Prevela Lidija Paris)

*Došli smo Ti, Majko draga,
sa svih strana ove zemlje!*

Uz pohod Benedikta XVI. Hrvatskoj

Obitelj - istinska škola čovječnosti i vječnih vrjednota

“Drage obitelji, ne dopustite da ljubav, otvorenost životu i jedinstvene veze koje povezuju vaše ognjište oslabe. Molite neprestano za nju Gospodina, molite zajedno, da vaše nakane budu obasjane vjerom i poduprte božanskom milošću na putu prema svetosti. Na taj ćete način, svojom radošću kojom dijelite sve u ljubavi, dati svijetu lijepo svjedočanstvo koliko je obitelj važna za osobu i društvo. Papa je uz vas i moli se napose Gospodinu za one koji u svakoj obitelji imaju najveću potrebu za zdravljem, radom, utjehom i društvom.”

Ivan Uldrijan

“Današnji različiti oblici rastapanja braka, kao što su slobodne veze i ‘brak na probu’, pa čak i pseudobrak između osoba istoga spola, izrazi su anarhične slobode koja se na pogrešni način shvaća kao pravo oslobođenje čovjeka. Takva pseudosloboda temelji se na banalizaciji tijela, koja neizbježno uključuje banaliziranje čovjeka.”

“Papa obitelji.” Tako su mnogi s pravom nazvali Ivana Pavla II., koji je često upozoravao da o obitelji ovisi budućnost čovječanstva. Taj put blaženoga Pape vjerno slijedi i njegov nasljednik na Petrovoj stolici, Benedikt XVI., kojemu je također od početka njegova pontifikata obitelj u središtu misli. Svjestan je, naime, da ovo vrijeme sve manje poštuje obitelj, da je u svijetu na djelu vladavina relativizma koji sve – a nadasve vrjednote – želi proglasiti “nedefiniranim” i da donositelji odluka u društvu vrlo često, umjesto da štite i pomažu, institucionalnim okvirima dovode u pitanje sam temelj ljudske zajednice. Trenutak je ovo u povijesti koji možda više no ikada vapi za snažnim i odlučnim glasom koji poziva na zaštitu te osnovne stanice društva. Jer, “naviještati cjelovitu istinu o obitelji, utemeljenoj u braku kao domaćoj Crkvi i svetištu života, velika je odgovornost svih”, reći će papa Benedikt XVI. i jasno dati na znanje koliko je golema ta zadaća koju je on vrlo odlučno prihvatio, pozivajući pritom svakog pojedinca, vjernika i nevjernika, da u okviru svojih mogućnosti u svojem okruženju – čini isto.

Slika velike ljudske obitelji i Boga

Papinu zalaganju za obitelj svjedoče vrlo zorno i njegove riječi na brojnim mjestima i u mnogim prigodama, kao i dirljivi i uvijek radosni susreti s obiteljima koje naziva “prije potrebno dobrom za narode” i “primarnim mjestom humanizacije”, “istinskom

školom čovječnosti i vječnih vrjednota” ili, pak, “kolijevkom života i ljubavi”. Obitelj je neizmjereno važna. Mala je ljudska obitelj, tumači Papa, slika velike ljudske obitelji, zajednice svih ljudi i naroda te je kao takva “prototip svakoga društvenog poretka”. Ona je i “glavna mirovna agencija”, to jest jamac mira koji je toliko potreban današnjem društvu. Pa kako je onda moguće, pitat će se s pravom mnogi, da tako dragocjenu stvarnost svakoga društva netko dovodi u pitanje? Upravo zbog dovođenja obitelji u pitanje Crkva trajno očituje svoju pastoralnu skrb na tome temeljnom području ljudske osobe. Da je obitelj “sveta” potvrđuje Benedikt XVI. i

kada je naziva “slikom Boga”, koji je Trojstvo, zajedništvo ljubavi. Sam Bog se “htio objaviti rođenjem u ljudskoj obitelji”, pa je ona stoga “povlašteno mjesto gdje svaka osoba uči davati i primati ljubav”, tumači Papa.

Današnji izrazi anarhične slobode

No, obitelj je u krizi. Vidljivo je to, kako u brojnim statističkim pokazateljima, tako i u životnoj svakidašnjici. Sveti Otac prije svega ističe da se obitelj mora i jedino može temeljiti na doživotnome braku između muškarca i žene, zajednici ljubavi koja rađa novi život. Snažan je to govor protiv “duha vremena” u kojemu su sve rašireniji rastava

braka i pobačaj – dva zla koja “donose toliko patnje u živote osoba, obitelji i društva” – a za koje se mnogi na društvenoj areni vrlo gorljivo bore.

U prvim danima njegova pontifikata, kada su mnogi iz različitih razloga – već prema političkom i/ili ideološkom usmjerenju – vrlo napeto iščekivali svako Papino obraćanje kako bi čuli kakav će biti njegov govor o važnim društvenim pitanjima, Benedikt XVI. svojim je jasnim i odlučnim riječima svima dao na znanje što od njega očekivati kada je u pitanju borba za obitelj i zaštitu života. Tako je, primjerice, otvarajući kongres svoje Rimske biskupije početkom lipnja 2005. godine, u govoru koji je snažno odjeknuo u javnosti, Papa među inim kazao: “Brak i obitelj u stvarnosti nisu slučajna sociološka konstrukcija, plod povijesnih i ekonomskih prilika. Upravo suprotno tome: pitanje odnosa između muškarca i žene svoje korijene ima u najdubljoj biti ljudskoga bića.” Istaknuo je pritom i da su “današnji različiti oblici rastapanja braka, kao što su slobodne veze i ‘brak na probu’, pa čak i pseudobrak između osoba istoga spola, izrazi anarhične slobode, koja se na pogrešan način shvaća kao pravo oslobođenje čovjeka. Takva pseudosloboda temelji se na banalizaciji tijela, koja neizbježno uključuje banaliziranje čovjeka”.

A obitelj je pozvana biti povlaštenim mjestom na kojemu se prima i štiti ljudski život, od začeca do naravne smrti. Budući da je svako dijete dar Božji, kada dođe na svijet treba biti prihvaćeno toplinom roditeljske ljubavi, ističe u svojim govorima Papa te podsjeća kako je neotuđivo pravo i dužnost roditelja – ma koliko to u današnjem društvu bilo teško – odgajati djecu. U odgoju za život u istini, u vrjednovanju života i zdravlja, slobode i mira, pravednosti i rada, sloge i poštovanja upravo roditelji svojoj djeci trebaju svjedočiti vlastitim životnim primjerom. “Obitelj je”, tumači Sveti Otac u jednome od svojih obraćanja mladima, “temeljna jer u njoj u ljudskoj duši proključava prvo opažanje životnoga smisla” iz odnosa s majkom i ocem koji “nisu gospodari dječjeg života, nego prvi Božji suradnici u prenošenju života i vjere”. Ona je zapravo – kako je nadasve slikovito rekao jednom prigodom – “živi organizam u kojemu se ostvaruje uzajamno kruženje darova”, a zadaća joj je biti znakom Božje ljubavi prema svim ljudima.

Osobito je značajno da u obitelji “nikada ne nedostaje Božja riječ, koja drži na životu plamen vjere”, stavlja na srce kršćanskim roditeljima Sveti Otac te ujedno ne zaboravlja istaknuti ni bitnu ulogu baka i djedova koji su

Bez obitelji “Europa više ne bi bila Europa”

Europi koja nerijetko odvrća pogled od svojih kršćanskih korijena, papa Benedikt XVI. poručuje koliko je za njezin identitet presudna naravna obitelj. U svome obraćanju tijekom primanja vjerodajnica novoga mađarskog veleposlanika pri Svetoj Stolici prošle je godine Benedikt XVI. rekao: “Brak i obitelj čine presudni temelj za zdrav razvoj građanskoga društva, zemalja i naroda. Brak je osnovni uređeni oblik odnosa između muškarca i žene te je ujedno kao stanica za izgradnju građanske zajednice bio suoblikovan biblijskom vjerom. Tako je on Europi dao njezino osobito lice i njezinu čovječnost, između ostaloga i zato, ili upravo zato što se uvijek iznova trebalo truditi i boriti za vjernost i odricanje koji su njime zacrtani. Europa više ne bi bila Europa kad bi nestala ili kad bi bila bitno promijenjena ta osnovna stanica njezina društvenog zdanja.”

“svjedoci jedinstva” te “jamci ljubavi i nježnosti što je svako ljudsko biće treba davati i primati”.

Ohrabrenje “misionarima ljubavi i života”

Papine riječi upućene obiteljima uvijek su i riječi ohrabrenja i poticaja, ali i poziva da svojim životima budu svjedoci u svome okruženju jer “svjedočanstvo kršćanske obitelji otvorene životu danas je posebno nužno”. U mnogim prigodama Benedikt XVI. poziva obitelji da ne dopuste da ih zahvati današnji duh hedonizma i relativizma i da se ne obeshrabre pred kušnjama i nevoljama. Obraćajući se “misionarima ljubavi i života”, kako naziva bračne drugove, ističe da roditelji i njihova djeca moraju zajedno ići ususret izazovima sadašnjega doba. A kao savršen uzor Papa pred današnje obitelji stavlja Svetu Obitelj. Iako jedinstvena i neponovljiva, ona je “model života” i uzor bračne ljubavi, suradnje, žrtve, pouzdanja u Božju providnost, radinosti i solidarnosti – svih onih vrjednota koje obitelj čuva i promiče, pridonoseći na jedinstven način oblikovanju svakoga društva. Govoreći o obitelji, koja je danas izložena raznim poteškoćama i prijetnjama, Papa se obraća i crkvenoj zajednici koja “ima odgovornost pružanja potpore, poticaja i duhovne okrepice koja će jačati obiteljsku povezanost, osobito u kušnjama i kritičnim trenucima”.

Politika treba obitelj staviti u središte

No, poglavito su snažne poruke koje Papa upućuje onima koji donose ključne odluke u društvu, upozoravajući kako su opasni oni projekti koji drugim oblicima slobodnih veza žele pripisati isti zakonski status kakav ima obitelj, apelirajući pritom na promicanje pravnih i administrativnih sredstava, kao i gospodarskih te političkih mjera koje podržavaju obitelji i njihova neotuđiva prava. Uviđajući da su se životni uvjeti dubinski promijenili te se silno napredovalo na tehničkim, društvenim i kulturnim poljima, Sveti Otac upozorava kako se “ne može-

mo zadovoljiti tim napretcima” jer “s njima moraju uvijek ići ukorak i moralni napretci, kao što je pozornost, zaštita i pomoć obitelji”. Naime, “političko djelovanje koje želi dalekosežno gledati u budućnost ne može drugo doli staviti obitelj u središte svoje pozornosti i svojega planiranja”, ističe Benedikt XVI. i vrlo konkretno naglašava da treba pojačati one inicijative koje će olakšati život mladim bračnim parovima, kao i onima koji se odlučuju za stupanje u brak, onima koje žele rađati i odgajati djecu – od zapošljavanja mladih, pružanja mogućnosti povoljnijega stanovanja, sve do izgradnje dječjih vrtića i osnovnih škola.

Drage obitelji, Papa je uz vas!

Zaista, obitelj je u središtu Papinih misli, što je još jedno svjedočanstvo njezina neizmjernog bogatstva za osobu i društvo. Sveti Otac želi biti blizu obiteljima, što potvrđuju i njegove riječi, izrečene na blagdan Svete obitelji 2008. godine, kada se videovezom obratio i brojnim vjernicima koji su se okupili na madridskome Trgu Colon gdje je održan skup potpore obitelji, kada je kazao: “Drage obitelji, ne dopustite da ljubav, otvorenost životu i jedinstvene veze koje povezuju vaše ognjište oslabe. Molite neprestano za nju Gospodina, molite zajedno, da vaše nakane budu obasjane vjerom i poduprte božanskom milošću na putu prema svetosti. Na taj ćete način, svojom radošću kojom dijelite sve u ljubavi, dati svijetu lijepo svjedočanstvo koliko je obitelj važna za osobu i društvo. Papa je uz vas i moli se napose Gospodinu za one koji u svakoj obitelji imaju najveću potrebu za zdravljem, radom, utjehom i društvom.”

Da je Papa uistinu blizu obiteljima, pokazuje i njegova želja da zajedno s hrvatskim katoličkim obiteljima moli na njihovu prvom nacionalnom susretu koji će se održati 5. lipnja na zagrebačkome hipodromu. Tako se može reći da nakon triju pastoralnih pohoda “Pape obitelji”, Hrvatskoj ponovno dolazi – “Papa obitelji”.

(Glas Koncila - broj 21 (1926), 22. svibnja 2011. godine, str. 15)

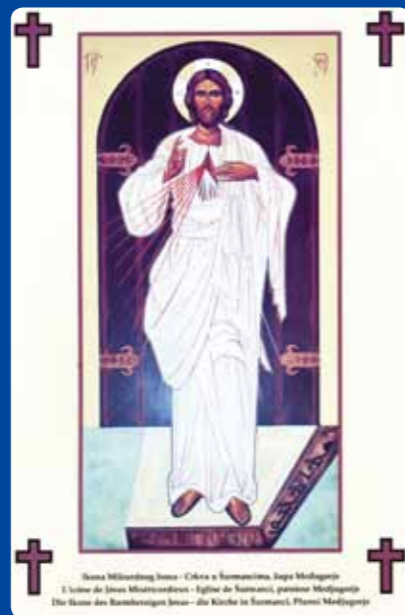

Nedjelja Božanskog milosrđa

U nedjelju 1. svibnja, u Šurmancima je proslavljen blagdan Božanskog milosrđa, blagdan koji je ustanovio papa Ivan Pavao II. Prisjetimo se, taj dan slavila je cijela Crkva jer je upravo na nj blaženim proglašen njegov utemeljitelj.

Uz župljane, na Misi su sudjelovali i brojni hodočasnici koji su se toga dana zatekli u Međugorju.

Područna crkva u Šurmancima dovršena je prije devet godina, a u njezinoj gradnji sudjelovali su i mnogi hodočasnici iz svijeta, poglavito iz Italije, koji su joj darovali ikonu Milosrdnog Isusa.

Obred primanja i obećanja međugorske Frame

U nedjelju 8. svibnja, na Vanjskome oltaru crkve sv. Jakova u Međugorju, osamdesetero mladih članova Franjevačke mladeži iz Međugorja imalo je obrede primanja i obećanja pod večernjom sv. Mi-

som u 19 sati. Sv. Misa je započela procesijom mladih sa svijećama u rukama i pjesmom, a predslavio ju je fra Josip Vlašić, pokrajinski duhovni asistent, u koncelebraciji s 40 svećenika. Obredom je ravnao fra Slaven Brekalo, duhovni asistent međugorske Frame, a svojim pjevanjem misno je slavje uveličao zbor mladih predvođen glazbenom sekcijom Frame s Humca.

Na završetku svečanoga misnog slavja sudionike je pozdravio i čestitao im međugorski župnik fra Petar Vlašić.

Franjevačka mladež u Međugorju djeluje od 1995. godine. Pjesmom, molitvom i brojnim drugim aktivnostima daje svoj doprinos plodnom duhovnom ozračju ove svjetski poznate župe.

Sakrament svete potvrde

U subotu 28. svibnja, u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju, osamdesetero krizmanika primilo je sakrament svete potvrde kojim se krštenje obogaćuju darom Duha Svetoga i savršeni je povezuju s Crkvom.

Sakrament potvrde kandidatima je podijelio mjesni biskup mons. Ratko Perić pod svetom Misom u 10 sati. Obraćajući se krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima te ostalim vjernicima u crkvi, biskup Perić je u propovijedi tumačio ulomak iz prvoga čitanja iz Djela apostolskih o događajima s drugoga misijskog putovanja sv. Pavla.

Prva sveta pričest

Nakon završene vjeronaučne pripreme, u nedjeljnom euharistijskom slavju 1. svibnja 2011. u 10 sati, prvoj svetoj pričesti u župi Međugorje pristupilo je 74 djece – 42 dječaka i 32 djevojčice. Svečanu svetu Misu predslavio je međugorski župnik fra Petar Vlašić, a slavje je svojim skladnim pjevanjem uveličao međugorski dječji zbor „Golubići mira“. Uz svečanost ovoga župnog slavja, osobitost Međugorja čini i nazočnost velikog broja hodočasnika iz Austrije, Njemačke, Švicarske, SAD-a, Engleske, Irske, Italije, Francuske, Koreje, Slovenije, Belgije, Libanona, Španjolske, Poljske, Portugala, Kanade, Češke, Slovačke, Mađarske, Hrvatske te Bosne i Hercegovine.

Dijamantna Misa fra Dobroslava Begića

U nedjelju 22. svibnja, fra Dobroslav Begić u Posušju je proslavio dijamantnu Misu – 60 godina svećeništva. Uz koncelebraciju 20 svećenika, fra Dobroslav je zahvaljivao Bogu na milosti služenja kod Isusova oltara toliki niz godina. Svečara su krasnoslovom pozdravili Luka Lendeka i Ina Čamber, a potom je fra Dobroslav u uvodnome govoru u misno slavje uključio svoje pokojne roditelje, rodbinu, fratre i časne sestre s kojima je službovao.

Propovijedao je fra Ivan Sesar, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, koji je osobito naglasio fra Dobroslavovo svjedočanstvo tijekom patničkih dana Provincije kad je bio svjedokom ubojstva fratara od ruke komunističkih „osloboditelja“. Molitvu vjernika predvodio je najstariji sudionik slavja, fra Ha-

drijan Sivrić, koji je prije nekoliko godina također proslavio svoj dijamantni jubilej. Nakon misnoga slavja prigodne govore izrekli su: fra Rafael Begić, fra Ivan Landeka, fra Zoran Senjak, fra Milan Lončar i Ana Bago u ime članova FSR-a. Liturgijsko pjevanje predvodio je Veliki župni zbor „Fra Grga Martić“, a pristigle pisane čestitke pročitao je i program vodio fra Mario Knezović. Slavje je zaključeno pučkim zajedništvom svih misara, njih oko 1500. Po polasku svojim kućama vjernicima su podijeljene prigodne sličice kao uspomena i poticaj na molitvu za duhovna zvanja.

Fra Dobroslav je, između brojnih dužnosti i službi u našoj franjevačkoj provinciji i mjesnoj Crkvi, nekoliko godina bio i župni vikar u župi Međugorje.

Iz Belgije pješice u Međugorje

Skupina od 8 hodočasnika stigla je 16. svibnja 2011. pješice iz Belgije u Međugorje. Vođa puta bio je Hrvat Marko Pinčić, koji je u razgovoru za Radiopostaju „Mir“ Međugorje, zajedno sa suprugom Yvonne Lespagnard, govorio o ovom neobičnom pothvatu.

Marko je rođen u Zadru, oženjen je Belgijankom i dugo godina s obitelji živi u Belgiji. Nakon razgovora sa suprugom i još nekoliko osoba, odlučili su se na hodočašće. Među ovih osmero hodočasnika je i gospodin od 84 godine, te medicinska sestra koja se brinula za njih tijekom puta.

Marko je, između ostaloga, kazao: „Testirali smo kako će ići, pošli smo, odlučili ići 500

kilometara godišnje. Putujemo već tri godine. Nakon prekida bismo se ponovno vraćali na mjesto gdje smo došli. Ove godine napravili smo ono što je ostalo, i računamo da smo prepešačili oko dvije tisuće kilometara.“

Yvonne je naglasila da je ovo hodočašće za nju bilo i prijateljsko druženje: „Nas je osmero na ovom putu bila jedna mala obitelj i nikad među nama nije bilo problema. Nastojali smo doći zajedno. Nakon ovoga iskustva željeli bismo ohrabriti i druge i pomoći im. Sad znamo put.“ Marko i Yvonne kažu da bi se ljudi redovito iznenadili kad bi vidjeli da su oni starije dobi. Svugdje su ih – u Austriji, Sloveniji, Italiji, Njemačkoj, Hrvatskoj – srdačno primili. Nikad ne će zaboraviti tu gostoljubivost. Spominju da su se jednom čak izgubili u šumi u Sloveniji, ali uz pomoć Gospe, kako kažu, ponovno su pronašli put.

U Međugorju su ih dočekali članovi obitelji, a u ime franjevaca primio ih je fra Miljenko Šteko, ravnatelj Informativnog centra. Nakon nekoliko dana provedenih u molitvi, kući su se vratili zrakoplovom

Raspored molitveno- liturgijskog programa za 30. obljetnicu Gospinih ukazanja

Od srijede 15. lipnja do četvrtka 23. lipnja: Devetnica – molitva krunice na Podbrdu u 16 sati.

Petak, 24. lipnja

6 sati: Hodnja mira od Humca do Međugorja. S Humca se polazi u 6 sati, ispred crkve sv. Ante, dolazak oko 10 sati. Blagoslov s Presvetim. Sveta ispovijed prije podne i od 17 sati

8 i 11 sati: svete Mise na hrvatskom jeziku. Mise na stranim jezicima prema blagdanskome rasporedu

18 sati: Krunica

19 sati: Sv. Misa uočnica

22 – 05 sati: Klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu

Subota, 25. lipnja

30. obljetnica Gospinih ukazanja u Međugorju

Sveta ispovijed tijekom cijelog dana

5, 6, 7, 8, 9, 11 i 16 sati: Mise na hrvatskom jeziku. Sv. Mise na stranim jezicima prema blagdanskome rasporedu

18 sati: Krunica

19 sati: Središnje večernje misno slavje

Trideseta obljetnica Gospinih ukazanja

U subotu 25. lipnja slavimo 30. obljetnicu ukazanja Kraljice Mira. Za tjedan u kojemu obilježavamo obljetnicu najavljen je izuzetno velik broj hodočasničkih skupina pa će naša župa tih dana biti istinski molitveno središte svijeta. Župljane i vjernike iz okolnih mjesta zamoljavamo da se duhovno, u svetoj ispovijedi, na vrijeme pripreme za taj dan, kako bi se izbjegle stiske pred ispovjedaonicama. Također vas molimo da tih dana što manje koristite svoja vozila kako bi se svima – pristiglim hodočasnici i hodočasnici pješacima koji će dolaziti cijele noći – omogućio nesmetan pristup crkvi, Podbrdu i Križevcu.

Pomoć za Afriku

U subotu 7. svibnja navečer, u dvorani sv. Josipa upriličena je prezentacija o životu ljudi, a posebno djece u Beninu, jednoj od najsiromašnijih afričkih država. Prezentaciju je vodila predsjednica udruge „Andeosko srce“ Ivančica Fulir i njezina suradnica Ružica Lice. Udruga je nastala nakon njihova dvotjednog posjeta ovoj zemlji. Potaknute doživljajima – lijepim i ružnim, smrću i životom, siromaštvom u materijalnim stvarima a bogatstvom u radosti i zahvalnosti za život – odlučile su preko ove udruge pomoći izgradnju sirotišta u selu Hondji. Potaknuto njihovim andeoskim srcem, i Majčino se selo uključilo i pomoglo njihovu akciju „Moja ciglica za Afriku!“ Više o tome možete naći na www.DjecaBenina.org.

Blagoslov petorice momaka iz Zajednice Milosrdnog Oca

U subotu 7. svibnja, u 10 sati, na svečanoj svetosti Misi koju je predslavio međugorski župnik fra Petar Vlašić uz koncelebraciju upravitelja Zajednice Milosrdnog Oca fra Svetozara Kraljevića, petorica momaka iz Zajednice dobila su svečani blagoslov za uspješno zavr-

šen program rehabilitacije.

Propovijedajući, fra Svetozar je između ostalog rekao kako momci današnjim blagoslovom zapravo započinju život Zajednice u kojoj su za trogodišnjeg liječenja s hrabrošću čistili sebičnost iz svoga srca.

Prvi susret udruge „Apostoli Divina Misericordia, Amore Eucaristico con Maria“

U subotu i nedjelju, 30. travnja i 1. svibnja, u velikoj dvorani sv. Josipa u Majčinu selu, svoj prvi susret imali su članovi talijanske udruge „Apostoli Divina Misericordia, Amore Eucaristico con Maria“. Cilj udruge je okupiti obitelji koje su spremne otvoriti se i u svoje okrilje primiti osobe u potrebi, na poseban način mlade ljude s različitim problemima, a zatim im preko molitve, zdrave obiteljske ljubavi i obiteljskog zajedništva pomoći da ozdrave od svojih rana i krivih modela ljubavi i zajedništva koji ih unesrećuju.

Poseban gost susreta bio je poznati talijanski katolički kantautor Roberto Bignoli, koji je održao koncert i posvjedočio o svo-

me obraćenju u Međugorju te o tome kako mu je obitelj Anne Marie Angelici, suosnivačice udruge, pomogla otvoriti se novom životu i ljubavi.

Zagovor pred Bogom

Međugorski vidioci tvrde da je u jednom ukazanju Gospa plačući rekla: „Zaboravili ste Bibliju!“ Listajmo zajedno Stari i Novi zavjet kako bismo upoznali Oca, Sina i Duha Svetoga.

Lidija Paris

Povremeno čujemo da je dobro moliti se Mariji „zato što joj Isus ne može ništa odbiti“. To, naravno, zvuči simpatično, ali nije li to malo previše ljudski način gledanja? Kao da se ne usuđujemo nešto moliti Isusa jer se bojimo da nam to ne bi dao, pa molimo njegovu Majku kojoj On ništa ne može odbiti. Kao da Marija može postići da Isus učini nešto što sam ne bi htio! Marija zna tko je Isus. Mi možda zaboravljamo... Katkad mislimo da se netko mora zauzimati za nas kod Boga protiv njegove volje, kao da nam Bog ne želi dobro...

U neprestanoj smo napasti Boga reducirati na ljudsku mjeru umjesto da svoje ljudske mjere proširujemo u skladu s Božjima. „Misli vaše nisu moje misli i puti moji nisu vaši puti, riječ je Gospodnja. Visoko je iznad zemlje nebo, tako su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli“ (Iz 55,8-9).

U četrdesetak poruka, Gospa je rekla da zagovara za nas: pred Bogom (30 puta), pred Isusom (2 puta), pred svojim Sinom (2 puta), pred Svevišnjim (2 puta). Ona stoji pred Bogom kao moliteljica, ona za nas moli

za dar obraćenja srca (25. prosinca 1989.), za mir u našim srcima i oko nas, da Bog bude naš mir (25. lipnja 1992.), da budemo svjetlo (25. svibnja 1996.), da shvatimo da je svatko od nas nositelj mira (25. lipnja 1997.), da nam Bog dadne snage da mijenjamo svoje srce (25. siječnja 1998.), da naše srce primi dar obraćenja (25. travnja 1998.), da se obratimo i da naš život i naše ponašanje uvijek bude kršćansko (25. travnja 1999.), da se naše srce otvori Bogu i ljubavi Božjoj (25. ožujka 2000.).

Najveći zagovornik pred Bogom u Starom zavjetu bio je Mojsije. Među najdirljivijim biblijskim odlomcima upravo su njegove molitve za narod koji se klanja zlatnom teletu. Mojsije ponizno preklinje Boga da se smiluje svome narodu, da se ne obazire na njegovu tvrdokornost, pokušava simpatičnim lukavstvom utjecati na Božju odluku, čak nudi sam sebe u zamjenu. Četrdeset dana i četrdeset noći on leži ničice pred Gospodinom, zapomaže, moli, preklinje...

„O Gospode! Čemu da gnjevom plamtis na svoj narod koji si izbavio iz zemlje egiptijske! ... Sjeti se Abrahama, Izaka i Izraela,

slugu svojih, kojima si se samim sobom zakleo... Da se ne rekne u zemlji iz koje si nas izbavio: Jahve ih nije mogao uvesti u zemlju koju im je obećao, ili ih je mrzio pa ih je zato odveo da ih pomori u pustinji. A oni su tvoj narod, tvoja baština, oni koje si izveo svojom velikom moći i ispruženom mišicom... Narod onaj težak je grijeh počinio napravivši sebi boga od zlata. Ipak im taj grijeh oprostite... Ako ne ćeš, onda i mene izbriši iz svoje knjige koju si napisao“ (Izl 32,11-14.30-35; Pnz 9,25-29; cf: Ps 106,23).

Stari zavjet spominje još jednog zagovornika, proroka Jeremiju. Njega su molili: „Zagovaraj nas pred Gospodinom“ (Jer 42,2), ali nisu htjeli činiti ono što im se kaže. Zato Jeremija odvrća: „Sami sebe obmanjujete. Ta vi ste me poslali... rekavši: ‘Zagovaraj nas pred Bogom našim, i saopći nam sve što ti on objavi, i mi ćemo to učiniti.’ A danas sam vam objavio, ali vi ne slušate“ (Jer 42,20).

Nešto slično rekla je i Gospa 10. siječnja 1985.: „Ima dosta župljana koji ne slušaju poruke, ali zbog onih koji su mom srcu na poseban način bliski, zbog njih upućujem poruke za župu. I dalje ću ih upućivati, jer vas volim“. „Kao što je Otac ljubio mene, kaže Isus, tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi... To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna“ (Iv 15,9-12). „Zagovaram pred Bogom za svakoga od vas sve dok vaša radost ne bude u Njemu potpuna“, kaže nam Gospa (25. kolovoza 2003.).

Ovi tekstovi žele biti poticaj na čitanje Knjige nad knjigama. Bit će vam od istinske duhovne koristi samo ako budete prigrlili Bibliju i uronili u odlomke koji su ovdje navedeni, ako budete tražili dublje i dalje, i ako budete provodili mnogo, mnogo više vremena s Biblijom nego s ovim skromnim predloškom koji držite u ruci. Božja je riječ živa i djelotvorna (Heb 4,12). Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona u sebi, sama po sebi, ima snagu mijenjati nas.

Koncert za flautu i klavir

U subotu 7. svibnja, u 17 sati, u dvorani Majčina sela, za sve štice Sela i ljubitelje klasične glazbe održali su koncert Nikolina Vujoja, flauta i Božo Letunić, klavir. Na programu su bila djela različitih autora, a sve nazočne osvojila je virtuoznost mladih umjetnika.

Međugorje 1981. - 2011.

Razmišljajući o životu župljana – životnom standardu, zanimanju, uvjetima stanovanja, vjerskom životu i svemu što čini život jedne seoske zajednice prije 1981. – u sjećanje je teško dozvati slike bez idealiziranja. A onima koji su rođeni nakon te godine, opet, opis toga vremena može izgledati samo kao vraćanje u nestvaran svijet.

Priradio Ivan Bor

Crkva, 25. travnja 1982.

Sedamdesetih i početkom osamdesetih godina prošloga stoljeća u župi Međugorje, utemeljenoj 1892., živjelo je nešto više od 2600 stanovnika i to u selima Međugorje, Bijakovići, Miletina, Šurmanci i Vionica. O vjerskom životu vjernika skrbrili su župnik fra Jozo Zovko i njegov kapelan fra Zrinko Čuvalo, a vjeronauk su držale i o misnom ruhu te uređenju crkve brinule su č. s. Marcelina Sušac i Vladimira Vučić kojima su, nakon 24. lipnja i susreta u Podbrdu, u ispomoć dolazile i druge sestre. U Bijakovićima se nalazila osnovna osmorazredna škola, koju su pohađali učenici iz navedenih sela, a u Miletini, Vionici i Šurmancima djelovale su četverorazredne škole. U župnoj crkvi sv. Jakova nedjeljom se slavila rana i pučka sveta Misa, te u tri spomenuta sela na grobljima. Naravno, svako jutro u župnoj se crkvi slavila i rana Misa.

Vrijedni uzgajivači duhana

Manji broj mještana bio je zaposlen u Čitluku u tvornicama izgrađenim sedamdesetih godina, u općinskoj administraciji ili Duhanjskoj stanici i Vinariji, a glavnina je obrađivala zemlju i živjela od proizvodnje duhana. Svako kućanstvo proizvodilo je grožđe i vino za vlastite potrebe te, manji broj, za tržište. Svako kućanstvo imalo je i barem po jednu kravu, svinju te manje stado ovaca, također za

Fra Jozo Zovko, međugorski župnik 1981. godine

vlastite potrebe. Ipak, da bi prehranili obitelji, znatan broj muškaraca početkom šezdesetih odlazi na rad u Njemačku, nešto manje u

Fra Zrinko Čuvalo

Austriju i Švedsku, što je pružalo socijalnu sigurnost. Velik broj mladih kruh je, trajno se iseljavajući, potražio u Americi. Može se reći da je iz svake obitelji najmanje barem po jedan član radio u inozemstvu a u dosta slučajeva i muž i žena, a djecu su čuvali baka i djed.

Mještani sela župe Međugorje bili su poznati kao vrijedni uzgajivači duhana, od kojega se desetljećima i stoljećima preživljavalo. Svaki djelić, svaka pa i najmanja njiva bile su s ljubavlju obrađene, bez i jednoga korova, a kuće su bile izgrađivane isključivo na neobrađivim prostorima župe, što se i danas vidi promotrimo li stare dijelove župe. Budući da je obradive zemlje uvijek bilo malo, početkom dvadesetoga stoljeća mještani su krčili šumu i kamenjar i dubravu pretvarali u obradivo tlo.

Rast standarda

S odlaskom na rad u Njemačku, početkom šezdesetih godina, stvarale su se mogućnosti za viši životni standard i počinju se graditi bolje kuće i bolje štale, počinju se kupovati i strojevi za obradu zemljišta – motokultivatori, traktori... U to vrijeme svako domaćinstvo gradi i svoju čatrnju za vodu, koja je u ovim

Autor himne Majci Mira fra Stanko Vasilij i graditelj župne crkve fra Radovan Petrović

Ispovijed pored crkve, 24. lipnja 1983.

krajevima uvijek bila neprocjenjive vrijednosti. Naime, od to male vode kojom se raspolagalo u čatrnjama trebalo je zadovoljiti svoje kućanske potrebe, napojiti blago te imati za zalijevanje duhana pri sadnji i prskanje vinograda. Da bi zadovoljili potrebe za vodom, u svakom je selu, u nekima i po više, izgrađena lokva, rezervoar u kojem se skupljala kišnica za napajanje blaga. Svaki dječak koji je u to vrijeme znao plivati, to je naučio u lokvi. O vodovodu, znači izobilju vode, moglo se samo sanjati.

U današnjem vremenu bezbrojnih prodavaonica, restorana, pansiona, hotela, suvenirnica i tzv. shopping centara teško je i zamisliti da je u vremenu o kojemu je riječ u međugorskoj župi radilo svega pet seoskih dućana u kojima se moglo nabaviti sve potrebno: od soli, brašna, mekinja, ulja, kave i šećera, bilježnica i olovaka do čavala, sumpora i modre galice. Radno im je vrijeme bilo od 7 do 14 sati, subotom do podne, a nije se ni pomišljalo da bi mogle biti otvorene nedjeljom.

Vjerski život

Svi župljani, od najmlađih do najstarijih, osim uistinu rijetkih koji se na prste ruke mogu izbrojiti, redovito su pohađali sv. Misu, nedjeljom i blagdanom. Djeca su išla na ranu, a odrasli na pučku Misu. Nedjelja i blagdani bili su za molitvu i odmor, pa ma kolike bile potrebe, u te dane nitko nije radio o zemlji, osim što bi ljeti djeca nabrala naramak trave za janjce ili telad. Svakidašnja molitva u obitelji bila je neizostavna: jutarnja, podnevna, večernja te obvezatno prije svakog jela, a svaki posao započinjao je s „U ime Isusovo“, čemu se odmalena i najmlađe učilo.

U takvim životnim prilikama župa Međugorje pogođena je neočekivanom milošću: 24. lipnja 1981., u popodnevnim satima, u Bijakovićima, zaselak Podbrdo, nekolicini djece ukazala se Gospa, Majka Božja. Sam događaj i sve što se poslije događalo, Ivanka, Mirjana, Vicka, Marija, Ivan i Jakov opisali su

bezbroj puta, neumorni u svjedočenju. Kad su im ukućani govorili da šute, da se ne šale s Gospom – ta otkuda će se njima ukazati Gospa! – nisu ušutjeli. Nisu šutjeli ni kad ih je, uskoro, policija počela progoniti i optuživati ništa manje nego za antidržavnu djelatnost i rušenje socijalizma.

Vijest je tako snažno odjeknula da su se odmah prvih dana na Podbrdu počeli okupljati susjedi, župljani, vjernici iz susjednih te iz udaljenih sela. Nije prošlo mnogo vremena, njima će se pridružiti i pojedini turisti iz inozemstva koji su godišnji odmor provodili na jadranskoj obali. Brdo ukazanja odjekivalo je od pjesme „Sred te se pećine Marija javi“, a crkva već početkom srpnja postaje pretijesna za vjernike koje Gospa do dana današnjeg nastavlja privlačiti. Koncem lipnja i u srpnju župljani, zemljoradnici, imaju posla preko glave: treba objariti i brati duhan, raditi u vinogradu, kositi travu, dovoziti sijeno... No, odjedanput, svatko ima vremena i dovršiti poslove i otići na krunicu i večernju Misu. Čim se približe tri-četiri sata popodne, svi se umivaju, oblače misno odijelo i, pravac k crkvi!

Vremena pouzdanja u ljubav Neba

U skromnim stambenim prilikama, u kakvima se živjelo, nije bilo jednostavno primiti vjernike koji su trebali prenoćište. Što s njima? „Gdje čeljad nije bijesna, kuća nije tjezna“, stara je mudrost i ljudi ovoga kraja prihvaćaju nepoznate i daju im svoj krevet, a sami spavaju na podu. Mnoga su svjedočanstva iz tih prvih dana o gostoljubivosti župljana župe Međugorje. Kućedomaćini sami dolaze u župni ured i javljaju se prihvatiti hodočasnike, naravno bez i jednoga novčića naknade. Ne primaju ih samo na prenoćište, primaju ih i za svoj stol, što ukućanima to i gostima, pa i bolje. Iz tih dana nastala su nezaboravna prijateljstva, kojima jezična barije-

ra nije mogla biti zaprjekom: vjerovali su srcem, molili srcem, sporazumijevali se srcem. Odjedanput, primjerice mladi Talijan razgovara sa staricom ili starcem, i ostaje tjednima kod njih, pomaže nizati duhan, popravlja zidove oko kuće, siječe i cijepa drva kao da je ovdje rođen. Mnogi je, domaći ili strani, hodočasnik upravo u tome našao potvrdu da djeca ne izmišljaju. Ili u domaćem kruhu koji je od domaćina dobio za put; ili u boci vina i rakije darovane na rastanku, rukoveti ljekovitog bilja ili šaci suhih smokava, košarici grožđa ... ili kamenčiću koji je ponio za uspomenu... To su bila ta vremena, vremena nepomućena pouzdanja u Boga i Kraljicu Mira, u ljubav Neba koje je izlivalo i vanjske znake, da povjeruju oni koji još sumnjaju.

Mnogi hodočasnici koji su došli tih prvih dana i godina, s nostalgijom se danas sjećaju Međugorja i Bijakovića onakvih kakvi su bili. Vjerojatno na isti način kako su se vjernici sjećali obala rijeke Gave i Lurda, Irijske doline u Fatimi te drugih mjesta koje je Gospa pohodila: pogođeni milošću, otvoreni Nebu s jednom jedinom mišlju: živjeti na način na koji Gospa poziva. Tko pamti prve međugorske godine sjeća se da su hodočasnici donosili vodu za piće u bocama, vreće za spavanje... Također se sjećaju da su u zvoniku izgrađene sobe za svećenike koji su dolazili u ispomoć, za većih blagdana vjernici su spavali u crkvi, a redovi na ispovijed čekali su na ledini oko crkve. Malo-pomalo, mještani su u svojim kućama gradili kupatone, nabavljali hidrofore, dograđivali sobe kako bi mogli ponuditi pristojan smještaj sve brojnijim hodočasnici. Njive na kojima je uzgajan duhan i vinogradi (vidioći su govorili, svjedoče neki, kako im je Gospa kazala kako će doći vrijeme da se ovdje uopće ne će saditi duhan, što je bilo nezamislivo i nevjerojatno čuti) ustupali su mjesto novim velikim kućama, poslije pansionima i hotelima, i selo je izrastalo u ovo što danas imamo: gradić spreman primiti tisuće hodočasnika.

Rast u visinu i širinu

Unatoč svemu što je vlast poduzimala ne bi li spriječila molitveni program u župi Međugorje, unatoč uhićenjima i osudama – župnik fra Jozo Zovko osuđen je na tri godine zatvora; unatoč pokušajima da se crkva zatvori za večernji molitveni program, i unatoč zabrani odlaska na Podbrdo i Križevac, vjernici su nastavili dolaziti u sve većem broju i, kako je vrijeme prolazilo, iz sve udaljenijih mjesta, zemalja i kontinenata. Podbrdo je privlačilo, ali je crkva postala središnje mjesto sabiranja: već početkom srpnja 1981. ustalio se večernji molitveni program – krunica, sv. Misa i molitva za ozdravljenje. Na Križevcu se na redovito

Misi iza Male Gospe te 1981. godine okupilo oko sto tisuća vjernika, tako da su automobili bili parkirani ne samo u selu, nego i uz cestu nekoliko kilometara izvan sela. Na blagdan sv. Jakova, zaštitnika župe Međugorje, 25. srpnja, na Misi u Gaju biskup Pavao Žanić kazao je, između ostaloga, da „djeca ne lažu“, što je vjernike još više učvrstilo u vjeri.

Već prvih dana srpnja domaći sin, fra Stanko Vasilj, napisao je i skladao Gospinu himnu, Majci Mira, koja postaje najpoznatija hrvatska pjesma u svijetu, i do dana današnjega pjeva se na mnogim jezicima svijeta ne samo u Međugorju, nego i u crkvama diljem kugle zemaljske. U jesen 1981., nakon jednoga večernjeg ukazanja u Podbrdu, najprije mještani a potom i vjernici iz susjednih župa masovno počinju dolaziti na ispovijed, pa je danas Međugorje poznato i kao ispovjedaonica svijeta, mjesto u kojemu se pojedinci ispovijedaju nakon dvadeset, trideset ili četrdeset godina.

Duhovni ili rast u visinu događao se nekako sve sukladno Gospinim pozivima na obraćenje i spremnosti da se ti pozivi čuju i slijede: Nije dugo prošlo, a započela je molitva križnoga puta na Križevcu petkom i krunice na Podbrdu nedjeljom i blagdanima; klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu u župnoj crkvi; Mise za jezične skupine svaki dan; Hodnja mira Humac – Međugorje 24. lipnja; proslava obljetnice 25. lipnja; Mladifest početkom kolovoza, međunarodni susret vodiča; međunarodni seminar za svećenike; seminar za bračne parove; molitveni doček nove godine, seminari posta i molitve... U duhovni, ali i rast u širinu svakako treba uvrstiti nastanak i plodove zajednice za ovisnike Cenacolo, najprije za muškarce, a onda i one za žene, Fond prijatelja talenata, Majčino selo, zajednica Milosrdni Otac, zajednicu Majka Krispina. Po njima, župa Međugorje postala je utopište i ljčilište za izgubljene, ostavljene i na različite načine ranjene ljude. U takvu duhovnom ozračju ne začuđuju svjedočanstva hodočasnika koji, i za najvećih stiska, kažu: „Nigdje nisam doživio mir kao ovdje“, ili: „Ovdje se živi prava vjera“, ili, kroz suze radosnice: „Ovdje se snažno osjeća Božja nazočnost“... A satima, ti isti svjedoci, stoje na ljetnom hercegovačkom suncu i ne pomišljajući napustiti Misu i potražiti hladu.

Rast u širinu nije samo u kućama, pansionima, hotelima, suvenirnicama i restoranima. Uskoro nakon ukazanja pojedini su umjetnici svojim djelima htjeli iskazati zahvalnost Gospi pa nastaje kameni kip Kraljice Mira pred crkvom; reljef Navještenje između župnog dvora i crkve; postaje križnoga puta na Križevcu, otajstva krunice na Podbr-

du, Križni put u drvu u crkvi; Uskrsli, kip na mjestu ukazanja, otajstva svjetla, križni put oko Uskrsloga te brojna druga djela – slike, reljefi i kipovi koji pozivaju na sabraniju molitvu i dublju vjeru.

Vidioci

„Nije mi žao umrijeti sad kad sam vidio Gospu“, rekao je desetogodišnji Jakov Čolo nakon prvog ukazanja.

Te riječi najmlađeg vidioca, u različitim oblicima, svjedoče kroz sve vrijeme od ukazanja i ostalih petero. Ponajprije, ostali su dosljedni svojim izjavama, bez obzira na to što su s različitih strana na njih vršeni pritisci, od ukućana, policije, novinara, župnika prvih dana... Svi su od njih tražili da „priznaju“, što je značilo da kažu kako su ukazanje i Gospu izmislili, kako ih je netko podgovorio, kako ne vide to što vide... Pa su ih stršili psihijatrima, mrtvačnicom i zatvorom, te kako će se loše provesti u školi, ne će se udati jer se sramote; mediji su pisali kako haluciniraju, kako se drogiraju... A neke su novine, uz ostalo, pisale kako sve podmeću CIA i ostale tajne službe stvarajući svjetlosne efekte koje samo pojedinci mogu vidjeti, u međugorskom slučaju vidioci. Također, bili su spremni žrtvovati i školovanje, i to da će zbog njih neki završiti u zatvoru, bez zaposlenja. Vidioci su uporno prenosili, „Gospa kaže“, „Gospa je poručila“, „Gospa je kazala da molimo i postimo“, „Gospa je rekla da idemo na ispovijed“, „Prenesite svećenicima da čuvaju svoje stado“... Iz dana u dan slijedili su one prve Jakovljeve riječi, ukazanje su dočekivali bez straha i bez straha prenosili riječi Kraljice Mira. Razmišljajući o tim prvim danima, o župi i vidiocima, o političkim prilikama, ne možemo se ne prisjetiti kako je to bilo u Lurdu i Fatimi. I Bernardica je doživjela slične prijevode u smislu, gdje će se tebi ukazati Gospa, nemoj izmišljati, ne smije se s Gospom šaliti. To su joj govorile majka, sestra i prijateljice, župnik je bio još i stroži, a načelnik policije ju je čak i zatvorio. Lucija, Jacinta i Franjo od roditelja su dobivali batinu, uz prijetnje njima i njihovima. Reakcija na ovakve događaje kao da se preslikavaju.

Ivanka Ivanković-Elez prva je vidjela Gospu. Ona i Mirjana toga su sunčanog dana popodne šetale izvan zaseoka, prema Perkušićima, jer je bio Ivandan i nije se radilo u polju. Odjedanput, u brdu nedaleko od puta, u zelenilu drače i mladoga jasena vidjela je prelijepu Priliku s djetetom u naručju koja je rukama davala znak da priđu. Mirjani je rekla što vidi, no Mirjana je kazala, kakva Gospa, gdje

Ivanka Ivanković-Elez

će se nama Gospa ukazati, a onda su preplašene pobjegle prema selu.

Ivanka, kći Ivana-Iće i Jagode r. Pavlović, rođena je 21. lipnja 1966. u Bijakovcima. Do svoje devete godine s bratom, sestrom i bakom Ivom živjela je u rodnom mjestu, a nakon toga preselili su u Mostar, gdje joj je otac kupio kuću. Roditelji su radili u Njemačkoj, a ona je s obitelji za vikenda i školskih praznika u Bijakovcima održavala kuću i radila na njivi. Te godine završila je osmogodišnju školu i upisala srednju ekonomsku, koju je uskoro, zbog neprilika, napustila.

Ivankina majka Jagoda umrla je 27. travnja 1981. i pokopana u Bijakovcima na groblju Brzomelj.

Ukazanja je imala do 7. svibnja 1985., kad je primila i desetu tajnu, a Gospa joj je obećala da će joj se ukazivati svakoga 25. lipnja. Udala se 1986. za Rajka Eleza i ima troje djece. Živi u selu Miletni, župa Međugorje. Njezina molitvena nakana je molitva za obitelj.

Ivanka kaže: *Vidjela sam znak i znam kad će se dogoditi, no mi ne trebamo čekati taj dan, obraćati se treba svakodnevno, svaki dan nastojati živjeti Gospine poruke koje nam upućuje. Dovoljno je otvoriti svoje srce Gospi, sve ostalo će ona učiniti. Čovjek, udaljen od Boga, misli da je cilj života materijalno, što više imati i steći, a Gospa nas svaki dan poziva i želi voditi k svome sinu Isusu. Bez otvorena srca, molitve, pokore i posta to se ne može postići. Trebamo shvatiti koliko milost imamo kad se ovdje svaki dan otvara Nebo, dolazi Majka Božja i želi nas voditi putem svetosti, želi nas učiti svetosti.*

Gospa je s nama jer nam želi kazati da je cilj našega života Nebo, vječni život. Već na početku ukazanja ja sam vidjela taj vječni život kad mi je Kraljica Mira dopustila vidjeti moju mamu koja je umrla dva mjeseca prije ukazanja.

Mirjana Dragičević-Soldo

Mirjana Dragičević-Soldo rođena je u Sarajevu 18. ožujka 1965. od oca Joze i majke Milene r. Dragičević. Tada gimnazijalka, redovito je s bratom školski raspust provodila kod bake i ujaka u Podbrdu. Uskoro nakon ukazanja morala je otići u Sarajevo, gdje uz mnogo problema nastavlja školovanje. Naime, zbog neprilika, morala je mijenjati škole no, često kaže, premda je u školi bio veoma mali broj katolika, od kolega nije doživljavala probleme. Dapače, mnogima zainteresiranima svjedočila je o Gospinu izgledu i porukama.

Ukazanja je imala do Božića 1982., kad je dobila desetu tajnu i kad joj je Gospa obećala da će godišnje ukazanje imati svakoga 18. ožujka. Tajne čuva na nekoj vrsti pergamenta, no nitko ih ne može pročitati osim nje. Ona je izabrala i svećenika koji će objaviti tajne, a to je fra Petar Ljubičić. Od 2. kolovoza 1987. Mirjana svakog drugog u mjesecu čuje Gospin glas te je također vidi. Na tom ukazanju moli za one koji još nisu upoznali ljubav Božju što je, istodobno, Mirjani na molitvena nakana. Za Marka Soldu udala se 1989. godine. S njime i dvoje djece živi u Podbrdu.

Mirjana kaže: *Za objavljivanje tajni koje sam dobila izabrala sam fra Petra Ljubičića. Deset dana prije otkrit ću mu što će se i gdje dogoditi, a mi ćemo onda sedam dana provesti u postu i molitvi. Nakon toga će, tri dana prije, fra Petar objaviti tajnu. On nema pravo izbora, kazati ili ne kazati tajnu, već je mora svima kazati. To je Božja volja, i ako je prihvatio tu misiju, mora je ispuniti prema Božjoj volji.*

Ali uvijek ponavljam, ne treba govoriti o tajnama, već treba moliti. Ako Boga osjećamo kao oca, a Gospu kao svoju majku, ne trebamo imati straha, ni od čega.

Jakov Čolo, sin Ante i Jake r. Dragičević, rođen je 6. ožujka 1971. u Sarajevu. S majkom je živio u Bijakovcima, gdje je pohađao i školu. Ima tri polusestre. Roditelji su mu rano umrli, pa je živio s ujom i ujakom. Jakov je do mjesta ukazanja otišao s Vickom Ivanković i Marijom Pavlović 25. lipnja, kad je vidio Gospu kako im daje znak da priđu. Od toga dana ukazanja je imao sve do 12. rujna 1998., kad se nalazio na molitvenom susretu na Floridi, SAD. Toga dana dobio je desetu tajnu, a Gospa mu je obećala da će godišnje ukazanje imati svakog Božića. Kao i Ivanka i Mirjana, i Jakov je veoma teško doživio svoj posljednji redoviti susret s Gospom i, kaže, trebalo mu je dosta vremena i molitve da shvati da će ubuduće živjeti bez redovitih ukazanja. Svjedočeci, Jakov često kaže kako je odrastao uz Kraljicu Mira.

Jakov je 1994. oženio Annalisu Barozzi, imaju troje djece i žive u Bijakovcima. Njezina molitvena nakana je molitva za bolesnike.

Jakov kaže: *Na 25. lipnja bio sam kod Marije Pavlović, a popodne je došla i Vicka i ispričala što su dan ranije vidjeli u Podbrdu. Također je kazala da idu na isto mjesto, vidjeti hoće li Gospa opet doći. Vicka se nakon nekog vremena vratila i rekla nam da se Gospa ukazala pa smo i mi pošli s njom. Kad smo došli ispod brda, vidjeli smo ženski lik koji nas rukom poziva da dođemo k njemu. Nakon toga smo otišli Gospi.*

Teško je opisati te prve trenutke i sve što sam osjećao. Kazao sam da smo vidjeli žensku osobu koja nas je zvala k sebi. Bilo je straha, velikog straha i želje da se pobjegne, da se sakrije, a u istom trenutku i velike želje da upознаš tu osobu. Ne znam kako smo se našli na brdu, ali se sjećam onoga najljepšega – kad

Jakov Čolo i Vicka Ivanković-Mijatović

Marija Pavlović-Lunetti

smo prvi put kleknuli pred Gospu, kad sam prvi put pogledao u Gospine oči, vidjeli smo toliku Gospinu ljubav prema nama. Osjećao sam se voljenim i zaštićenim; to je teško, zapravo nemoguće opisati jer se to može osjetiti samo u svome srcu.

Marija Pavlović-Lunetti, kao i Jakov, Gospu je prvi put vidjela 25. lipnja. Njezina sestra Milka bila je na mjestu ukazanja s dječkom 24. lipnja i ona je vidjela Gospu. No, 25. je radila u polju, nije otišla na mjesto ukazanja i više nikad nije imala ukazanje.

Mara, Marina, kako su je od milja zvali ukućani, susjedi i druga djeca, rođena je 1. travnja 1965. u Bijakovcima od oca Filipa i majke Ive r. Dragičević. Ima tri brata i dvije sestre. Njezin otac i braća radili su u Njemačkoj. Godine 1981. bila je učenica frizerske škole u Mostaru.

Od 1. ožujka 1984. Marija svakog četvrtka prima poruku Kraljice Mira za župljane i svijet, a od 25. siječnja 1987. svakog 25. u mjesecu. Ponekad je, zapisujući ili prenoseći poruku, plakala s razloga, nemoguće je ovim jezikom prenijeti ono što Gospa govori. Marija je primila devet tajni i Gospa joj se ukazuje svaki dan.

Godine 1993. udala se za Paola Lunettija, ima četvero djece i s obitelji živi u Italiji, osim ljetnih mjeseci kad živi u obiteljskoj kući u Bijakovcima. Njezina molitvena nakana je molitva za redovnike i redovnice te za duše u čistilištu.

Marija kaže: *Srč Gospinih poruka u prvom je redu svetost. Gospa nas neprestano poziva na svetost, a izvor svetosti je ljubav. Bez Gospine ljubavi i njezina poticaja mi smo ništa. Svaki od nas mora shvatiti i prihvatiti ideju da je ljubav Gospin poticaj. Njezine poruke su jasne. Riječ je ta koja se čuje ili čita, ali duh, izgled, osmijeh, to je što daje jačinu, ali je to nemoguće prenijeti. Više sam puta počela plakati, osjećajući se slabom i nemoćnom u prenošenju jačine i snage Gospine riječi. Uvijek nastojim taj dan moliti i postiti kako bih se bolje pripremila za susret s Gospom.*

Vicka Ivanković-Mijatović

Vicka Ivanković-Mijatović Gospu je vidjela 24. lipnja, nakon što su Ivanka i Mirjana dotrčale u selo i kazale za događaj. Pošla je i, stvarno, vidjela prelijepu Priliku kao i druga djeca. Na nagovor bake Vide, po kojoj je dobila ime, ponijela je blagoslovljenu vodu i uz riječi, *ako si Gospa, ostani, ako nisi, odlazi*, poškopila Gospu, na što se Gospa samo nasmijevala.

Vicka, kći Pere i Zlate r. Dugandžić iz Milevine, rođena je 3. rujna 1964. u Bijakovcima. Ima četiri sestre i tri brata. Otac joj je radio u Njemačkoj. Godine 1981. Vicka je bila učnica srednje tekstilne škole u Mostaru. Jedno jutro, oko mjesec dana prije ukazanja, polazeći izvan sela u drva, brat Franjo je u prikolici motokultivatora pronašao dvije krunice. Iznenaden, ukučane je pitao čije su krunice, no nitko o njima ništa nije znao. Pitali su i u selu, no odgovor je bio isti. Kad su počela ukazanja, na nagovor bake Vicka je upitala Gospu o krunicama, a Gospa je odgovorila: *Krunice su moj poseban dar vašoj obitelji.*

Vicka se 2002. udala za Mariju Mijatović, ima dvoje djece i živi u obiteljskoj kući u Krehinu Gracu, nedaleko od Međugorja. Primila je devet tajni, Gospa joj se ukazuje svaki dan. Njezina molitvena nakana je molitva za bolesnike.

Vicka kaže:

Svaki je čovjek pozvan na življenje i širenje Gospinih poruka, isto kao što su vidioci izabrani od Boga poruku širiti ljudima. Gospa kaže da se raduje svakom hodočasniku koji dođe u Međugorje, a još je, kaže, radosnija kad oni srcem prihvate poruku, sami je žive i svojim životom i primjerom mogu je prenositi na druge ljude.

Ivan Dragičević Gospu je vidio prvi dan ukazanja. Sam često svjedoči kako je kao dječak bio veoma sramežljiv i povučen; 24. lipnja zatekao se u zaseoku kad su Ivanka i Mirjana pričale što se dogodilo i što su vidjele. Pošao je s njima i postao Gospin vidjelac. Rođen je 25. svibnja 1965. u Bijakovcima od oca Stanka i majke Zlate r. Ilić iz Milevine. Ima dva brata. Te godine završio je prvi ra-

Vicka Ivanković-Mijatović, Ivan Dragičević i Marija Pavlović-Lunetti

zred srednje strukovne škole u Čitluku, a na jesen 1981. upisao se u franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom koju je ubrzo napustio.

Ivan je uskoro nakon početka ukazanja, na Gospin savjet, osnovao molitvenu skupinu. Ukazanja ima svaki dan, a Gospa mu je povjerila i devet tajni. Molitvena grupa se, da bi izbjegla progone policije, često sastajala na mjestu na kojemu danas stoji Plavi križ.

Godine 1994. oženio se Loreen Murphy iz Amerike te s njom i četvero djece živi u Bostonu, a za školskih praznika, od lipnja do rujna, živi u Bijakovcima. Gospa mu se ukazuje svaki dan, a primio je i devet tajni. Njezova molitvena nakana je molitva za mlade, obitelj i svećenike.

Ivan kaže:

Vrijeme u kojem živimo vrijeme je odgovornosti. Moramo postati odgovorni ljudi, odgovorni prema Gospinoj poruci. Odgovorno je prihvatiti, odgovorno živjeti i biti živi znak. Ljudi me često pitaju kad će Gospa ostaviti znak. Ona će ostaviti znak, ali mi danas moramo biti živi znak, ova župa mora biti živi znak, mladi u Međugorju moraju biti živi znak svim hodočasnima koji ovdje dođu, naše obitelji moraju biti živi znak, i cijeli svijet danas mora biti živi znak. To je odgovornost. Na odgovornost smo pozvani svi, i vi, i ja, i župa, i svećenici koji ovdje djeluju.

Dar unutarnjeg govora

Godinu i pol nakon ukazanja dvije djevojčice iz župe, Marijana i Jelena Vasilj, dobile su dar unutarnjeg govora. I jedna i druga, svjedoče, žarko su povjerovala u ukazanja vidioćima iz Podbrda. Redovito su išle na večernju Misu, molile i postale kako je Gospa tražila od svih. Jelena je dar dobila u prosincu 1982., a Marijana na blagdan sv. Josipa 1983. godine. Gospa im je upućivala poruke i davala molitve koje treba moliti. Od njih je tražila

Marijana i Jelena Vasilj

o osnutak molitvene skupine, što su djevojčice i prihvatile.

Jelena Vasilj, kći Grge i Štefe r. Planinić iz Cerna, rođena je 14. svibnja 1972. Ima četiri sestre i jednoga brata. Nakon završene osnovne i srednje škole u zavičaju, studirala je u Americi i Rimu. Godine 2002. udala se za Massimiliana Valentea i majka je četvero djece. Živi i radi u Rimu.

Jelena kaže:

Duhovni život u Međugorju je kao i život svakog čovjeka – ima svoj rast i padove. Trebamo se boriti da ne zaboravimo blago koje smo primili. Hvala Bogu da je Međugorje puno molitelja tako da se vatra ne može ugasi. Gospa je tu i ona nas čuva i okuplja. Trebamo, stoga, zajedeno moliti i jedni druge poticati da ne bismo upali u napast i izgubili vjeru u blago koje na nas izljuje Kraljica Mira. Dužnost nam je cijelom svijetu to svjedočiti, Gospa želi i poziva nas da budemo njezine ispružene ruke.

Marijana Vasilj, kći Mate i Zdenke r. Vasilj, rođena je 5. listopada 1971. Ima sestru i dva brata. Nakon osnovne škole u Međugorju, medicinsku školu pohađala je u Mostaru. Godine 1993. udala se za Dinka Juričića i živi u Čitluku. Majka je dvoje djece.

Marijana kaže:

Najveće plodove Međugorja vidim u ljudima koji su se ovdje promijenili. Sama je Gospa u jednoj svojoj poruci kazala da je najsretnija zbog onih koji su ovdje promijenili svoj život, koji su ponovno pronašli Boga, koji su ponovno počeli vjerovati i moliti. To su najveći plodovi, ljudi koji su se nakon dvadeset, trideset ili četrdeset godina ovdje ispovjedili. Kad je riječ o nama župljanima, svi se sjećamo s kolikim smo žarom prihvatili molitvu i vjeru; bili smo spremni sve učiniti za Boga, Gospu i vidioco i bilo bi mi drago da ponovno budemo takvi jer kao župa možemo više učiniti. Taj dar koji smo od Boga primili velika je odgovornost jer preko njega Bog želi promijeniti cijeli svijet te, stoga, kao župa moramo svojim životom zahvaliti za ono što je Gospa ovdje dala.

Procesija na blagdan sv. Jakova, 25. srpnja 1982.

Pripredimo se molitvom i postom za tridesetu obljetnicu ukazanja Kraljice Mira i zahvalimo Bogu za sve što je dao našoj župi i preko nje cijelomu svijetu.

Poruke

Svih trideset godina ukazanja Kraljica Mira preko vidjelaca daje poruke župi i svijetu, koje oni ustrajno prenose i svjedoče. Treći dan, nakon ukazanja šestoroma vidjelaca na Podbrdu, Gospa se ponovno ukazuje Mariji Pavlović kod mjesta zvanog Lokvetina – na kojemu danas stoji veliki drveni križ – i kaže joj: „Mir, mir, mir – i samo mir!“ Iza nje je bio križ. Uz to je kroz plač dvaput ponovila: „Mir mora zavladati između čovjeka i Boga, a između ljudi!“

Poruke za župu Gospa je preko Marije davala svakog četvrtka od 1. ožujka 1984. godine. Od 25. siječnja 1987. to čini svakog 25. u mjesecu.

Glavne Gospine poruke su: mir, vjera, obraćenje, molitva i post.

Ozdravljenja

Uskoro nakon početka ukazanja, već prvih dana, javili su se ljudi koji su svjedočili o čudesnim ozdravljenjima. Osamdesetčetverogodišnji Jozo Vasilj Stipičić posvjedočio je da je, nakon što se umio vodom u koju je prethodno stavio biljke i zemlju s Podbrda, progledao. Roditelji jednogodišnjeg Danijela Šetke

Misa u Gaju na blagdan sv. Jakova, 25. srpnja 1982.

molili su za ozdravljenje, nakon čega su posvjedočili da se Danijel mnogo bolje osjeća. I tako sve do naših dana – pojedinci svjedoče o ozdravljenju od raznih bolesti – od multiplex skleroze, karcinoma, oduzetosti, sljepoće od rođenja... O mnogim slučajevima napisani su članci, a talijanski liječnik dr. Gildo Spaziantje prije nekoliko godina objavio je i opsežnu studiju potkrijepljenu medicinskom dokumentacijom o najzanimljivijim slučajevima ozdravljenja na zagovor Kraljice Mira.

Kao što su posvjedočena tjelesna ozdravljenja, ukazanja su urodila obiljem duhovnih iscjeljenja: dvije ispovjedaonice, koje su do tle bile u crkvi, nisu više bile dovoljne pa ledina oko crkve postaje mjesto gdje se čeka u redovima za ispovijed. K tomu, ispovijedaju se ljudi koji desetljećima to nisu činili; na Misu dolaze oni koji ni za Božić nisu dolazili. Mnogi svjedoče da je bilo dovoljno doći u Međugorje, a onda je milost obuhvaćala srca... O tome najljepše priče mogu ispričati ispovjednici u Međugorju.

Čudesni znaci

Već smo spomenuli krunice koje je u svibnju 1981. pronašao Vickin brat Franjo. Neki mladići, kad su ukazanja počela, svjedočili su da su kasno navečer vidjeli svjetla kako idu prema Podbrdu, a na dan pokopa Ivankine mame djeca su u brdu vidjela lijepo obučenu ženu. Pomislili su da je riječ o pastirci, no u blizini nije bilo blaga, a pastirice se i ne oblače tako svečano...

Znaci su se vidjeli i nakon početka ukazanja, svjedoče očevidci: ispisana riječ MIR na nebu, Gospina prilika kod križa na Križevcu; svjetlost koja od crkve ide prema mjestu ukazanja... Također brojni svjedoče i igru sunca, poput one u Fatimi; bezbrojno puno iskrica na Podbrdu...

Uhićenja

Vlast nikako nije mogla ostati ravnodušna prema gibanju koje je započelo. Vidioci govore o miru i pomirenju na koje poziva Gospa, a tajne službe raspredaju priču o antidržavnoj i antikomunističkoj uroti; svećenici pozivaju na molitvu i Misu, tajne službe u propovijedima čuju poziv na rušenje sustava... Pa pokušavaju zatvoriti crkvu, zabraniti večernji molitveni program, spriječiti dolazak vjernika...

Privode vidioco i njihove roditelje; taksista Gojka Ostojića uhićuju jer je htio doći svojoj kući; Marinka Ivankovića saslušavaju u miliciji u Čitluku pod optužbom da je on organizator događaja; Ivana Ivankovića osuđuju i zatvaraju; Grgo Kozina plaća novčanu kaznu jer je išao na Križevac; župnik fra Jozo je uhićen, osuđen i zatvoren, fra Ferdo Vlašić tako-

Fra Tomislav Pervan, župnik 1982.-1988. godine

đer, skupina mladića iz Lipna uhićena je, jer su na povratku iz Međugorja pjevali domoljubne pjesme. Potom slijedi pretres vozila i hodočasnika, oduzimanje literature i višegodišnja zadržana ulaska u zemlju nekim strancima...

Duhovna zvanja

Već u ljeto 1981. ukazanja Blažene Djevice Marije plodotvorna su za redovnička zvanja. Dvije zaposlene djevojke, jedna iz Gradnića a druga iz Bijakovica, odlučuju poći u samostan. Uskoro se na redovnički i svećenički poziv odlučuje i mladić iz Podbrda. Mnogi biskupi i nadbiskupi iz svijeta svjedoče kako za zvanja u svojim (nad)biskupijama mogu zahvaliti Kraljici Mira... U dokumentaciji Informativnog centra „Mir“ čuva se petsto svjedočanstava mladića i djevojaka iz cijeloga svijeta koji su se na duhovno zvanje odlučili zahvaljujući svom iskustvu u Međugorju. O nekima smo u našem listu objavili svjedočanstva, o nekima pišemo u ovom broju...

Suze

Zanimljivo je slušati i čitati hodočasnička svjedočanstva posebno s jednog razloga. Naime, velik broj hodočasnika, govoreći o svom iskustvu, priča kako su nakon dolaska Kraljici Mira odjedanput, nekontrolirano, počeli plakati. I kako su se nakon toga osjećali drugačije, očišćeno, lagano, novo. Jedni su to iskustvo imali u crkvi, drugi na Podbrdu, treći na Križevcu, a svima je zajedničko da su se odlučili na promjenu svoga života. Riječ je, primjerice, o veoma uspješnom poslovnom njemačkom čovjeku koji je u Međugorje došao iz radoznalosti, ili o poznatoj španjolskoj književnici, ili poslovnoj ženi koja je karijeru gradila u SAD i Francuskoj, te nebrojenim drugim Gospinim hodočasnima. I svi kažu da su duhovni dom našli u župi koju je Marija izabrala, „na poseban način“.

Kako sam htio snimiti Gospu

Na vijest o ukazanju Gospe, nas jedanaestero iz kuće – osmero braće, sestra, majka i otac – krenuli smo u Međugorje. Na Brdu ukazanja, kad su djeca-vidioci u šutnji kleknula na kamenje, poželio sam snimiti što Gospa govori. Uključio sam diktafon, djeca su govorila, ali ja ih nisam čuo. Pobjao sam se za svoj sluh. Ocu sam šapnuo kako ne čujem, a on je rekao da šutim. Tada sam shvatio da ipak čujem, ali da ne čujem djecu. Bio je to za mene tužan trenutak.

fra Mario Knezović

Imao sam osam godina kad se pročula vijest da se u jednom selu, za koje je do tada u mome zavičaju malo tko čuo, ukazala Gospa. Tu vijest nama ukućanima priopćio je sad pokojni otac. Naime, kupili smo sijeno na jednoj ledini. Iznenađili smo se kad je otac žurno prišao nama djeci – osmero braće i sestra – i pun ushićenja rekao: „Ostavljajte vile i grablje, idemo u Međugorje, tamo se ukazala Gospa.“ Tad sam prvi put čuo za Međugorje.

Putovanje u mjesto ukazanja

Svi smo bili zatečeni jer je u to doba bilo gotovo nezamislivo prekinuti posao u po bijela dana i ostaviti ga nezavršena na sramotu cijeloga sela! Ne znam da se do tada ikada takvo nešto dogodilo. Na brzinu smo odjenu li skromnu „misnu“ robu i s majkom i ocem zaputili se tražiti mjesto ukazanja. Otac je vozio stari Ford Taunus koji je imao spojena prednja i stražnja sjedala na koja smo se nekako natiskali. Otac je davao upute o ponašanju: ako milicija bude uz cestu, trebamo se sagnuti iza sjedala kako bi izgledalo da nas je manje od desetero. Isto tako, govorio nam je što kazati ako nas budu ispitivali kamo idemo. Sad tek shvaćam kako se u običnim ljudskim glavama u to tegobno i nadasve represivno komunističko vrijeme morala imati razrađena strategija. Cijelim putem do Međugorja uglavnom smo molili, a svako malo netko od nas djece pitao je jesmo li blizu. U to doba taj nam se put, nešto duži od sat vremena, učinio kao vječnost.

U Međugorju

Na ulasku u Međugorje stajala je milicija, što mi je bilo čudno. Otac je bio vidno uznemiren premda nama to nije htio pokazati. On nas je, i sam obeshrabren, hrabrio. Neke automobile ispred nas su zaustavljali i ljude su ispitivali, neki kažu i maltretirali. Nas nisu zaustavili pa smo se mi šalili – nisu ljudi da nas zaustavljaju jer kad bi nas pregledali ovoliko natiskanih u autu. Otac je auto parkirao pokraj jedne drače, to dobro pamtim jer sam se o jednu ogrebao, i opet smo pošli u nepo-

Fra Mario Knezović, 1981. godine

znato. Ljudi nam prstom pokazuju da idemo prema nekom brdu. Svijet je sa svih strana prilazio na stazu koja je vodila kroz vinograde. Bilo mi žao što grožđe još nije zrelo jer sam ga bio željan. Kad smo se počeli uspinjati na to brdo puno drače, sikavice i oštra kamenja, sa svih se strana čula molitva i pjesma. U zraku se osjećalo oduševljenje koje je graničilo s ekstazom. S druge strane, vladala je neizvjesnost hoće li ljudi s petokrakom pustiti one pse na ljude. Na brdo je išla masa svijeta. Toliko svijeta vidio sam jedino kad sam išao u Posušje na proslavu Velike Gospe.

Na Brdu ukazanja

Na brdo smo došli malo prije šest sati. Bilo je vrlo vruće. Sjeli smo na kamenje, molili i čekali. Svatko je iznosio svoje vijesti o ukazanju. Potom su na brdo stigla djeca. Meni je u oko zapao mali Jakov, valjda zato što mi je po godinama bio najbliži. Odmah smo potrčali za njima i bili smo vrlo blizu samoga mjesta ukazanja. Tada sam ja stupio na „scenu“. Iz male školske torbe izvadio sam dikta-

fon s mišlju: Snimit ću što Gospa govori! U tom trenutku otac me s čuđenjem pogledao, prekrizio se i rekao: „Ostavi to, mislit će da smo špijuni i da snimamo za one koji vode one pse!“ Ja sam bio tvrdoglav i rekao da me nije briga, hoću snimiti Gospu da svi u selu mogu čuti što ona kaže.

Kad su djeca u šutnji kleknula na kamenje uključio sam diktafon na položaj snimanja. No, čudo se dogodilo. Djeca su govorila, a ja ih nisam čuo. Počeo sam strahovati da nisam oglušio. Prstima sam čistio uši misleći da jedini ja ne čujem što djeca govore i što Gospa govori njima. Ocu sam šapnuo kako ne čujem, a on je rekao da šutim. Tada sam shvatio da ipak čujem, ali da ne čujem djecu. To je za mene bio tužan trenutak. Ništa nisam čuo i ništa nisam snimio. Tako je moj prvi novinarski zadatak bio neuspješan.

Izvjeshće pred kućom

Na povratku kući nije me popuštala žalost što nisam uspio snimiti Gospu. Kad smo kasno navečer došli kući u krševiti hercegovački zaselak, svi su nas čekali da im pričamo o ukazanju. I staro i mlado sjedilo je na kamenim stepenicama i slušalo izvješće. Potom je započela zajednička molitva koja se nije propuštala ni u jednoj kući. Od toga trenutka ljudi iz moga sela živjeli su s Gospinim porukama. Ljudi su masovno, mnogi bosonogi, išli pješice Gospi na zavjet. Išlo se sporednim putovima jer su komunisti presretali pješake i priječili odlazak. Uvijek sam rado išao pješice Gospi što kao svećenik činim i danas. Druge večeri nakon odlaska u Međugorje potajno sam slušao vijesti Radio Vatikan. Ja bih slušao i onda ukućanima prepričavao sve rečeno, jer su to bile jedine vijesti u kojima se nešto istinito govorilo Hrvatima i Crkvi. No, opet sam ostao tužan. Vatikan ništa nije javljao o ukazanjima. Kao dijete sam pomislio, pa zar išta može bit važnije od toga, a ništa ne govore. Tek poslije shvaćam zašto je bilo tako. I tek poslije saznajem da je taj prvi odlazak u Međugorje bio treći dan ukazanja, kad je Gospa potvrdila svoju nazočnost i pozvala na mir između čovjeka i Boga.

Samo sam htjela vršiti Božju volju

Ursula Herberg iz Njemačke, u Međugorju je 2009. ozdravila od raka gušterače. „Pedeset dvije su mi godine, udana sam, imam osmero djece, od toga je dvoje u nebu. Tri kćeri su već udane pa sam ponosna baka sedmero unučadi. Želim vam ispričati što mi je Bog učinio.“

Sve je počelo u kolovozu 2008. Stalno sam imala povišenu temperaturu, bila sam tako umorna da sam se mogla kretati još samo od dnevne sobe do kuhinje, nakon čega sam se morala dugo odmara ti da dođem k sebi. Provela sam i šesnaest dana u bolnici gdje su obavljene mnoge pretrage, ali ništa nije bilo ustanovljeno. Kratkoročno mi je bilo nešto bolje, ali u proljeće 2009. opet je sve krenulo iznova: povišena temperatura, umor i nove brojne pretrage. Jedna kompjutorska tomografija ustanovila je tumor na pankreasu, na gušterači. Bila sam u velikom strahu, budući da 90 posto pacijenata s takvom dijagnozom umire u roku od godinu dana, a mnogi već u roku od tri mjeseca. Tjedan dana bila sam sva žalosna i zabrinuta: kako će se moja obitelj s time suočiti. Onda sam se posve smirila i čak ponovno našla izgubljenu radost. Molila sam Božju pomoć i zaštitu za svoju dragu obitelj. Više se uopće nisam bojala onoga što me čeka. Bog mi je davao veliku snagu da se sa svim time nosim. S punim uvjerenjem i od svega srca mogla sam reći: Bože, neka bude tvoja volja, Isuse, uzdam se u te. Bila sam posve sigurna da će Isus biti sa mnom, da će mi pomoći i da će me nositi ako budem morala primati zračnje ili ako budem imala velike bolove. Mnogi dragi ljudi, moja obitelj, prijatelji i mnogi moli-

telji bili su uz me. Njima zahvaljujem od srca, a napose velika hvala Majci Božjoj. Ako već moram umrijeti, mislila sam, Bogu mogu reći da sam i na to potpuno spremna. Htjela sam činiti samo njegovu volju. Čeka me njegov mir i njegova slava, i na to sam se spremala s velikom zahvalnošću. No, dragi Bog imao je nešto drugo u planu.

Odgodena pretraga

Na 7. svibnja 2009. ponovno sam otišla na pretrage u bolnicu. Trebalo je obaviti jednu pretragu u kojoj je trebalo progutati cijev za punktiranje tumora, ali do te pretrage nije došlo jer sam tri dana prije toga imala neke druge pretrage kod kojih je došlo do ozljede grla. Liječnik je pretragu zakazao za tjedan dana, kad mi se grlo oporavi. To je trebalo biti 14. svibnja, ali smo moj muž i ja već odavno bili planirali putovanje u Međugorje s polaskom 19. svibnja. Zamolila sam liječnika neka odgodi tu pretragu dok se ne vratimo s dopusta. Rekla sam da idemo na dopust jer se nisam usudila reći da letim u Međugorje. Liječnik mi je objašnjavao koliko je to ozbiljna bolest i kakvi su mi izgledi, i nikako nije savjetovao putovanje u Međugorje. To je bilo moje drugo putovanje u Međugorje. Rekla sam liječniku da mi

je taj dopust jako bitan, jer ako budem morala dugo ležati u bolnici, sjećanje na taj dopust davat će mi snage. Ako moram umrijeti, barem ću prije toga doživjeti još nešto lijepo zajedno sa svojim mužem. Liječnik me je uvjerravao da ne ću imati mira, da ću stalno misliti na tumor... Ja sam ga konačno upitala što bi on učinio na mojem mjestu, kao bolesnik a ne kao liječnik. Nakon kratkog razmišljanja rekao je neka onda s obitelji proslavim još i Duhove i neka dođem u bolnicu 3. lipnja.

Snažno sam osjećala Isusovu nazočnost

Moj muž i ja pošli smo dakle s jednom skupinom hodočasnika u Međugorje. U Međugorje smo stigli u noći 20. svibnja. Bilo mi je jako zlo. Po prvi put sam imala i velike bolove. Pitala sam se jesmo li doista donijeli dobru odluku. Putovanje je bilo doista naporno. Svakog sam jutro išla na svetu Misu, a navečer na večernji program. To sam mogla. Za Križevac i Brdo ukazanja nisam imala snage, nisam mogla ići, i to mi je jako nedostajalo. Bila sam ipak jako zahvalna što uopće mogu biti tu. Snažno sam osjećala Isusovu nazočnost, napose za vrijeme pričesti, klanjanja i molitve za iscjeljenje. Svake sam večeri molila Boga da me iscijeli, ali sam u prvom redu mislila na svoju dušu: molila sam za milost da mogu činiti njegovu volju i prihvatiti svoju bolest. Prihvatila ju zapravo već jesam, ali sam molila za snagu da se s njom mogu nositi. Negdje usput molila sam i za iscjeljenje tijela, ali doista usput. Tjelesno izlječenje nije mi bilo najvažnije.

Tumora je nestalo

Nakon što mi je šest dana bilo jako loše, 26. svibnja sam se s mužem polako uspela na Brdo ukazanja. S hodočašća sam se kući vratila osnažena. Dragoga Boga povelam sa sobom. Kod kuće smo muž i ja s cijelom obitelji još proslavili i blagdan Duhova. Na 2. lipnja naš mi je župnik dao bolesničko pomazanje koje mi je bilo jako važno, a 3. lipnja primljena sam u bolnicu. Bila sam dosta uznemirena, jer to ipak nije mala stvar. Kad je liječnik obavio pretrage – endoskopski ultrazvuk s punktiranjem tumora – nije ga više našao. Vjerovali ili ne, mog tumora više nije bilo! Kad sam se probudila iz narkoze i kad mi je liječnik rekao da nema tumora, da nema ničega, nisam to mogla pojmiti. Mislila sam da možda nije dobro gledao, da ga je previdio. Moj otac je, naime, umro od tumora na gušterači. Zato sam se brinula da liječnik možda nije nešto previdio. Liječnik je obavio još jednu pretragu – kontrastni ultrazvuk – i nije bilo ničega. Više nije bilo tumora. Bila sam opet zdrava, ali mi je trebalo dugo vremena da sve to shvatim. Zahvaljujem našoj dragoj Majci Božjoj i našem dragom milosrdnom Isusu.

(Prevela Lidija Paris)

Eksplorzija Gospinih ukazanja

Crkveno priznanje ne znači da vjernik mora vjerovati u istinitost ukazanja, iako mu razboritost nalaže da ih ne odbaci. Dakako, ova tvrdnja vrijedi i za ukazanja koja još nisu priznata a čije se poruke slažu s naukom Crkve i čiji su plodovi obraćenja vidljivi.

fra Karlo Lovrić

Crkveno (ne)priznanje

Tijekom povijesti bilo je mnogo Gospinih ukazanja, a neka sežu čak u prva kršćanska vremena. Po mišljenju o. Ghizzradia, dominikanca, u dvije tisuće godina bilo ih je oko 1000, a René Laurentin, francuski teolog i mariolog te stručnjak za to područje, govori o 1800 ukazanja. Polovica ih je bila u 20. st., ponajviše poslije Drugoga svjetskog rata.

Crkva je do danas priznala petnaestak ukazanja, no crkveno priznanje ne znači da vjernik mora vjerovati u istinitost ukazanja, iako mu razboritost nalaže da ih ne odbaci. Dakako, ova tvrdnja vrijedi i za ukazanja koja još nisu priznata, a čije se poruke slažu s naukom Crkve i čiji su plodovi obraćenja vidljivi.

Ima ukazanja koje je Crkva odbacila. Ne samo da je nemoguće dokazati njihovu nadnaravnost nego su izostali i njihovi duhovni plodovi, a njihove se poruke ni na koji način ne mogu uklopiti u kršćanske okvire.

Ima ukazanja koja još uvijek traju. I dok ona traju, Crkva kao razborita majka ne želi, a i ne može, donijeti konačan sud, taman ta ukazanja trajala i stotinu godina.

Mnoga će ukazanja najvjerojatnije ostati samo mjesta molitve kamo će vjernici dolaziti i tražiti Marijin zagovor. Ima, međutim, ukazanja kojima je ljudski čimbenik onemogućio da se pokažu „nadnaravnima“. Izostala je suradnja s „nadnaravnim“.

Takav se slučaj dogodio u Njemačkoj u vrijeme Bismarckove strogovlade, krajem 19. stoljeća. Evo što se tamo događalo: 3. srpnja 1876. Blažena Djeвица Marija ukazala se trima osmogodišnjakinjama iz Marpingena dok su u obližnjoj šumi Härtelwald brale šumske plodove. Tri dana poslije i petero odraslih vidjelo je Kraljicu Neba. Nakon toga bilo je više ukazanja koja su privukla tisuće hodočasnika. Ozdravili su mnogi bolesnici, posebice oni od kojih su liječnici digli ruke. Događalo se to kad su djeca, za vrijeme ukazanja, bolesničke ruke stavljala na stopala Majke Božje. Bilo je ozdravljenja i vodom iz šumskog izvora.

Tada je Gospa rekla: „Ja sam Bezgrješno Začće. Molite s vjerom i ne griješite. Molite s molitvom *Dođi Duše Sveti i Pod Tvoju zaštitu...*“ Ovo su prenijele novine po cijeloj Njemačkoj i mnoštvo hodočasnika dolazilo je u

Marpingen, njih i po 20.000. Ljudi su počeli tražiti svetu ispovijed.

U Njemačkoj je u to vrijeme pruska vlast pokušala Kulturkampfom skresati prava Katoličke Crkve. Mnogi su redovnici zatvoreni, biskup iz Triera bio je zatvoren 9 mjeseci, a sličnu su sudbinu doživjeli i mnogi svećenici. Kancelar Bismarck nije želio „drugi Lurd u njemačkoj zemlji“. Dana 13. srpnja 1876. vojska je zapriječila pristup Marpingenu i Härtelwaldu, a djevojčice su poslone u popravni dom. Godinu dana poslije ukazanja Härtelwald je proglašen vojnom zonom i zabranjen mu je svaki pristup. Krajem 1876. opao je broj hodočasnika. Crkveno je priznanje izostalo i Marpingen je ostao samo omiljeno hodočasničko mjesto.

„Ja ću opet doći u vrijeme velike nevolje“, obećala je Gospa i izvršila obećanje. Ukazala se 16. srpnja 1883. jednom seljaku u Marpingenu koji je upravo molio u zavjetnoj kapeći. Gospa mu je izdiktirala vrlo jasnu poruku, koja je predana Papi: *Prošlo je više od 100 godina od mog ukazanja. Niste razumjeli ni čudesnu sliku ni moje poruke. Moje ste poruke iskrivili i ismijali. (...) Pokazala sam vam najveće čudo sa suncem. Bilo je mnogo svjedoka. Ipak, vaši grijesi i poroci izazvali su Božju srdžbu: Drugi svjetski rat. (...) Rugate se mojim porukama kao i onima koji mole i imaju povjerenja u čudesnu vodu. Knez ovoga svijeta učinio vas je slijepima za objavu i Božje zapovijedi. Vaš život nije više kršćanski život nego život novog poganstva... Stojim plačući pred vratima Njemačke kako je Krist plakao nad Jeruzalemom. Kako sam vas često opominjala kroz svoja ukazanja!*

Ukazanja kroz povijest

Jedno od prvih Gospinih ukazanja, godine 270., bilo je ono Grguru Taumaturgu. Na početku srednjeg vijeka ukazala se Teofilu i Mariji Egipatskoj.

U 7. st. poznato je takozvano čudo Ivana Damaščanskog kojemu je Gospa vratila ruku koju mu je odsjekao emir iz Damaska.

Od 19. st. slijede ukazanja u Europi, jedno za drugim. Tri ukazanja dogodila su se 1830. u Parizu, Rue du Bac. Gospa se ukazala dvadeset trogodišnjoj Katarini Labouré iz Bourgo-gna, novakinji kod Sestara ljubavi.

Gospa se, 19. rujna 1846., u francuskom mjestu La Salette ukazala pastiricima Melaniji

Calvat (14 g.) i Maksimu Giraudu (11 g.), a Crkva ih je priznala 19. rujna 1851. godine.

Gospa se 18 puta ukazala siromašnoj i bolesnoj djevojčici Bernardici Soubirous u Lurdu (1858.) da preko nje potvrdi ono što je Crkva već 1854. rekla, da je Blažena Djeвица bez grijeha začeta.

Kad su Prusi napali Francusku, Gospa se 17. siječnja 1871. ukazala djeci iz Pontmaina.

Gospa se 6 puta ukazala Luciji Santos, Franji i Hijacinti Marto u Fatimi u Portugalu, od svibnja do listopada 1917. (svakog 13. u mjesecu, osim 19. kolovoza). Posljednjem ukazanju i čudesnoj igri sunca nazočilo je oko 70.000 ljudi.

A kakva je bila politička klima u Portugalu prije 1917. godine? Alfonso Costa, donoseći zakon o odvajanju Crkve od države, izjavljuje: „Zahvaljujući ovom zakonu Portugal će uspjeti kroz dvije generacije uništiti katoličanstvo“. Školska su djeca nosila ispisane plakate: „Ni Bog ni religija!“

U Beauraingu, u Belgiji, petero je djece vidjelo Gospu na bijelom oblaku 33 puta, od 29. studenoga 1932. do siječnja 1933. godine. Biskup je priznao nadnaravnost ovih ukazanja 2. srpnja 1949. godine.

Gospa siromašnih ukazala se u Banneux (Belgija) djevojčici Marijeti Béco 9 puta, od 15. siječnja do 2. ožujka 1933. godine. Crkva je priznala njihovu nadnaravnost 22. kolovoza 1949. godine.

Najznakovitije ukazanje moderne epohe dogodilo se u Guadalupeu (Meksiko), od 9. do 12. prosinca 1531. godine. Gospa se 5 puta, na brežuljku Tepeyac, ukazala Juanu Diegu, Indijancu koji se malo prije krstio. Služeći se njime, Gospa želi dovesti u Isusovo stado astečki mnogobožački narod, narod izvanredne kulture ali i vrlo strašne religije koja je svojim bogovima žrtvovala svake godine tisuće i tisuće ljudi.

Dva ukazanja u Ukrajini

Na 12. svibnja 1914. Gospu su vidjela 22 seljaka. Viđenje je trajalo sve do sljedećeg dana. Viđioci su primili proročku poruku koja je najavila teška vremena za svijet, a posebice za Ukrajinu. Prorekla joj je gubitak samostalnosti kroz 80 godina: kroz 8 desetljeća trajat će progonstva i patnje i na kraju će pobijediti kršćanstvo i Ukrajina će biti slobodna.

Dana 26. travnja 1987. Gospa se ukazuje djevojčici Mariji Kyzin (1976.) u Gruševu. Marija, idući u školu, primjećuje neobično svjetlo na oskrvneloj kapelici (zatvorena za bogostovlje 1947.) koja graniči s vrtom njihove kuće. Na krovu kapelice vidi jedan lik: Ženu obučenu u crno s Djetetom u ruci. (...) Barem pola milijuna ljudi bilo je izravnim svjedocima ukazanja. Između ostalog, Žena je 1988. rekla: „Došla sam vas utješiti i kazati vam da će prestati vaše patnje. Zaštitit ću vas radi slave i budućnosti Božjega kraljevstva na Zemlji koje će trajati tisuću godina.“

Zašto tolika ukazanja?

Velike su bile patnje ljudi kroz povijest. Iako kršćanstvo zadaje smrtni udarac robovlasništvu, ono se (robovlasništvo) pokazuje na različite načine sve do danas! I kršćani i nekršćani trpe. Smjenjuju se politički sustavi i vode se ratovi do istrjebjenja, često i pod geslom kršćanske ljubavi. U 11. stoljeću dolazi do bolnoga rasko-

la u Crkvi. Skoro tisuću godina kršćanski Istok i kršćanski Zapad međusobno su se optuživali i jedni drugima fizičke i duhovne rane nanosili. Onda je došla reformacija i nanijela novu ranu na Mističnom Tijelu Kristovu i time novi veliki raskol u krilu Katoličke Crkve. Uslijedili su međusobni ratovi i optuživanja. Sve su to iskoristili neprijatelji Crkve. Francuska revolucija proglašila je krajem 18. st. „slobodu, jednakost i bratstvo“, a zapravo je, rušeći crkve i oltare, tamani-la sve one koji nisu prihvatili „božicu slobode“ i koji se nisu odrekli Krista i njegove Crkve. U 19. st. događaju se druge revolucije i proizvedoše kojekakve -izme: komunizam, nacional-socijalizam, fašizam, boljševizam... a oni nove ratove, koncentracijske logore, „bleiburge“, gu-lage, a u novije se vrijeme veliča globalizam čiji naglašeni materijalizam i sekularizam odvlače čovjeka od Boga. Nudeći mu sve vrste ugodnosti, taj ga globalizam uvjerava da mu je sve dopušteno, pogotovo kad je riječ o tjelesnom užitku. A ti užitci izazivaju nove ratove, nova ubojstva, nova podjarmljivanja, nove ovisnosti... Rezultat toga su srušeni brakovi i obitelji, preljubi, abortusi, smrti od side kao posljedice razvratna života, ovisnosti o kocki, drogi, alkoholu, seksualnoj maniji...

To se događa i na tlu kršćanske Europe koja je još 1955. izabrala zastavu s 12 zlatnih zvijezda na plavoj podlozi što aludira na Blaženu Djevicu Mariju. „I znamenje veliko poka-za se na nebu: Žena odjevna suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda“ (Otk). Nažalost, oni koji vode današnju Europu misle da im Marija nije potrebna. Bez obzira na takvo razmišljanje, Marija se ne odriče svoje zalutale djece. Zato se ukazuje, zato šalje poruke ne preko umišljenih bogataša nego preko malenih i siromašnih u duhu. Može li Majka gledati da joj djeca odlaze u pro-past a da ih ne zaštiti?

Oni koji očito nisu spremni mijenjati svoj život, redovito zaobilaze Međugorje, ali samo dolaskom, ne i zlim riječima. Takvi spadaju u kategoriju onih za koje piše u knjizi Otkrivenja: „Poznam tvoja djela: niti si studen niti vruć! O kad bi bio studen ili vruć! Ali jer si mlak – ni vruć ni studen – izbacit ću te iz svojih usta“ (Otk 3,15-16).

A jesu li potrebna ukazanja?

Papu Pija XII. dostojanstvenici Rimske kurije upitaše, kako se postaviti prema ukazanjima (1947.) u Tri Fontane u Rimu. Papa je odlučno odgovorio: „Nije li riječ o dobru? Zar se tu ne moli? Zar se ljudi ne kaju? Zar se ne popravljaju brakovi? Dakle, ostavimo Gospi da ona čini što mi ne znamo činiti.“

Gospa u Međugorju

Šestero vidjelaca tvrdi da im se od 24. lipnja 1981. ukazuje Gospa. Šestero djece prije 30 godina diglo je na noge cijeli partijski i državni vrh. „Iza djece se krije kaptolsko-vatikanska zavjera“, govorili su. „Klerofašisti žele srušiti Jugoslaviju“, pisale su novine. „Začetnik toga zločinačkog pothvata je fra Jozo Zovko“, postavljali su. Samo mjesec i pol dana poslije fra Jozo je uhićen. Govorilo se o 20 godina robi-

je. Osuđen je „samo“ na 3 godine zatvora. Posjetio sam ga 10. kolovoza 1981. u Međugorju. Šetali smo oko crkve i razgovarali o mnogo čemu i tada mi je rekao: „Neki dan su bili ovdje iz Udbe i zaprijetili mi, ako ne dokinem Misu u 18 sati, da će me uhititi, a ja sam im odgovorio, ja Misu ne ću dokinuti, a vi činite što mislite da treba učiniti...“ Rekao mi je također da je i sam na nebu vidio velikim slovima ispisanu riječ MIR, od crkvenih tornjeva do Križevca, ali mi je rekao i to da je bio uvjeren u komunističku podvalu s djecom sve dok, moleći u crkvi, nije čuo glas: „Izidi i spasi djecu, djeca su u opasnosti!“

Pokazao se pravim pastirom. Djeca su dotrčala do njega i on ih je sakrio.

„Najamnik, koji nije pastir i komu ne pripadaju ovce, kad vidi vuka gdje dolazi, ostavlja ovce i bježi, te ih vuk grabi i razgoni“ (Iv 10,12).

Hvala Bogu, iako vidiodi skoro 30 godina moraju stalno bježati pred „vukovima“, „vukovi“ ne uspijevaju rastrgati ni njih ni Gospine poruke. Uvijek se nađe netko koji ih spašava. A taj netko je Gospa. Da je bila riječ o ljudskom faktoru u Međugorju, „međugorje“ bi isparilo još prije početka Domovinskog rata. A što se događa? „Međugorje“ privlači ljude iz cijelog svijeta. U Međugorju su svaki dan Duhovi, kao nekoć u Jeruzalemu. Tamo su apostoli vidjeli Gospu i s njom molili, a ovdje je ljudi ne vide, ali osjećaju njezinu majčinsku blizinu i pomoć. S kakvim se žarom moliti krunica, sudjeluje u klanjanju Presvetom oltarskom sakramentu, ispovijeda, slavi sveta Misa!

Oni koji očito nisu spremni mijenjati svoj život, redovito zaobilaze Međugorje, ali samo dolaskom, ne i zlim riječima. Takvi spadaju u kategoriju onih za koje piše u knjizi Otkrivenja: „Poznam tvoja djela: niti si studen niti vruć! O kad bi bio studen ili vruć! Ali jer si mlak – ni vruć ni studen – izbacit ću te iz svojih usta“ (Otk 3,15-16).

Idimo u Međugorje dok još traju ukazanja

Pred Božić 1982. čitao sam na njemačkom jeziku tek objavljenu knjigu Marijana Ljubića o Gospinim ukazanjima u Međugorju. Na poseban način dojmile su me se fotografije vidjelaca jer su izgledali posve normalno, kao što izgledaju mladi iz Beča njihove dobi, pomislio sam. Rekao sam nekim svojim prijateljima da bismo i mi trebali otići u Međugorje dok još traju ukazanja. Početkom ožujka 1983. dali smo se na put. Posuđenim autom moga oca nas četverica krenuli smo prema Hercegovini, što je bila uistinu velika avantura – hodočastiti u jednu komunističku zemlju. Srdačnost s kojom smo u Međugorju primljeni jako nas se dojmila. Uz pomoć župnika smješteni smo u dvjema obiteljima. Tek smo poslije saznali da je mještanima bilo zabranjeno primanje stranih gostiju, uz prijetnju plaćanja visokih kazna. Tih smo dana bili jedini gosti u župi. Auto smo sakrili u jednoj šupi u župnom dvorištu.

Christian Stelzer

Taj tjedan dana u Međugorju potpuno je promijenio moj život. Prvi svjedoci o događajima u Međugorju bile su upravo obitelji kod kojih smo stanovali, obitelj Ljilje i Miljenka Vasilja i obitelj Zdenke i Mate Vasilja. Njihova gostoljubivost već od prvog momenta odavala je radost koju su osjećali zbog Gospine prisutnosti u svojoj župi. Svako smo se popodne s Jelenom Vasilj i njezinim prijateljicama peli na Križevac gdje smo zajedno molili Gospinu krunicu. Ta su nam djeca bila kao mali duhovni vođe. Ona su nam otvorila oči za molitvu i post. Cijelo nas je vrijeme pratio osjećaj da nam još nikada u životu nebo nije bilo tako blizu kao tih dana. Jedan od mojih prijatelja osjetio je inspiraciju i uz gitaru skladao jednu pjesmu Gospi, „Gospa majka moja“, pjesmu koju gotovo svi hodočasnici Međugorja dobro poznaju i rado pjevaju. Jedan drugi mladić iz naše skupine postao je svećenik.

Teško nam se bilo rastati od Međugorja. Kad smo se vratili u Beč osjećali smo veliku želju za svakidašnjim moljenjem krunicе. Tako smo se i dalje osjećali blizu Gospi. Često smo govorili prijateljima o Međugorju. U međuvremenu su nas počeli pozivati neki župnici te redovničke zajednice da im govorimo o Međugorju. Više ni sam ne znam koliko sam predavanja o Međugorju održao u to vrijeme. Zatim su mi počele telefonirati nepoznate osobe pitajući mogu li i oni idući put poći sa mnom u Međugorje. Tako sam počeo uz studij, a poslije uz službu liječnika, organizirati i pratiti hodočaća Gospi u Međugorje.

Molitvena skupina

Na poseban se način sjećam jednog događaja iz tog vremena. Čuo sam, naime, da vidjelica Mirjana u Sarajevu, nakon što je dobila sedmu tajnu, poziva ljude na zajedničku molitvu. I da joj je Gospa nakon nekog vremena rekla da je kroz tu molitvu takoreći ublažen događaj o kojem govori upravo ta sedma tajna.

Za mene je to bio dokaz da molitva u ovo naše nemirno vrijeme može jako mnogo učiniti za mir. Osjetio sam poziv da bi se i mi u Beču trebali okupljati na molitvu. Preko prijatelja svećenika našao sam jednu kapelicu u središtu grada i tu sam s prijateljima u ljeto 1985. započeo naše tjedne molitvene susrete. Ubrzo nam je prelijepa kapelica postala premalena, tako da su nas već u jesen pozvali oci dominikanci u svoju baziliku sv. Krunice. Svakog četvrtka baziliku je ispunjalo mnoštvo molitelja na trosatnom molitvenom programu uz slavlje euharistije, kao

u Međugorju. U to nas je vrijeme više puta posjećivao i jedan mladi dominikanac, profesor teologije u Friburgu koji je u međuvremenu postao pomoćni biskup, današnji bečki kardinal dr. Christoph Schönborn. On je već tada s nama molio i slavio sv. Misu. S vremenom su u cijeloj Austriji nastajale molitvene skupine koje mole na Gospine nakane, na poseban način za mir. Naša se molitvena skupina do danas svakog četvrtka sastaje u crkvi Maria am Gestade u kojoj je i grob sv. Klemeta Hofbauera, velikog apostola i zaštitnika Beča.

Koncem osamdesetih godina jedan mi je prijatelj ponudio jednu kuću na raspolaganje ako bih je mogao upotrijebiti za promicanje međugorskog gibanja ovdje u Beču. Uz dozvolu bečkog nadbiskupa tu smo izgradili Kapelicu klanjanja. To je bio početak još jedne molitvene zajednice, „Oase des Friedens“, koja je u ovoj kući našla svoje sjedište. Danas u njoj živi nekoliko djevojaka koje održavaju kapelicu i brinu se o osobama koje tu redovito dolaze na molitvu, ne samo jednom tjedno. Na 8. prosinca 1999. kapelicu je priznao i preporučio kardinal Schönborn.

U ritmu poruke iz Međugorja od lipnja 1988. izlazi i naš mjesečnik kojemu je zadaća pisani apostolat članova molitvenih skupina nastalih po Međugorju. Ovoga lipnja izlazi 276. broj našeg časopisa „Oase des Friedens“.

Znaci nade

Plodovi Međugorja: ozdravljenja, obraćenja, duhovna zvanja za mene su cijelo vrijeme znak Božje prisutnosti među nama. Posebno me zadivljuju duhovne zajednice i djela ljubavi prema najpotrebnijima koja su pro-

izišla iz Međugorja ili po Međugorju upotpunjena.

Bila mi je velika radost kad je sestra Elvira u Austriji odobrila otvoriti jednu kuću zajednice „Cenacolo“ ako nađem odgovarajuće mjesto. S prijateljima i mnogim međugorskim hodočasnici uspjeli smo naći i urediti odgovarajući objekt i dati ga u rujnu 1997. na raspolaganje zajednici „Cenacolo“. To je do sada jedina kuća ove zajednice na njemačkom jezičnom području, a nalazi se u Kleinfrauenheidu u Gradišću, nedaleko od Beča. Od tada je ovo mjesto za mnoge mlade u krizi postalo zaista mjesto nade i mjesto gdje mogu ponovno početi živjeti. „Cenacolo“ je postalo u Austriji pojmom nade za skoro bezizlazne situacije i znakom Božje ljubavi koju nam po Mariji dariva na poseban način. Mnogi ljudi u Austriji vide u ovoj zajednici izravan plod Gospinih ukazanja u Međugorju.

Jedan drugi znak Međugorja koji je prije nekoliko godina postao poznat u Austriji jest udruga „Mary's Meals“. Osnovao ju je Škot Magnus MacFarlane-Barrow, koji je još kao mladić više puta hodočastio s roditeljima u Međugorje. Njegovi su roditelji načinili od svoga lovačkog hotela kuću molitve. Magnus je za rata u Hrvatskoj i BiH organizirao humanitarnu pomoć iz Škotske, a kad je 2002. zavladao glad u Malaviju, zemlji istočne Afrike, počeo je s tamošnjim međugorskim hodočasnici organizirati pomoć u školskim obrocima koje su majke same pripremale. On je uspio samo za 10 eura godišnje organizirati obroke za jedno dijete, za cijelu godinu. Prije dvije godine Magnus je zajednici „Oase des Friedens“ predložio suradnju, što je za nas zaista bila velika radost da možemo surađivati na tako divnom projektu. Momentalno je oko 500.000 djece u najsiromašnijim zemljama svijeta koja jednom dnevno dobivaju školski ručak od „Mary's Meals“. Za mene je ovo zaista Gospino djelo, što se ponajbolje vidi iz njegove jednostavnosti i učinkovitosti. To su zaista Gospini obroci, koje joj pomažemo podijeliti njezinoj gladnoj djeci u svijetu.

Molitveni susreti u bečkoj katedrali

U jesen 2008. dobili smo mogućnost organizirati molitveni susret za mir u našoj katedrali u Beču. Naš kardinal, uzoriti Christoph Schönborn, svoju odluku da otvori katedralu međugorskim hodočasnici, vidiocima i svjedocima ukazanja obrazlaže riječima: „Katedrala je zajedno s Marazellom crkva - srce Austrije. I ovaj veliki molitveni pokret, koji je u našoj zemlji toliko donio mnogo blagoslova, treba imati mjesta i u našoj katedrali. I zato je za mene kao i za našu župu i za katedralni kapitul zapravo čast ako se ovaj moli-

Christian Stelzer i Marija Pavlović

Zaista je neizmjerana radost da se toliko tisuća vjernika sakupi na molitvu u katedrali slaviti Boga zajedno s Gospinim svjedocima, s tolikim svećenicima i našim nadbiskupom, klanjati se Gospodinu i zahvaljivati Gospi na njezinu zagovoru kroz sve ove godine.

tveni pokret jednom godišnje kod nas sastane na zahvalu i molitvu. Ovdje mi trebamo biti zahvalni da se to događa u katedrali.“

Zaista je neizmjerana radost da se toliko tisuća vjernika sakupi na molitvu u katedrali slaviti Boga zajedno s Gospinim svjedocima, s tolikim svećenicima i našim nadbiskupom, klanjati se Gospodinu i zahvaljivati Gospi na njezinu zagovoru kroz sve ove godine.

Kardinal u Međugorju

U rujnu 2009. naš mi je kardinal povjerio svoju želju da posjeti Međugorje, gdje bi se povukao u molitvu ali i susreo s tamošnjim hodočasnici. Poštujući njegovu želju, putovanje smo organizirali za Silvestrovo iste godine. Dani u Međugorju bili su ispunjeni velikom radošću. To je bilo prvi put da u Međugorje dolazi predsjednik jedne europske biskupske konferencije i član Kongregacije za nauk vjere, posve slobodno i javno. Pratio sam kardinala na međugorska brda i u domove vidjelaca. Bio je drag gost kod franjevac u župnom uredu te također posjetio i Majčino selo. Za jedne šetnje upitao me je: „Što misliš, što bi Crkva glede Međugorja trebala poduzeti?“ Posve spontano sam mu odgovorio: „Točno to što Vi, eminencijo, sada činite – doći i vidjeti i na temelju toga steći sliku o Međugorju.“

Vrhunac posjeta svakako je bila sv. Misa na Silvestrovo. Bilo je oko dva i pol sata poslije ponoći kad sam ga iz župnog dvora pratio do „Cenacola“, gdje je odsjedao tih dana.

Usprkos dana posve ispunjena obvezama, na njemu nisam primjećivao ni tračka umora. Sredinom ožujka o. g. nastao je razgovor s kardinalom za Glasnik mira i Radiopostaju „Mir“ Međugorje u kojem je s mnogo zahvalnosti govorio o posjeti Gospiu svetištu te da bi ga veoma rado opet posjetio.

Konačno kod kuće

Kad sam prije 28 godina prvi put otišao u Međugorje, bojao sam se da ne zakasnim. „Možda će ukazanja završiti prije nego li tamo stignem“, mislio sam u sebi. Koja radost da nas Gospa do danas prati vidljivim znakovima, svojim porukama, uslišanim molitvama, ozdravljenjima i čudesima o kojima svjedoče nebrojeni hodočasnici!

Za svoga prvog dolaska u Međugorje nisam se nipošto mogao oteti dojmu kako sam konačno kod kuće. Ovdje mi je nanovo darovana vjera u Crkvu kao zajednicu krštenih u ime Isusa Krista. Danas Međugorje nije samo moja duhovna domovina, jer u Međugorju žive roditelji i rodbina moje supruge. Zahvaljujući njihovoj ljubavi, Međugorje je postalo i moja fizička domovina, za što sam im od srca zahvalan.

Želim svima nama da se sve više prepuštamo vodstvu Marije Kraljice Mira u njezinoj školi molitve kako bi se ispunili Božji planovi s nama i cijelim svijetom. Neka Gospa uvijek bude uz nas kao naša majka i zagovornica pred svojim sinom Isusom.

(Prevela Marija Stelzer)

Nebo u nama

Biti zagledan u nebo ne znači pak preskakati ovu zemlju, preskakati svoj zemaljski život sa svim njegovim poteškoćama i križevima, nego u potpunom prihvaćanju svoga vlastitog života sa svim što nas u njemu susreće, uvijek iznova računati s nebom iznad nas i s nebom u nama.

s. Dominika Anić

Pojam neba u nama gotovo uvijek izaziva pozitivne osjećaje. Nebo povezujemo s nečim što nas nadilazi, što je iznad nas, nedokučivo i veliko, nešto što nas štiti i uzdiže iznad ove često mučne zemaljske u kojoj nam se bori. Nebo je stvarnost u koju možemo tek biti zagledani, koja nam ostaje uvijek nedokučiva, nešto čemu su usmjerene naše ljudske čežnje, nešto što nas oslobađa grčevite vezanosti za močvaru i prašumu našu zemaljsku. I koliko god nastojali razumjeti, nebo nam ipak ostaje tajna koju smo pozvani u svom svakidašnjem životu otkrivati.

Uzdignute ruke

Prvi su kršćani za vrijeme molitve ruke uzdizali prema nebu, kako bi i na vidljiv način, govorom tijela i pokreta, iskazali svoje čežnje za duhovnim, svoju potrebu da od neba budu viđeni i zaštićeni. Svoju žudnju za blizinom sa svetim, s Bogom. Da se predaju Nekomu tko je tu za nas da nas čuje, vidi, usliša, nekome tko razumije naše slomljenosti i nevolje. Sjećamo se naših starijih kako su bez srama širili svoje ruke u crkvi i molili „pet Očenaša“. Njima nije bilo dosadno čekati da Misa počne, oni su znali što sa sobom ako su došli ranije ili ostali kasnije. Oni su svoje ruke, a s njima i svoje srce i cijeli svoj život, uzdizali prema nebu.

Kad molimo uzdignutih ruku, nad nama se otvara nebo. Sami taj molitveni stav u čovjeku stvara prostor otvorenosti i spremnosti za primanje. Duboko ukorijenjeni u zemlju, u stvarnost svoga života, a isto tako potpuno otvoreni za Božji zahvat u našu stvarnost, za dar njegova Duha, za stvarnost neba koje dolazi k nama, spušta se u našu zemnost i preobražava je. U ovakvom stavu otvorenosti nebo može doprijeti do naših tama, strahova, vezanosti našega života za zemlju i nagona. Može ući u naše strahove i boli, u naše neostvarene snove i planove.

Kad sam u molitvi, nebo se otvara ne samo nada mnom nego i nad svima onima koje nosim u srcu, nad onima koji su zatvoreni u svom očaju, beznadu, koji su bilo čime

ograničeni, sputani, svezani. Nebo se otvara i nad onima čije su ruke zgrčene, koji misle da je za njih nebo zatvoreno jer ne vide smisao života, koji svoj pogled i svoje čežnje više nisu u stanju usmjeriti prema gore nego idu kroz život spuštenu pogleda, zagledani samo u svoje poslove, u svoj dio zemlje kao da od nje i od svojih ruku očekuju spas, počesto u gomilanju materijalnoga ili prepušteni tek prolaznom. S vremenom postaju sve tmurniji, mrzovoljniji, nesretniji... Jer spasa od samo zemaljskoga nema. A odavno su već zaboravili u nebo se zagledati, s nebom u sebi se susretati.

Biti zagledan u nebo ne znači pak preskakati ovu zemlju, preskakati svoj zemaljski život sa svim njegovim poteškoćama i križevima, nego u potpunom prihvaćanju svoga vlastitog života sa svime što nas u njemu susreće, uvijek iznova računati s nebom iznad nas i s nebom u nama. Mi ne preskačemo zemlju ni zemaljsko nego zajedno s njom uzdizemo svoje ruke prema nebu. Postoji jedna opasnost kod nekih ljudi koji u svojoj pobožnosti ili bolje kazano u svojoj fascinaciji svojom slikom Boga, žele ostaviti ili obescijeniti ono ljudsko, zemaljsko, ostaviti ga iz sebe, a prionuti uz nebo bez zemlje. Ali iz iskustva znamo da to nije moguće. Nas naša zemaljska, naši nagoni, naše tame i lomnosti prate u stopu. Ne možemo ih se osloboditi.

Mi možemo uzlaziti k nebu tek kad naučimo silaziti, silaziti u svoje srce, u svoju stvarnost, u svoj konkretni život. Tek tada ćemo učiti i kako se uzlazi, zapravo kako se prihvaća blagoslov neba u našoj svakidašnjici.

Isus kao božanski putnik došao je među nas da nam posvjedoči o našem božanskom podrijetlu, da ne bismo zaboravili kako uz svoju zemaljsku egzistenciju imamo i nebesku. I da je ona pohranjena u nama, da je dio božanske stvarnosti, koja našem ljudskom životu daje dimenziju vječnoga, našem ljudskom zemaljskom putovanju pravo usmjerenje prema nebu.

ti, pogotovo ne na silu. One su dio nas i samo zajedno s njima možemo k Bogu. Samo ako imamo hrabrosti prihvatiti svoje tame i spustiti se u dubinu njih, nad nama se može otvoriti nebo.

Nebeske ljestve

Koje je sredstvo za uzlazak k nebu? Nisu li to svojevrstne ljestve, poput onih Jakovljevih o kojima nam govori Stari zavjet. Jakovljeve ljestve mogu nam poslužiti kao svojevrstna slika i našega duhovnog puta, našega života i nastojanja da nekako dohvatimo nebo, njegove tajne, ne bismo li nekako priskrbili blagoslov za svoj život. Te ljestve imaju svoje čvrsto uporište u zemlji, kako bi se mogle k nebu uzdignuti. To je Jakovljeva san i san svih nas. Moramo imati čvrst oslonac u zemlji, u ljudskosti, u sebi samima, u životu samom. Trebamo znati što uistinu želimo, koje su naše najdublje čežnje. Čemu stremi naše srce? Trebamo upoznati sebe zemaljske da bi nam nebesko bilo otvoreno. Upravo tamo gdje iskusujemo krajnju ugroženost našega bića, krajnju nemoć, tu se nad nama može otvoriti nebo i podariti svoj blagoslov. To su ljestve borbe kojim nam se uspinjati u novu stvarnost svoga života i svakidašnjeg poslanja.

Kad se nađemo na kraju, pritiješnjeni našim sumnjama, razdrti grijesima i ovisnostima, kad smo unatoč svojoj vjeri svjesni sumnji i strahova, nad nama se otvara nebo, biva nam darovano da iskusimo prisutnost nekih spasonosnih ljestava koje našu zemaljsku stvarnost povezuju s nebeskom. Kad želimo pobjeći od ove zemlje, od svoje stvarnosti u neku sferu nebeskoga, ali samo da bi sebe zaštitili, sklonili, zaboravili... često nam te ljestve postaju nevidljive, izmiču, ili padnemo s njih i razbiju se naše nestvarne iluzije. One su tu spasonosne i stvarne tek kad zakoraćimo uz njih sa svom težinom svojih života. Tek tada nas mogu držati, ohrabriti, pomoći nam da vidimo iznad sebe otvoreno nebo.

Mi možemo uzlaziti k nebu tek kad nauči-

mo silaziti, silaziti u svoje srce, u svoju stvarnost, u svoj konkretni život. Tek tada ćemo učiti i kako se uzlazi, zapravo kako se prihvaća blagoslov neba u našoj svakidašnjici.

Ljudi neba

Dakle, nismo samo ljudi zemlje nego i ljudi neba. To nam je Isus posvijestio svojim životom i svojim navještajem Radosne vijesti. On nas upućuje u nove oblike zagledanosti u nebo, u ono nebo koje nije samo iznad nas, nego i u nama. Ako se zadržimo samo na onom izvan nas, postoji opasnost da ostanemo tako zagledani, da ne napredujemo, da prestanemo živjeti onaj obični, svakidašnji, ljudski život. Ako ostanemo zagledani, stalno ćemo se spoticati o zemaljsko i o sitnice, stalno ćemo se ranjavati. Zato je vrlo bitno otkriti nebo u nama samima, u stvarnostima zemaljskim oko nas, u onom krhkom i lomnom, u grješnom i sumnjičavom.

Isus kao božanski putnik došao je među nas da nam posvjedoči o našem božanskom podrijetlu, da ne bismo zaboravili kako uz svoju zemaljsku egzistenciju imamo i nebesku. I da je ona pohranjena u nama, da je dio božanske stvarnosti koja našem ljudskom životu daje dimenziju vječnoga, našem ljudskom zemaljskom putovanju pravo usmjerenje prema nebu. U nama postoji taj prostor neizmjerne slobode, čovjekoljublja i bogoljublja, prostor zaštićen dobrotom i ljubavlju, prostor čiste šutnje. Nebo u nama. Tu smo zaogrnuti potpunim prihvaćanjem i Božjom iscjeliteljskom snagom. Tu je u nama i naš unutarnji učitelj koji nas uči potpunijem i sretnijem životu. Ako ga oslušujemo, ne ćemo imati potrebu stalno trčati k drugima tražeći pravi put. Ne ćemo svoje živote ravnati prema mišljenju i procjeni drugih, nego ćemo neprevarljivo znati da nas naš unutarnji učitelj vodi sigurnim putem i da ćemo tako sve više urastati u stvarnost neba koja je u nama kao sigurna božanska nit o kojoj visi sav naš život i svako nastojanje u njemu.

Bog nas po svojoj Majci uporno zove

Stanovnici Međugorja i Salzburga mogli bi navesti mnoge razloge za razgovor s gospođom Schwanhild Heintschel-Heinegg, jednostavno zvanom Schwani, budući da ona dolazi iz Salzburga, a mnogo vremena provodi u Međugorju.

Razgovarala Ana Šego

Schwani, kako to da ste već toliko godina u župi Međugorje?

Pred više od 15 godina došla sam u Međugorje jer me je fra Slavko Barbarić bio zamolio da mu pomognem oko Festivala mladih. Iz te početne suradnje razvila se cijela djelatnost, ponajprije na humanitarnom području. Fra Slavko je 1998. osnovao Fond za obitelji s mnogo djece i povjerio mi je brigu za nj. To pomaganje potrebnima priraslo mi je za srce i tako je ostalo sve do danas.

Recite nam nešto o svome životu prije susreta s fra Slavkom?

Moja obitelj potječe iz Češke, odakle smo bili protjerani poslije Drugoga svjetskog rata. Izgubili smo ne samo sve svoje imanje, nego i oca i najmlađega brata. Majka je 9 godina živjela s troje male djece u barakama za izbjeglice u Salzburgu, u Austriji. Moj se život promijenio zahvaljujući jednoj Amerikanke koja je preuzela kumstvo nada mnom, te smo 1958. odselili u SAD.

Kad sam završila školu, 1964. godine, prigodom predizbornog govora kao kandidata za senatora New Yorka upoznala sam Roberta F. Kennedyja, brata ubijenoga američkog predsjednika J. F. Kennedyja. Govorio je o tome kako bi promijenio Ameriku, i to me je tako dirnulo da sam odmah odlučila volonterski pomoći u njegovoj kampanji. Poslije njegove pobjede postala sam njegova osobna tajnica. Bila sam tako obuzeta poslom da nisam imala više nikakav privatni život, pa čak ni vremena za nedjeljnu Misu ili ispovijed. Nakon atentata na njega 1968. u Los Angelesu, nekoliko sam godina radila u Kanadi, a onda se za stalno vratila u Europu, gdje je cijeli moj život opet bio obilježen posvemašnjim angažmanom u poslovnom svijetu, pa opet nisam imala vremena brinuti se za svoj duhovni i duševni život.

Kad ste prvi put došli u Međugorje, od koga ste čuli za ukazanja Kraljice Mira i što Vas je potaknulo na dolazak?

Već osamdesetih godina čula sam za Međugorje, ali nisam mogla doći zbog intenzivnog poslovnog života. Iznenađna smrt mogega muža potaknula me na prvo hodočašće u Međugorje, godine 1994.

Opišite nam svoje prve dojmove i što se poslije događalo?

Moj prvi dojam nije bio poseban. Mnoštvo koje moli kronicu, bilo mi je to pomalo čudno. Nekoliko tjedana poslije sudjelovala sam na jednome molitvenom seminaru koji je u Austriji vodio fra Slavko. Odjednom, dok je slavio svetu Misu, počela sam plakati i nisam mogla prestati. Tada sam čula jedan unutarnji glas: „Idi ovom svećeniku, on ti može pomoći!“ Uz mene je bila moja sestra koja je poznavala fra Slavka. Zamolila sam je da me povede k njemu, što je ona poslije Mise i učinila. Fra Slavko mi je predložio da dođem u Međugorje, gdje će imati više vremena za mene. Dva tjedna poslije opet sam bila u Međugorju i kod fra Slavka obavila životnu ispovijed, i to nakon što 30 godina nisam išla ni na Misu, ni na ispovijed. Tada je on sa mnom proveo 5 sati, jer se tijekom svih tih godina bilo nakupilo mnogo stvari koje je trebalo rješavati. Meni je vrlo brzo bilo jasno da s fra Slavkom želim raditi na Gospinu djelu, i tako je i bilo.

Nekoliko godina surađivali ste s fra Slavkom. Što je bilo najplodnije?

Vrijeme uz fra Slavka bilo mi je vrlo dragocjeno. Tijekom tih godina mnogo sam naučila, prije svega to da se ništa ne može na silu, da treba dopustiti da se čini Božja volja. Uvijek sam htjela pomagati da se uklone nepravde u svijetu, ali i u tom smislu čovjek mora shvatiti da ono što mi smatramo da je bolje, nije uvijek najbolje za ljude na koje se odnosi. Činjenica da mi je fra Slavko povjerio brigu za Fond za obitelji s brojnom djecom – dakle poboljšavanje životnih uvjeta najsiromašnijih u ovoj zemlji – za mene je bila najveći životni izazov i, vjerujem, naj-

smislenija djelatnost kojom sam se u životu bavila.

Je li fra Slavkovo djelo i danas živo i djelotvorno kod hodočasnika? Živi li i kod onih koji ga nisu upoznali?

Fra Slavko je bio tako izvanredan svećenik da ga se oni koji su ga poznavali živo sjećaju čak i deset godina nakon njegove smrti. Osobni susreti s njime njima su još uvijek važni. Mnogi su ga izabrali za svoga osobnog zagovornika u nebu, a mnogima je on bio i ostaje veliki primjer. Mnogi koji ga nisu poznavali za njega su čuli i žele o njemu više znati. Takvima uvijek savjetujem čitanje njegovih brojnih knjiga koje govore o njegovoj ljubavi prema Majci Božjoj. Te su knjige najbolji put za upoznavanje i primjenjivanje Gospinim poruka.

Podijeliti s drugima – to se mora naučiti

Mnogo putujete, susrećete mnoge različite ljude. Kako Međugorje na njih djeluje, što im znači i kako oni žive Gospine poruke?

Kad susrećem ljude u inozemstvu i kad im govorim o Međugorju i o tome što ovdje radim, nailazim na dvije skupine ljudi. Ima ih koji još nikad nisu čuli za Međugorje i za ukazanja, i onih koji za Međugorje znaju ili su već bili u Međugorju. Neki od onih prvih pokazuju istinsko zanimanje, drugi takve vjerske stvari potpuno odbacuju. Nažalost, moram reći da u inozemstvu općenito imam snažan osjećaj da živimo u dijaspori, i da samo oni koji imaju osobni kontakt s Međugorjem prate poruke i pokušavaju ih živjeti.

Kad je riječ o porukama Kraljice Mira, što one Vama znače, što znače današnjim vjernicima i današnjem čovječanstvu? Jesu li dovoljno shvaćene, pokušavaju li ih ljudi živjeti?

Nije na meni davati savjete župljanima, ali bi možda bilo dobro imati na umu da Majka Božja svoje poruke ne upućuje samo hodočasniciima, nego svima nama. Ona sve nas upozorava i želi nas sve spasiti i dovesti Bogu.

Kad pratimo poruke koje nam Majka Božja već trideset godina daje u Međugorju, prepoznajemo da nam brižno pokazuje put kojim trebamo ići da bismo živjeli svetom životom. Ona nas korak po korak približava tom cilju. Od nas, svoje djece, ona ne očekuje previše, nego nas stupnjevitom odgaja. U porukama u posljednje vrijeme osobno iščitavam određenu žurbu – kao da katastrofe koje se množe u svijetu od nas traže da razmislimo, jer jednoga dana ni mi ne ćemo moći izbjeći slične događaje. Tada će biti bitno jesmo li se pripremili na njih, i jesmo li spremni za posljedice onoga što smo činili.

Rekli smo da mnogo vremena provodite u Međugorju. Što Vas je na to potaknulo? Čega ovdje ima a tamo nema?

Poslije fra Slavkove smrti mislila sam se vratiti u lijepu Austriju i provesti predvečerje svojega života u domovini. Mislim da postoje dva razloga što sam ipak odlučila izabrati Međugorje kao središte svojega života. Prvi razlog, koji potvrđuje jedinstvenost ovoga mjesta, je činjenica da netko tko je ovdje upoznao i zavolio Majku Božju uvijek osje-

ća čežnju za Međugorjem, gdje čovjek ima osjećaj da je nebeskoj Majci bliže nego na nekom drugom mjestu. Drugi razlog je, naravno, posao koji sam započela s fra Slavkom – pomaganje ljudima u nevolji.

Poznajemo Vas kao osobu koja nalazi način da se pomogne ljudima u nevolji – najsiromašnijima. Tko su ti ljudi u nevolji, kako ih nalazite, i tko su ljudi koji im pomažu, tko vam daje potrebna sredstva?

Zajedno s Irmom Schwitter iz Njemačke, koja već godinama živi u Međugorju, te Ivanom Pandžom iz Mostara, usko surađujem s humanitarnom organizacijom Međugorje-Mir i župnim uredima. Iz iskustva znam da najsiromašnji rijetko izravno traže pomoć; oni se pokušavaju sami izvuci iz teških situacija, što iz financijskih ili zdravstvenih razloga često nije moguće. Koncentriramo se na obitelji s brojnom djecom – što govori i ime Fonda – napose na obitelji s hendikepiranom djecom, starim i bolesnim članovima, koje žive u neljudskim uvjetima kakve u srednjoj Europi zapravo više ni ne vidamo. Obiteljima ne dajemo novac, nego ono što im je najnužnije. To mogu biti lijekovi, živžne namirnice, pomoć pri obnovi kuće, priključivanje tekuće vode, ugradnja kuhinje, kupaonice, nabava namještaja ili čak kupnja krave, itd. Kuće obnavljaju sami koliko im je to moguće, a za posebne poslove stavljamo im na raspolaganje majstore. Uvijek kažem da obiteljima pokušavamo „dati krila“, da bi svoj život mogle živjeti na boljim temeljima i bez tuđe pomoći.

Pomažemo i druge fra Slavkove projekte, napose Majčino selo, zajednicu Milosrdni Otac za momke s problemima ovisnosti, kao i mali zoološki vrt u Vrtu sv. Franje, koji je bio osnovan da bi se djeca naučila odnositi prema životinjama s ljubavlju i poštovanjem već od ranog djetinjstva. Pomoć dobivamo isključivo od prijatelja i velikodušnih donatora iz Švicarske, Njemačke i Austrije.

Što mislite, ima li u našoj zemlji više ili manje potrebnih nego prije?

Tijekom godina, promjer našega djelovanja jako se proširio, što znači da se životni standard općenito poboljšao. Kod stanovništva se, napose u okolici Međugorja, osjeća neka vrsta općeg blagostanja, što se vjerojatno može zahvaliti brojnim hodočasniciima i humanitarnom pomoći koju su prijatelji Međugorja slali tijekom brojnih godina. Čini mi se pak da se razlike između imućnijih i siromašnijih sve više povećavaju. Podijeliti s drugima – to je razvojni proces, i to se mora naučiti.

Približava se 30. obljetnica ukazanja Kraljice Mira. Što mislite, što privlači ljude iz cijeloga svijeta, zašto mnogi dolaze i po nekoliko puta? Što nalaze u Međugorju čega na drugim mjestima nema?

Svi oni koji su već bili u Međugorju, koji vjeruju u poruke Majke Božje, uvijek se žele vratiti na ovo mjesto jer je ono postalo njihovom duhovnom domovinom. Ljudi dolaze zato što ovdje nalaze druge vjernike – istomišljenike, zato što je ovdje „normalno“ moliti, ovamo se dolazi kao svojoj kući. Ovdje se čovjek osjeća zaštićen kao pod Gospinim plaštem i – iako je Gospa posvuda – nigdje se ta zaštita ne osjeća tako snažno kao u Međugorju.

Koji su, po Vašem mišljenju, plodovi Međugorja?

Za mene je najveći plod to što, po Međugorju, toliki ljudi najrazličitijih životnih staleža na neki način dolaze u doticaj s Bogom, i temeljem toga svojem životu daju više smisla ili čak novi smisao, jer su se doista obratili. Nazočnost Majke Božje ovdje u Međugorju može se osjetiti, i po njoj Bog ovdje svakom čovjeku daje tolike milosti, a po njima i mogućnost da ga lakše nađu. On nas po svojoj Majci uporno zove, da bi nas sve privukao k sebi. Sigurno je da ga ovdje bolje čujemo nego u buci svijeta izvan Međugorja.

Primijetili ste promjene kroz koje Međugorje prolazi. Što biste preporučili župljanima, sada i za budućnost?

Jasno je da sam primijetila vidljive promjene. S jedne strane, razumljivo je da se Međugorje želi prilagoditi potrebama hodočasnika i da im pokušava ponuditi sve. Rezultat je da mjesto izgleda kao veliko gradilište. Stabla i cvijeće povlače se pred betonom. S druge strane, ne smijemo zaboraviti da je Međugorje hodočasničko mjesto i da domaćini imaju odgovornost da se njihovo mjesto očuva. Hodočasnici koji ovamo dolaze nalaze se na hodočašću na kojem im se ne mora nuditi svaki komfor, pa čak i luksuz. Smisao i cilj hodočašća je usredotočiti se na ono bitno. Nije na meni davati savjete župljanima, ali bi možda bilo dobro imati na umu da Majka Božja svoje poruke ne upućuje samo hodočasniciima, nego svima nama. Ona sve nas upozorava i želi nas sve spasiti i dovesti Bogu. Mi to moramo dopustiti, jer smo svi na hodočašću i svi – kao fra Slavko – jednoga dana želimo biti rođeni za nebo.

(Prevela Lidija Paris)

▶ **Nastavak s 13. str.**

Crkvi u kojoj vjerujemo da je Isus Krist jedini posrednik između Boga i ljudi, jedini Spasitelj. Odlučno je pitanje kako da vjernici stupe u realno zajedništvo s Bogom, s Isusom Kristom, već ovdje, u zemaljskoj zbiljnosti. Bog postaje blizak u svojoj riječi, sakramentima i zajedništvom vjernika. Teologija nas uči kako je pretpostavka za bilo koje iskustvo Boga u čovjekovu životu sama Božja milost. Bog sam uspostavlja odnos sa svojim stvorenjem, on se objavljuje kako bi mu se čovjek mogao obratiti u životu i stupiti u vezu s njime. Duhovnost je bitna sastavnica svake istinske religioznosti. Kako je pak puk bitni i integralni dio življene i konkretne vjere, onda je u tome surječju pučka pobožnost bitni i integralni dio kršćanstva. To se napose očituje u marijanskim svetištima, mjestima Marijinih ukazanja. U tome širokom spektru Međugorje je već trideset godina nezaobilazivi čimbenik gdje već trideset godina imamo i slijedimo *sensus fidei fidelium* koji vjeruju kako se ovdje Gospa ukazala, imaju to iskustvo u vlastitom životu, mole se i šire to svjedočanstvo. Tako *lex credendi* (naime, da se Gospa ukazala) postaje *lex orandi*, gdje imamo podudarnost i recipročnost: *Lex orandi statuit legem credendi*. To nije nimalo zanemariv čimbenik u prosudbi samoga fenomena zvana Međugorje.

Namjesto zaključka

Međugorje ima svoje gorljive pobornike ali i vatrene protivnike. Do dana današnjega. Stanoviti embargo stoji nad njim godinama što se tiče crkvenoga tiska na ovim ozemljima. Međugorje se naprosto prešućuje ili ignorira, velika okupljanja su također prešućena u crkvenoj javnosti, primjerice, svećeničke duhovne vježbe, velika okupljanja i zborovanja mladih također. Ono u službenoj Crkvi nema pravo javnosti, dok su vjernici neumorni u dolaženju i traganju za smislom i istinom te autentičnim vjerskim iskustvom. Djevoja dolazi kako bi nas podsjetila na istine evanđelja koje mogu i danas biti vrelom nade u svijetu bez nade i ljubavi, bešćutnom i sve protubožnjem. Naša nada ima svoju horizontalnu i vertikalnu protežnicu, i Marija uporno naglašava tu okomicu – vertikalnu, odnos prema Bogu u molitvi i poniznosti. Za čovjeka je bitno biti u dodiru s Bogom, on je iz Boga potekao, k njemu se vraća. To je sržna poruka svih Marijinih ukazanja kroz povijest.

U konačnici ono nije zavisilo i ne zavisi od nas, od ljudskih autoriteta. Ljudski autoriteti nisu ti koji su promicali ili stvorili

Stanoviti embargo stoji nad njim godinama što se tiče crkvenoga tiska na ovim ozemljima. Međugorje se naprosto prešućuje ili ignorira, velika okupljanja su također prešućena u crkvenoj javnosti, primjerice, svećeničke duhovne vježbe, velika okupljanja i zborovanja mladih također.

li Međugorje, pogotovo ne fratri kojima se to pripisuje – fra Jozo Zovko, fra Tomislav Vlašić ili pok. fra Slavko – nego se Međugorje samo dokazalo u Crkvi kao mjesto molitve, obraćenja, novih obzora i nade za svijet. Svi su tzv. korifeji Međugorja ili uklonjeni višom silom – preminuli ili dekretom udaljeni – i fra Jozo, i fra Slavko, i fra Ljudevit, i fra Tomislav Vlašić – a ono ostaje i dopisuje dalje svoju povijest, i bez njih. Međugorje: Ono je zauzelo svoje mjesto, čvrsto i sigurno, u svijesti katoličkih vjernika. Međugorje nisu stvorili fratri ni kler, svojim umijećem ili znanjem, nego ga je stvorilo i započelo Nebo s vjernim pukom, vjerničkom bazom, laicima. Da je zavisilo o ljudskim čimbenicima, davno bi ga nestalo s lica zemlje, a svjedoci smo kako Međugorje danomice raste i zahvaća cijelu Crkvu. Nisu to mogli zanemariti ni crkveni vrhovi u Vatikanu.

To jest vjerojatno i razlog zašto je na najvišoj crkvenoj razini uspostavljeno povjerenstvo koje će proučavati Međugorje i donijeti svoj sud o događajima koji su među nama već tri desetljeća. Dolazak bečkoga kardinala Christopa Schönborna za Novu, 2010. nešto je kao prijelomna točka u povijesti ovoga molitvenoga mjesta. Ulažak u novo desetljeće ovoga stoljeća obilježen je padom nevidljivoga zida koji je podizan desetljećima oko Međugorja. Dok su Europa i svijet slavili dvadesetu obljetnicu pada Berlinskoga zida, još se jedan zid srušio koji su pojedinci uporno u svome

osporavanju i prijeporu podizali u svijetu spram Međugorja. Dolazak bečkoga kardinala Schönborna izbija iz ruku adut svima koji su se „vadili“ ili ispričavali kako ovo nije od Crkve priznato, kako će trebati sačekati konačni sud. Konačnoga suda nema bez osobnoga iskoraka prema Gospodinu i bez osobnoga obraćenja. Stvar se ne odlučuje samo za stolom, nego i na koljenima.

Međugorje se u međuvremenu dokazalo kao mjesto molitve i obraćenja, mjesto temeljitih životnih zaokreta i iscjeljenja, mjesto gdje su nebrojeni pronašli put do Boga i vlastita srca. Ono je također i mjesto gdje su niknula tolika duhovna zvanja u Crkvi. Ono je postalo škola molitve i klanjanja, žive i intenzivne sakramentalne prakse i duhovnosti, poticaj da se i drugdje počne s ovdašnjom praksom. Ako je Sabor imao za cilj obnoviti Crkvu u glavi i udovima, slobodno možemo reći kako je upravo Međugorje najljepši izdanak te pokonciliske obnove. U obraćenju, na koljenima, u dubokoj predanoj molitvi pred Presvetim, u slavlju sakramenata, u navještaju Radosne vijesti koja je najbolji lijek za posrnuli i bolesni svijet.

Nikome Međugorje nije naudilo, a nebrojenima je bilo od životne koristi. Pavao je svojim poručivao: Duha ne trnite! Uvjereni smo da se ne će naći onih koji bi ovo htjeli ugušiti. Jasno da treba stablo obrezivati, ponešto čak i okresati, čupati korov koji zna izrasti. Važno je još jednom naglasiti: Početci, prvi dani su odlučujući. Oni su se rodili bez ičijega utjecaja na same vidioce. Ovi su bili zahvaćeni, istrgnuti iz privatnoga života, katapultirani u žarište javnosti. Postali su i ostali do danas svjedoci toga čuda. Stoga treba prema Apostolovoj Duha raspirivati, jer Gospodin nam nije dao duha bojažljivosti, strašljivosti, nego Duha svjedočenja, odvažnosti, snage, ljubavi i razbora.

Prateći sve ovo oko Međugorja može se zaključiti da se na njega može primijeniti teološki princip o *sensus fidei* i *consensus fidelium*, gdje Duh Božji izravno djeluje na vjerničkom puku, te da je ovdje na djelu stari princip kako je *lex orandi* postavio (statuit) *legem credendi*. Svojedobno, u arijskim previranjima, presudnima za crkveni nauk, sveti Hilarije iz Poitiersa napisao: „Uši vjernika bijahu čistije od srdaca biskupa“. Čini se da je i ovdje vjerničko uho i srce otvorenije za novo od crkvenih službenika. Što puk moli to i vjeruje, preko molitve i liturgije dolazi se do čvrsta vjerovanja i uvjerenja. I to se onda usijeca u svijest cijele Crkve u našem vremenu.

(Svršetak)

Hvala Ti, Oče, za Kraljicu Mira

Bože, Oče naš, u ime Tvoga Sina Isusa, s Marijom Kraljicom Mira, zahvaljujemo Ti za svu Tvoju ljubav i dobrotu. Oprosti nam kad smo dopustili da u naše srce ude strah i nepovjerenje jer smo zaboravili Tvoju ljubav. Oslobodi naše srce da mogemo čuti riječi koje si svakom od nas osobno kao svome djetetu uputio: Ne boj se! Ja sam s tobom! Daj nam snage da se oslobodimo svega što uzrokuje strah i tjeskobu, da Ti u miru i radosti služimo.

Blagoslovi sve one koji žive u strahu. Vрати im mir.

Blagoslovi sve one koji su u strahu zbog utjecaja zlih duhova. Ti si Gospodar, reci jednu riječ i povрати im mir. Blagoslovi sve koji se s razlogom boje za svoj život jer su ih drugi ugrozili. Neka osjete Tvoju nazočnost i zaštitu.

Blagoslovi sve one koji se nalaze u smrtnom strahu. Neka Te susretnu kao milosrdnog i dobrog Oca.

Hvala Ti, Oče, za Kraljicu Mira, kojoj si dopustio da bude s nama. Daj nam milost da hodočasteći s Njom dođemo jednom u konačnu radost i mir u Tvojemu kraljevstvu. Tako neka bude. Amen.

fra Slavko Barbarić

Budi Božja žrtva i Božji svećenik

Sveti Petar Krizolog, crkveni naučitelj

Zaklinjem vas milosrdem Božjim. Moli i Pavao, ili još bolje: moli Bog preko Pavla, jer mu je više stalo do toga da ga ljudi ljube nego da ga se plaše. Moli Bog, jer više želi biti Otac nego Gospodar. Moli Bog milosrdem da ne bi kaznio strogošću.

Poslušaj Gospodina kako moli: Gledajte u meni svoje tijelo, svoje udove, svoju utrobu, svoje kosti i svoju krv. Ako se plašite onoga što je Božje, zašto ne ljubite ono što je vaše? Ako bježite od Gospodara, zašto se ne utečete roditelju?

No, možda vas zbunjuje moja gorka muka koju ste sami prouzrokovali? Nemojte se bojati. Ovaj križ nije moj žalac, nego žalac smrti. Ovi čavli ne zadaju meni bol, nego snažnije utvrđuju moju ljubav prema vama. Ove rane nisu uzrok moga jecanja, nego vas više približuju mojemu srcu. Moje vas raspeto tijelo grli, a ne povećava moju bol. Moja krv nije uzalud prolivena, nego se daje vama za dar.

Dođite, dakle, vratite se i tako upoznajte Oca koji uzvraća dobro za zlo, ljubav za uvrjedu, toliko milosrđe za tolike rane.

Ali čujmo kako zaklinje Apostol: *Zaklinjem vas da prinesete sebe*. Dok Apostol tako moli, uzdiže sve ljude na svećeničko dostojanstvo: *Da prinesete sebe kao živu žrtvu*.

O kako je nečuvana služba kršćanskoga svećeništva, kad je čovjek sam sebi i žrtva i svećenik, kad čovjek ne traži izvan sebe što će Bogu žrtvovati, kad čovjek prinosi Bogu kao žrtvu ono što nosi sa sobom i u sebi, i ono što

je za njega, kad ostaje ista žrtva i isti svećenik, kad se žrtva kolje a živi, kad svećenik žrtvuje, a ne zna ubiti.

Uzvišene li žrtve gdje se prinosi tijelo bez tijela i krv bez krvi. Apostol veli: *Zaklinjem vas milosrdem Božjim da prinesete sebe kao živu žrtvu*.

Braćo, ta Kristova žrtva dolazi iz slike kojom je Krist radi vječnoga života žrtvovao svoje tijelo za život svijeta. I stvarno je svoje tijelo učinio živom žrtvom, jer ubijeni živi. U toj se žrtvi, dakle, smrt kažnjava, žrtva ostaje; žrtva živi, smrt se kažnjava. Zato smrt rađa mučenike koji na kraju života počinju živjeti. Ubijeni žive i blistaju na nebu, oni za koje ljudi smatraju da su usmrćeni.

Apostol kaže: *Zaklinjem vas, braćo, milosrdem Božjim da prinesete sebe kao žrtvu živu, svetu*. To je ono o čemu je Prorok pjevao: *Nisu ti mile ni žrtve ni prinosi, nego si mi pripravio tijelo*.

Čovječe, budi Božja žrtva i Božji svećenik. Nemoj ispuštati što ti je dala i dopustila božanska vlast. Obuci haljinu svetosti. Pripaši se pojasom čistoće. Neka Krist bude na pokrivalu tvoje glave. Neka križ čvrsto stoji i bude zaštita tvoga čela. U svome srcu razmišljaj o tajni božanske mudrosti. Pali stalno miomirisni tamjan molitve. Čvrsto prihvati mač Duha. Neka tvoje srce bude žrtvenik. I tako bez straha predaj svoje tijelo Bogu za žrtvu.

Bog traži vjeru, a ne smrt; žedan je predanošću, a ne krvi; ublažuje ga dobra volja, a ne nasilna smrt.

Teku godine, teku

Dugi niz godina, čak desetljeća, Kraljica Mira nam govori da se na pravi način trebamo ponašati u ovom zemaljskom životu. Jednog ćemo dana doći pred svoga Boga i tada ćemo kao na filmu vidjeti gdje smo griješili, a gdje smo dobro činili. Naravno da ishod ovisi od viđenoga. Možemo završiti u raj, čistilištu ili, pak, paklu. Današnja društvena uređenja ne razmišljaju na taj način, ona bi htjela sebe postaviti na Božje mjesto. Zbog toga lažu ljudima i odvođe ih na krive putove.

Miljenko Stojić

Čitam ovih dana kratku izjavu Stephena Hawkinga. Kažu da je velik teoretski fizičar i kozmolog. Ne znam to, neka im bude, ali znam da o njemu neprestano govore. Većinu svoga životnog vijeka provodi u kolicima, još tamo od mladosti. Obolio je od skleroze multipleks koja je trenutačno neizlječiva. Reče odmah na početku izjave da mu je ta bolest obogatila život. Bi mi nešto čudno. Nisam čuo da je počeo vjerovati u Boga, a da je vjerovao zacijelo ne bi današnja javna glasila ovoliko o njemu govorila. Sljedeće rečenica sve otkri. „Ne postoji zagrobni život“, izjavi hladnokrvno. Pridoda da je naš mozak zapravo računalo. Kad mu otkazu komponente, umiremo i to je to. Računalo odslužilo svoje.

Dugo sam stajao nad ovom izjavom. Pokušavao sam se uživjeti u znanstvenikovo stanje i razabrati kako unatoč bolesti ne može shvatiti da postoji Bog, a u isto vrijeme izjavljivati da uživa u životu. I nisam ništa posebno uspio dokučiti. Zaključio sam, tek, da ga je povrijeđenost zbog životnih poteškoća jednostavno pretvorila u ohola čovjeka koji je spreman iskoristiti život za svoje prohtjeve pa što bude. Neka mi oprost ako nije ovako, ali nekako mi sve na to miriše.

Svatko od nas zna da nam nije ništa lakše nego Stephenu. Njemu je njegov križ težak, a nama naš. Ipak, nismo odbacili Boga. Jesmo li zbog toga manje znanstveni od njega? Ma dajte! Ima stvari koje se samo uz Božju pomoć mogu shvatiti. Čovjek koji vjeruje dublje zahvaća u svijet oko sebe i u svijet u sebi. Protiv je ljudskog dostojanstva usporediti se s računalom i tako poimati stvari. Previše smo složeni i za najsloženije računalo i logika nam kaže da je netko morao postojati tko nas je tako složene zamislio i, ako baš hoćemo uporabiti računalni pojam, sastavio. Zna to i Hawking, jer je potpuno razumski, ali...

Dugi niz godina, čak desetljeća, Kraljica Mira nam govori da se na pravi način trebamo ponašati u ovom zemaljskom životu. Jednog ćemo dana doći pred svoga Boga i tada ćemo kao na filmu vidjeti gdje smo griješili,

li, a gdje smo opet dobro činili. Naravno da ishod ovisi od viđenoga. Možemo završiti u raj, čistilištu ili, pak, paklu. Današnja društvena uređenja ne razmišljaju na taj način, ona bi htjela sebe postaviti na Božje mjesto. Zbog toga lažu ljudima i odvođe ih na krive putove. Ne bi ovoliko dugo Kraljica Mira dolazila da nismo zaista došli u slijepu ulicu. Ratujemo na sve strane ko sretni, lažemo, krademo čitavim narodima i kontinentima, dovodimo zemlju u opasnost da je jednoga dana jednostavno nestane. A brižna majka ne može gledati kako joj djeca srljaju u opasnost. Opominje ih, pokušava naučiti pravom putu, pomoći im da se pokaju. Taj su zov čuli mnogi od onih koji su došli u svjetski poznato molitveno središte u Međugorju, ali i mnogi koji su samo o tome slušali ili o tome čitali. Pokrenula se nova struja mišljenja, ali puna života i nade. Slijede je ljudi svih životnih poziva i zanimanja, ljudi koji su okusili što je život ili tek ulaze u njega. Iz pepela se rađa nešto novo.

Prolaze mi glavom ove misli dok gledam ratno sklonište gdje komunisti 1945. pobije hercegovačke franjevce. Kroz oblake prosijava sunce, a nedaleko čavrlja skupina hodočasnika pristigla odnekle sa španjolskoga jezičnog područja. Ovi pobijeni franjevci nisu uzalud dali svoje živote. Vjerovali su u svoga Boga i uživali u svakidašnjim događanjima.

Zbog toga kad se trebalo opredijeliti ili za Boga ili za ispraznu komunističku ideologiju, znali su što treba učiniti. Otišli su u smrt ispojeđeni, dostojanstveno, uzdignuta čela. Htjeli su ih poslije optužiti za ovo i ono, ali nitko u to nije vjerovao. Bezbožnici su ih pobili, a oni su otišli svome Bogu.

Pristupaju mi hodočasnici i žele da im nešto kažem. Tu su u Međugorju nekoliko dana pa navratili. Bi mi drago objasniti im barem nekoliko stvari, onoliko koliko mogu shvatiti u ovom trenutku. Otišli su zadovoljni.

Ipak, zbog kratkoće vremena nisam im objasnio da komunisti nisu uspjeli zatrti vjeru u ovim krajevima, i šire, nego su je raspršili. Nikada u širokobriješkom i okolnim krajevima nije bilo toliko duhovnih zvanja kao nakon Drugoga svjetskog rata. Mučenička krv nije uzalud prolivena. Nešto slično kao u Međugorju. Na Gospin govor ljudi mijenjaju svoja srca i određeni među njima zažele izbližega slijediti svoga Boga. Ovih dana čuh da mučenička krv pobijenih hercegovačkih franjevaca i dalje donosi plodove. Neki su o svemu tome čuli, čitali i htjeli bi slijediti te tragove.

Gospa na Širokom Brijegu, Gospa u župi Međugorje, Gospa na raznim drugim stranama skuplja svoju djecu, dok vrijeme protječe. I neka protječe, oni su na sigurnom.

Glasnik
MIRA

O međugorskim događajima te odjecima u svijetu i u Crkvi čitajte u Glasniku mira, mjesečniku Informativnog centra MIR Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira. Podijelite svoje dojmove i iskustva.

Uredništvo:
Glasnik mira, Gospin trg 1,
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 653 327
Faks: 00 387 36 651 300
E-mail: kreso.sego@medjugorje.hr

Preporučite drugima Glasnik mira.
Darujte im godišnju pretplatu.
Pretplatite se na Glasnik mira.

Služba pretplate:
Tel.: 00 387 36 653 342
E-mail: lidija_paris@medjugorje.hr

RADIOPOSTAJA
MIRA
MEĐUGORJE
Jajce 87,8 Mhz
Mostar 100 Mhz
Banja Luka 107,8 Mhz
Hercegovina 101,8 Mhz
Lašvanska dolina 100 Mhz
Split, Južna Hrvatska 101,5 Mhz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz
Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6
Sjeverna i Južna Amerika – AMERICOM 4
Australija i Novi Zeland – OPTUS D2

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel.: ++387 36/653-328 uredništvo
++387 36/653-326 glavni tehničar
++387 36/653-310 marketing
Faks: ++387 36/651-300

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa
20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRIJEDA

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa
20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Krunica
- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
- U korizm: otajstva svjetla i žalosna otajstva
- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
19 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h Križni put uz Križevac
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
13 h Sv. Misa na hrvatskom
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa
20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 19 h Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h Krunica na Brdu ukazanja
18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h Sv. Misa
20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

Hodnja mira 2010.

